

**Δημοσιοποίηση Εποπτικής Φύσης
Πληροφοριών σχετικά με την Κεφαλαιακή
Επάρκεια και τη Διαχείριση Κινδύνων σε
Ενοποιημένη Βάση (Πυλώνας III)**

Έτος 2017

Περιεχόμενα

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	4
3. ΠΡΟΦΙΛ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΟΜΙΛΟΥ	5
4. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ	6
5. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΟΜΙΛΟΥ	7
6. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	7
7. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ	9
8. ΕΠΟΠΤΙΚΑ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	11
9. ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	13
Εφαρμογή IFRS 9.....	14
10. ΔΑΕΕΚ / ΔΑΕΕΡ	16
11. ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ (ΠΑΚ)	16
12. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ	17
Ορισμός Πιστωτικού Κινδύνου	17
Παρακολούθηση και διαχείριση Πιστωτικού Κινδύνου	17
Μέτρα αντιμετώπισης και αντιστάθμισης του Πιστωτικού Κινδύνου	19
Διαδικασίες διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου	21
Πιστοδοτήσεις οι οποίες υπάγονται σε καθεστώς αναδιάρθρωσης	22
Κίνδυνος Απομείωσης Αξίας	25
Εισαγωγή του ΔΠΧΑ 9	27
Μετάβαση από το ΔΛΠ 39 στο ΔΠΧΑ 9	27
Εφαρμογή της τυποποιημένης μεθόδου	28
Πληροφοριακοί πίνακες για τον Πιστωτικό Κίνδυνο.....	29
Εσωτερικό Κεφάλαιο για τον Πιστωτικό Κίνδυνο	31
13. ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ.....	31
14. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ: ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΑ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	34
15. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ: ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΜΕΙΩΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΣΤΗΝ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	36
16. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΝΤΙΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥ	37
17. ΤΙΤΛΟΠΟΙΗΣΗ: ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ...38	
18. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΓΟΡΑΣ, ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	38
Ορισμός Κινδύνου Αγοράς	38
Διαχείριση Κινδύνου Αγοράς – Χαρτοφυλάκιο Συναλλαγών (Trading Book)	39
Διαχείριση Κινδύνου Αγοράς – Τραπεζικό Χαρτοφυλάκιο (Banking Book).....	39
Ορισμός Κινδύνου Ρευστότητας	40
Επιλογή βασικών μεθοδολογιών και εργαλείων στα πλαίσια της ΔΑΕΕΡ	40
Ορισμός Λειτουργικού Κινδύνου.....	42

Διαχείριση Λειτουργικού Κινδύνου.....	42
Παρακολούθηση και Διαχείριση Κινδύνου Αγοράς, Ρευστότητας και Λειτουργικού Κινδύνου	42
19. ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΜΟΧΛΕΥΣΗΣ.....	43
20. ΛΟΙΠΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ.....	45
21. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ.....	48
22. ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΒΕΒΑΡΥΜΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΒΕΒΑΡΥΜΜΕΝΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ.....	48
23. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΟΔΟΧΩΝ.....	50
24. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ.....	51

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έκθεση αποτελεί την εντολή γνωστοποίησης του Πυλώνα III, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 για το έτος 2017. Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στο παρόν έγγραφο καλύπτουν τις συγκεκριμένες απαιτήσεις γνωστοποίησης που ορίζονται στο άρθρο 99 του νόμου 4261/2014 και τα τεχνικά κριτήρια για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων, παρουσιάζει επιλεγμένα στοιχεία για την κεφαλαιακή επάρκεια, και περιγράφει το γενικό πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων που εφαρμόζει ο Όμιλος της Τράπεζας Αττικής. Η παρούσα έκθεση έχει ενημερωτικό χαρακτήρα και δεν αποτελεί μορφή οικονομικής κατάστασης για τον Όμιλο της Τράπεζας Αττικής.

Το Δεκέμβριο του 2016 η ΕΒΑ δημοσίευσε τις κατευθυντήριες οδηγίες EBA/GL/2016/11 σχετικά με τις αναθεωρημένες απαιτήσεις δημοσιοποίησης του Πυλώνα 3 με σκοπό τη βελτίωση της συγκρισιμότητας των κανονιστικών γνωστοποιήσεων. Οι νέες κατευθυντήριες γραμμές δεν αλλάζουν την ουσία των κανονιστικών δημοσιοποιήσεων ωστόσο ενισχύουν τα στοιχεία τους, εισάγοντας επιπλέον πληροφορίες.

Η δημοσιοποίηση των πληροφοριών πραγματοποιείται σε ετήσια βάση εκτός και αν ο Όμιλος κρίνει απαραίτητη την συχνότερη δημοσιοποίηση τους λόγω οικονομικών αναταραχών ή σημαντικών μεταβολών που επηρεάζουν το ύψος των Ιδίων Κεφαλαίων, το Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας ή/και τη Ρευστότητα του.

Οι δημοσιοποιούμενες πληροφορίες διατυπώνονται με σαφήνεια και είναι αληθείς και όχι παραπλανητικές. Επισημαίνεται ότι πριν τη δημοσίευσή τους έχει γίνει η προβλεπόμενη διαδικασία αξιολόγησης, επαλήθευσης και ακρίβειας των στοιχείων καθώς και των διαδικασιών άντλησης και επεξεργασίας αυτών.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ομίλου είναι υπεύθυνο για την ακρίβεια των δημοσιοποιημένων πληροφοριών καθώς και για την εγκυρότητα άντλησης επεξεργασίας και παράθεσής τους. Καταληκτική ημερομηνία για τη δημοσιοποίηση των πληροφοριών θεωρείται η ημερομηνία δημοσίευσης των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων. Τα στοιχεία δημοσιοποιούνται στον ιστοχώρο του Ομίλου στη διεύθυνση www.atticabank.gr.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η Attica Bank ιδρύθηκε το 1925 και είναι ένας δυναμικός χρηματοοικονομικός Οργανισμός, ο οποίος μετρά πάνω από 90 χρόνια ζωής και ένα δίκτυο 55 καταστημάτων τα οποία καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της Περιφέρειας.

Ο Όμιλος το 1964 εξαγοράζεται από τον όμιλο εταιρειών της Εμπορικής Τράπεζας και εισάγεται στο Χρηματιστήριο. Τον Ιούνιο του 1997 η Εμπορική Τράπεζα μεταβιβάζει μέσω του Χρηματιστηρίου μέρος των μετοχών που κατέχει, στο Ταμείο Συντάξεων Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.) και στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, διατηρώντας έως τον Σεπτέμβριο του 2002 περίπου το 17% των μετοχών του Τραπεζικού Ομίλου, το οποίο στη συνέχεια μεταβιβάζει στο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο.

Τον Ιούνιο του 2013 η Attica Bank πραγματοποιεί με επιτυχία Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου και έκδοση Μετατρέψιμου Ομολογιακού Δανείου συνολικού ύψους 398,8 εκ. ευρώ. Το ποσό προέρχεται από κεφάλαια του ιδιωτικού τομέα, με αποτέλεσμα η Attica Bank να αποτελεί τον μοναδικό εισηγμένο στο Χ.Α. Τραπεζικό Όμιλο που ανακεφαλαιοποιείται χωρίς τη συμμετοχή του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Συνεπεία της Αύξησης, το ποσοστό συμμετοχής του Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. – Ε.Τ.Α.Α. στο μετοχικό κεφάλαιο του Τραπεζικού Ομίλου ανέρχεται σε 50,63%.

Η μετοχική σύνθεση του Ομίλου μεταβλήθηκε κατά την 1η Ιανουαρίου 2017 καθώς βάσει του Ν. 4387/2016 το Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε./Ε.Τ.Α.Α. εντάχθηκε στον ΕΦΚΑ, στον οποίο περιήλθε το 50,63% των μετοχών που κατείχε το Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε./Ε.Τ.Α.Α. Με την απόφαση 61662/3406/30-12-2016 της Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Αλληλεγγύης το 5,625% των κοινών μετοχών του Ομίλου περιήλθαν στο Τ.Μ.Ε.Δ.Ε, με τις μετοχές του ΤΑΠΙΑΤΑΤ να διαμορφώνονται στο 7,91% των κοινών μετοχών του Ομίλου και το υπόλοιπο 35,84% από ιδιώτες, κανείς από τους οποίους δεν κατέχει μεμονωμένα περισσότερο από το 5% των κοινών μετοχών της.

Η Attica Bank δραστηριοποιείται κυρίως στη χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) και στην αγορά των ιδιωτών, προσφέροντας μια σειρά χρηματοδοτικών, καταθετικών, επενδυτικών και ασφαλιστικών προϊόντων, αμοιβαίων κεφαλαίων και υπηρεσιών χρηματιστηριακών συναλλαγών. Στο πλαίσιο της δραστηριότητας του στο Χρηματοπιστωτικό κλάδο ο Όμιλος της Attica Bank εκτίθεται σε διάφορους χρηματοοικονομικούς κινδύνους, οι σημαντικότεροι από τους οποίους περιλαμβάνουν τον Πιστωτικό, τον κίνδυνο Αγοράς, τον Λειτουργικό, τον Κίνδυνο Ρευστότητας καθώς και τους κινδύνους Κεφαλαίων και Κερδοφορίας.

Στο πλαίσιο της διατήρησης της εύρυθμης και απρόσκοπτης λειτουργίας του, ο Όμιλος έχει αναπτύξει τους κατάλληλους μηχανισμούς για την αναγνώριση, παρακολούθηση και διαχείριση αυτών των κινδύνων, ώστε να τους περιορίζει εντός των αποδεκτών ορίων που θέτονται από τον Όμιλο, το Κανονιστικό Πλαίσιο και τις εκάστοτε συνθήκες της αγοράς.

Ο Όμιλος δίνει ιδιαίτερη έμφαση στη διατήρηση ισχυρής κεφαλαιακής βάσης και ρευστότητας, με στόχο την αποτελεσματική κατανομή τους, βάσει του στρατηγικού του σχεδίου σε φυσιολογικές συνθήκες αγοράς, και τη διατήρηση της βιωσιμότητας του σε ακραίες συνθήκες.

Το Διοικητικό Συμβούλιο, με την συνδρομή της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων, είναι υπεύθυνο για την έγκριση και την περιοδική αναθεώρηση του Πλαισίου Ανάλυσης Κινδύνων (ΠΑΚ) που υιοθετεί ο Όμιλος ούτως ώστε να ορίζει το προφίλ και τα όρια των κινδύνων στους οποίους εκτίθεται. Αναφορικά με την αναγνώριση ενός κινδύνου ως σημαντικού (risk materiality) ο Όμιλος προσδιορίζει το προφίλ κινδύνου που αναλαμβάνει σύμφωνα με:

- το μέγεθος του,
- το εύρος των διενεργούμενων εργασιών,
- το ύψος και την πολυπλοκότητα των συναλλαγών του,
- την εξάρτηση του από εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης.

3. ΠΡΟΦΙΛ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

Στον κάτωθι πίνακα συνοψίζεται το προφίλ κινδύνων του Ομίλου με τη διαβάθμιση της σημαντικότητας τους και το βασικό πλαίσιο προσέγγισης και διαχείρισης τους σύμφωνα με την τελευταία αναφορά της ΔΑΕΕΚ.

Κατηγορία Κινδύνου	Κάλυψη στον Πυλώνα I	Κάλυψη στον Πυλώνα II	Σημαντικότητα	Μέθοδος Προσέγγισης	Πλαίσιο Διαχείρισης
Πιστωτικός Κίνδυνος	X	X	Υψηλή	Τυποποιημένη Προσέγγιση, μεθοδολογίες stress-testing και όρια δεικτών.	Πολιτική διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου και υπολογισμού προβλέψεων απομείωσης
Κίνδυνος Συγκέντρωσης		X	Υψηλή	Όρια δεικτών συγκέντρωσης βάσει μεθοδολογίας Herfindahl-Hirschman (HHI)	»
Κίνδυνος Αντισυμβαλλομένου	X		Χαμηλή	Mark to Market	-
Κίνδυνος Κερδοφορίας		X	Υψηλή	Αξιολόγηση αριθμοδεικτών	Πλαίσιο Ανάλυσης Κινδύνων
Συναλλαγματικός Κίνδυνος	X		Χαμηλή	Μεθοδολογίες stress-testing	-
Κίνδυνος Τιπλοποίησης	X	X	Υψηλή	-	-
Κίνδυνος Αγοράς	X	X	Μεσαία	Τυποποιημένη Προσέγγιση και μεθοδολογίες stress-testing.	Πλαίσιο Ανάλυσης Κινδύνων
Κίνδυνος Επιτοκίου		X	Μεσαία	Μεθοδολογίες stress-testing	Πλαίσιο Ανάλυσης Κινδύνων
Κίνδυνος Φήμης			Χαμηλή	-	-
Κίνδυνος Στρατηγικής			Χαμηλή	-	-
Κίνδυνος Συμμόρφωσης			Χαμηλή	-	-
Νομικός Κίνδυνος			Χαμηλή	-	-
Κίνδυνος Πληροφοριακών Συστημάτων			Χαμηλή	-	-
Κίνδυνος Ρευστότητας			Υψηλή	Μεθοδολογίες stress-testing και Εσωτερικά Όρια Ρευστότητας	Πολιτική Ρευστότητας
Λειτουργικός Κίνδυνος	X	X	Μεσαία	Μέθοδος Βασικού Δείκτη	Πολιτική Λειτουργικού Κινδύνου

Κεφαλαιακός Κίνδυνος ή Κίνδυνος Φερεγγυότητας		X	Υψηλή	Αξιολόγηση αριθμοδεικτών	Πλαίσιο Ανάλυσης Κινδύνων
---	--	---	-------	--------------------------	---------------------------

Πίνακας 1: Προφίλ Κινδύνων

Βασική επιδίωξη του Ομίλου αποτελεί η συνεχής βελτίωση των λειτουργιών και των διαδικασιών για την αποτελεσματικότερη διαχείριση των κινδύνων που αντιμετωπίζει στην καθημερινή του λειτουργία και την αντιμετώπιση των εκτάκτων καταστάσεων. Υπό αυτές τις συνθήκες το ανωτέρω πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων κρίνεται επαρκές αναφορικά με το προφίλ κινδύνου του Ομίλου και τους στρατηγικούς στόχους τους οποίους ακολουθεί.

Η επίτευξη των ανωτέρω στόχων υποστηρίζεται από ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο Εταιρικής Διακυβέρνησης που εφαρμόζεται, το οποίο ενσωματώνει μεθοδολογίες διαχείρισης κινδύνων και σαφή καθορισμό αρμοδιοτήτων μεταξύ των εμπλεκόμενων Διευθύνσεων.

Η Εταιρική διακυβέρνηση ορίζεται ως το σύστημα σύμφωνα με το οποίο διοικούνται και ελέγχονται οι Οργανισμοί ως ένα σύνολο σχέσεων μεταξύ της του, του Ανώτατου Management, των μετόχων, και των λοιπών ενδιαφερομένων μερών. Ο Όμιλος έχει αναπτύξει σύγχρονες δομές εταιρικής διακυβέρνησης και κοινωνικής εταιρικής ευθύνης (ΕΚΕ) γνωρίζοντας ότι αποτελούν βασικά στοιχεία για την οικοδόμηση της εμπιστοσύνης μεταξύ του Ομίλου και της Κοινωνίας και τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας του σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Επιπλέον η εταιρική διακυβέρνηση αποτελεί ένα από τα διαθέσιμα μέσα για την αντιμετώπιση της επιζήμιας βραχυπρόθεσμης προσέγγισης και της υπερβολικής ανάληψης κινδύνων.

Οι βασικές επιδιώξεις του Ομίλου εστιάζουν στη χρηστή εταιρική διακυβέρνηση με επίκεντρο το Διοικητικό Συμβούλιο και τους μετόχους. Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στην ανάπτυξη του Ομίλου. Ο ρόλος του προέδρου του Δ.Σ. έχει άμεσο αντίκτυπο στην λειτουργία του όπως επίσης σημαντικές είναι και οι ευθύνες του Δ.Σ. για την διαχείριση κινδύνων.

Ο Όμιλος έχει προβεί στη σύσταση ξεχωριστής Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων, στο πλαίσιο του Νόμου 4261/2014, η οποία έχει την ευθύνη επαρκούς ενημέρωσης του Δ.Σ. για όλα τα θέματα που αφορούν τη στρατηγική ανάληψης κινδύνων κατά την εκτέλεση των επιχειρησιακών του καθηκόντων. Μέσω της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων η ροή των πληροφοριών αναφορικά με τους κινδύνους που αντιμετωπίζει ο Όμιλος έχει ως τελικούς αποδέκτες τα μέλη του Δ.Σ., τα οποία καθορίζουν τη στρατηγική, τους στόχους και τη γενική κατεύθυνση του, ενώ ταυτόχρονα διευθύνουν την επιχειρηματική δραστηριότητα του Ιδρύματος. Προκειμένου να είναι αποτελεσματική και συνεκτική, η πολιτική διαχείρισης κινδύνων είναι σαφώς καθορισμένη και αποφασίζεται από το Δ.Σ. για το σύνολο του Οργανισμού. Σε κάθε περίπτωση, καθορίζονται σαφώς οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες όλων των μερών που εμπλέκονται στη διαδικασία διαχείρισης κινδύνου: του Διοικητικού Συμβουλίου, των εκτελεστικών διοικητικών στελεχών και όλου του εμπλεκόμενου επιχειρησιακού προσωπικού.

4. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ

Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις περιλαμβάνουν τις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας, των θυγατρικών εταιριών, των συγγενών εταιριών καθώς και κοινοπραξιών, που αναφέρονται μαζί ως ο «Όμιλος». Όλες οι θυγατρικές εταιρίες προετοιμάζουν τις οικονομικές καταστάσεις τους για σκοπούς ενοποίησης σύμφωνα με την ημερομηνία κλεισίματος των Οικονομικών Καταστάσεων της μητρικής εταιρείας.

Θυγατρικές είναι εκείνες οι εταιρίες στις οποίες η Τράπεζα συμμετέχει άμεσα ή έμμεσα σε ποσοστό μεγαλύτερο από το μισό των δικαιωμάτων ψήφου ή ασκεί δεσπόζουσα επιρροή στη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων. Θυγατρικές είναι οι εταιρείες εκείνες που ελέγχονται από τον Όμιλο. Έλεγχος υπάρχει, όταν η Τράπεζα είναι εκτεθειμένη και έχει δικαιώματα πάνω στις μεταβαλλόμενες αποδόσεις από την επένδυσή της στη θυγατρική. Ο Όμιλος επανεκτιμά το βαθμό ελέγχου κάθε φορά που υπάρχει κάποια αλλαγή στους όρους που επηρεάζουν τον έλεγχο. Ο Όμιλος συμμετέχει σε εταιρείες ειδικού σκοπού κυρίως για θέματα πιλοποίησης, όπου οι εταιρείες αυτές έχουν καθορισμένο τρόπο λειτουργίας. Ο Όμιλος εξετάζει τους όρους αυτούς για να αποφασίσει αν είναι εκτεθειμένος σε τυχόν μεταβαλλόμενες αποδόσεις ή παρέχει κάποια εγγύηση σε αυτά. Οι βασικές αποφάσεις κρίνονται, όταν τίθεται θέμα αντικατάστασης απαίτησης. Κατά συνέπεια η απόφαση για ποια από τα οχήματα αυτά θα περιληφθούν ή όχι στον Όμιλο εξαρτάται από το ποιος καθορίζει τις διοικητικές αποφάσεις που θα επηρεάσουν την απόδοση των εταιριών αυτών. Όλες οι θυγατρικές εταιρίες έχουν ενοποιηθεί με τη μέθοδο της ολικής ενοποίησης.

Η Τράπεζα ενοποιεί όλες τις θυγατρικές εταιρίες από την ημερομηνία απόκτησης ελέγχου, μέχρι την ημερομηνία απώλειας του ελέγχου. Από τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις έχουν απαλειφθεί οι επιδράσεις των συναλλαγών μεταξύ των εταιριών του Ομίλου. Επίσης, για τις εταιρίες ειδικής δομής, ο Όμιλος αξιολογεί εάν λειτουργεί ως εκπρόσωπος ή εντολέας βάσει του εύρους της εξουσίας λήψης αποφάσεων που διαθέτει επί των δραστηριοτήτων της εταιρίας, των δικαιωμάτων τρίτων καθώς και του βαθμού έκθεσής του σε μεταβλητότητα αποδόσεων από την ανάμειξη του με την εταιρία. Συγγενείς είναι οι εταιρίες στις οποίες το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου κυμαίνεται

μεταξύ 20% και 50% των δικαιωμάτων ψήφου, και επί των οποίων ο Όμιλος ασκεί ουσιαστική επιρροή αλλά δεν τις ελέγχει. Οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες ενσωματώνονται στις Οικονομικές Καταστάσεις με τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Σύμφωνα με αυτή τη μέθοδο, μία επένδυση σε συγγενή εταιρεία καταχωρείται αρχικά στην αξία κτήσης της. Η αναλογία του Ομίλου στα μεταγενέστερα της επένδυσης κέρδη ή ζημίες των συγγενών εταιριών λογίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεων. Το σωρευτικό ποσό των κινήσεων προσαρμόζει την μεταφερόμενη αξία της επένδυσης μείον τυχόν απομείωση. Όταν όμως η αναλογία στις ζημίες μιας συγγενούς εταιρείας ισούται ή υπερβαίνει την αξία συμμετοχής της στην συγγενή εταιρεία, ο Όμιλος σταματά να αναγνωρίζει περαιτέρω ζημίες εκτός αν έχει αναλάβει σχετική υποχρέωση ή διενεργεί πληρωμές για λογαριασμό της συγγενούς εταιρείας. Ο Όμιλος εφαρμόζει το πρότυπο Δ.Π.Χ.Α. 11, αντικείμενο του οποίου είναι η λογιστική απεικόνιση συμμετοχών σε επιχειρηματικά σχήματα που τελούν υπό κοινό έλεγχο (joint arrangements). Όλα τα σχήματα υπό κοινό έλεγχο στα οποία ο Όμιλος συμμετέχει και έχει από κοινού έλεγχο είναι κοινοπραξίες (joint ventures), τις οποίες αποτιμά με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

Η περίμετρος ενοποίησης του Ομίλου στο πλαίσιο των Κανονιστικών αναφορών προς τις Εποπτικές Αρχές δεν διαφέρει από τη λογιστική ενοποίηση.

5. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΟΜΙΛΟΥ

Η Attica Bank είναι ο 5ος σε μέγεθος Τραπεζικός Όμιλος στην Ελλάδα και σύμφωνα με την ΕΚΤ ανήκει στα «λιγότερο σημαντικά» ιδρύματα (LSI's) του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος. Σύμφωνα με τον κανονισμό της ΕΚΤ εποπτεύεται απευθείας από την ΤτΕ.

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται κυρίως στον τομέα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) αλλά απευθύνεται επίσης και στην λιανική τραπεζική με προϊόντα και υπηρεσίες που καλύπτουν ευρέως τις χρηματοδοτικές ανάγκες των ιδιωτών. Γεωγραφικά, το δίκτυο των καταστημάτων της καλύπτει κυρίως τα δύο μεγάλα οικονομικά κέντρα, Αθήνας και Θεσσαλονίκης, αλλά έχει και παρουσία επιλεκτικά σε πόλεις της Κεντρικής Ελλάδος, Πελοποννήσου και μεγάλων νήσων της νησιωτικής χώρας. Στον τομέα των επιχειρήσεων ο Όμιλος έχει παραδοσιακά επικεντρωθεί στους κλάδους κατασκευών, εμπορίου, τουρισμού και λιανικής.

Στο πλαίσιο του ανασχηματισμού του, ο Όμιλος έχει στόχο να παρέχει μια σειρά χρηματοδοτικών αλλά και προϊόντων προμήθειας για την πλήρη χρηματοοικονομική υποστήριξη κυρίως του τομέα των ΜΕ και ΜΜΕ. Στον τομέα των Μεγάλων Επιχειρήσεων (Corporate) θα συνεχίσει να προσφέρει προϊόντα συμβατικής αλλά και ειδικών μορφών χρηματοδότησης (κοινοπρακτικές χρηματοδοτήσεις) σε πολύ επιλεκτικό επίπεδο, υποστηρίζοντας το υγιές και κερδοφόρο μέρος του πελατολογίου του συγκεκριμένου χαρτοφυλακίου. Αξιόλογη είναι και θα είναι η συμμετοχή του σε προγράμματα κρατικών ενισχύσεων.

Επωνυμία	% Συμμετοχής
Attica Wealth Management ΑΕΔΑΚ	100,00%
Ανώνυμη Εταιρεία Πρακτορεύσεων Ομίλου Attica Bank	100,00%
AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	100,00%

Πίνακας 2: Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες

Το αντικείμενο και ο σκοπός της κάθε μίας θυγατρικής οι οποίες ενοποιούνται για τους σκοπούς εποπτείας και λογιστικούς σκοπούς με την μέθοδο της πλήρους ενοποίησης αναλύεται παρακάτω:

Attica Wealth Management ΑΕΔΑΚ: Αντικείμενο και σκοπός της εταιρείας είναι η διαχείριση Αμοιβαίων Κεφαλαίων και κάθε συναφής δραστηριότητα που επιτρέπεται από τον εκάστοτε ισχύοντα νόμο στις Εταιρίες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων.

Ανώνυμη Εταιρεία Πρακτορεύσεων Ομίλου Attica Bank: Αντικείμενο της αποτελεί η πρακτόρευση ασφαλειών.

AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων: Η εταιρεία έχει σκοπό την απόκτηση, διαχείριση, ανάπτυξη, ανέγερση, αξιοποίηση και διάθεση πάσης φύσεως ακινήτων του Ομίλου και της ίδιας.

6. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Ο Επιχειρησιακός Σχεδιασμός του Ομίλου (Business Plan) για τα επόμενα έτη έχει εκπονηθεί σύμφωνα με τις παραδοχές του Ομίλου και Διεθνών Οργανισμών αξιολόγησης αναφορικά με την εξέλιξη βασικών μεγεθών του τραπεζικού κλάδου και της Ελληνικής Οικονομίας γενικότερα.

Η εκτίμηση του ΑΕΠ για το 2017 από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) σε τρέχουσες τιμές εκτιμάται σε 177,7 δις ευρώ έναντι 174,2 δις ευρώ το 2016 σημειώνοντας αύξηση κατά 2,0% ενώ με βάση την Τράπεζα της Ελλάδας, ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ για τα έτη 2018 και 2019 αναμένεται να διαμορφωθεί σε 2,4% και 2,5%. Ο εναρμονισμένος πληθωρισμός το 2017 διαμορφώθηκε σε 1,1% έναντι 0% το 2016. Το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας τον Δεκέμβριο του 2017 ανήλθε στο 20,8% έναντι 23,4% τον Δεκέμβριο του 2016 και του αναθεωρημένου προς τα άνω 21,0% του Νοεμβρίου του 2017. Το πρωτογενές πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης για το 2016 έφτασε στο 3,8% του ΑΕΠ, έναντι του στόχου του 0,5% του ΑΕΠ. Στην Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού του 2018, προβλέπεται η επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος για το 2017 ύψους 2,44% του ΑΕΠ, έναντι του στόχου του 1,75%.

Τα οικονομικά αποτελέσματα της Ελλάδας κατά την διάρκεια του 2017 οδήγησαν σε αναβάθμιση της διεθνούς πιστοληπτικής ικανότητας του Ελληνικού Δημοσίου. Παρ' όλα αυτά, η Ελλάδα διαθέτει ακόμα τη χαμηλότερη πιστοληπτική ικανότητα στην Ευρωζώνη, απέχοντας 5 βαθμίδες από την επενδυτική βαθμίδα. Οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων μειώθηκαν στα επίπεδα του Ιανουαρίου του 2006. Η απόδοση του δεκαετούς κρατικού ομολόγου διαμορφώθηκε σε 3,7% (31/01/2018) όσο και η διαφορά απόδοσης από τον αντίστοιχο δεκαετή γερμανικό τίτλο στις 326 μονάδες βάσης στις 31/01/2018, έναντι περίπου 740 μονάδων βάσης στις 31/01/2017.

Η επιστροφή του Ελληνικού Δημοσίου στις διεθνείς αγορές μετά από μία τριετία αποκλεισμού πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο του 2017. Η έκδοση πενταετούς ομολόγου, στις 25/07/2017 για πρώτη φορά από το 2014, συνολικού ύψους 3 δις ευρώ με απόδοση στο 4,625% (περίπου το μισό ποσό αφορούσε ανταλλαγή με παλαιότερα ομόλογα που θα έληγαν το 2019). Επιπλέον, η επιτυχής ανταλλαγή ελληνικών ομολόγων συνολικής ονομαστικής αξίας 25,8 δις ευρώ το Νοέμβριο του 2017, με πέντε νέα ομόλογα που λήγουν μεταξύ 2023 και 2042, βελτίωσε την ρευστότητα της αγοράς ελληνικών ομολόγων και οδήγησε στην περαιτέρω βελτίωση του επενδυτικού κλίματος.

Κύρια χαρακτηριστικά της εξέλιξης του εγχώριου τραπεζικού τομέα το 2017 ήταν η σταδιακή ανάκαμψη της οργανικής κερδοφορίας (μεταβολή 93,5% στα κέρδη προ φόρων το ενιάμηνο του 2017 συγκρινόμενο με το αντίστοιχο εννιάμηνο του 2016), η αύξηση των τραπεζικών καταθέσεων (η μέση μηνιαία καθαρή ροή των καταθέσεων των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων ήταν +190 εκατ. Ευρώ έναντι +150 εκατ. ευρώ του 2016 και -340 εκατ. ευρώ της περιόδου 2010-2015), η διατήρηση της κεφαλαιακής επάρκειας σε ικανοποιητικό επίπεδο (το Σεπτέμβριο του 2017 ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας σε ενοποιημένη βάση ανήλθε στο 17,2% ενώ τον Δεκέμβριο του 2016 ήταν 17% και ο Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών (Common Equity Tier 1 – CET1) στο 17,1% τον Δεκέμβριο του 2017 ενώ τον αντίστοιχο μήνα του 2016 ήταν 16,9%, διατηρούμενος σε επίπεδο υψηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο περίπου 15%), οι διαδοχικές μειώσεις της εξάρτησης των ελληνικών τραπεζών από το μηχανισμό έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα (ELA) (η οποία από τον Νοέμβριο του 2017 άρχισε να υποχωρεί κάτω από το ποσό των 20 δις ευρώ, σε σύγκριση με το ποσό των 43,7 δις του Δεκεμβρίου του 2016). Καταγράφηκε μικρή υποχώρηση του αποθέματος των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων σύμφωνα με τους στόχους, ωστόσο το απόθεμα παραμένει υψηλό (100,4 δις. ευρώ το Σεπτέμβριο του 2017), αποτελώντας την σημαντικότερη πρόκληση για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα. Σημειώνεται πάντως ότι, σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία του Δεκεμβρίου 2017, παρατηρείται σημαντική επιτάχυνση του ρυθμού μείωσης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων κατά το τέταρτο τρίμηνο του έτους (το απόθεμα διαμορφώνεται σε περίπου 95 δις ευρώ) με βάση τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδας.

Ετήσιες μεταβολές	2017 Τελευταία στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ*	2016 ΔΝΤ	2017 ΔΝΤ	2018 ΔΝΤ	2019 ΔΝΤ	2023 ΔΝΤ
Α.Ε.Π (μεταβολή, %)	2.03%	-0,2%	1,4%	2%	1,8	1,9%
Εξαγωγές Αγαθών και Υπηρεσιών(μεταβολή, %)	11.28%	-1,8%	6,7%	4,7%	3,9	3,1%
Εισαγωγές Αγαθών και Υπηρεσιών (μεταβολή, %)	12.22%	0,2%	7,5%	3,8%	3,2%	2,8%
Ανεργία (% του εργατικού δυναμικού)	21.5%	23,6%	21,5%	19,8%	18%	14.7%
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή	1.1%	0,0%	1,1%	0,7%	1,1%	1,7%
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (% του ΑΕΠ)	-1.08%	-1,1%	-0,8%	-0,8%	-0,6%	0,0%
Έλλειμμα/πλεόνασμα Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ) ***	0.82%	0,5%	0,03%	0,09%	0,038%	-2,3%
Πρωτογενές έλλειμμα/πλεόνασμα Γενικής Κυβέρνησης	3.98%	3,8%	3,7%	2,8%	3,4%	1,5%
Ακαθάριστο Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (%ΑΕΠ)	179%	183,4%	181,9%	191,2%	181,7	165,09%

Πίνακας 3: Πηγή - IMF, World Economic Outlook, Απρίλιος 2018

(ημ. Αντλησης δεδομένων: Σεπτέμβριος 2018)

7. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

Εταιρική Διακυβέρνηση

Το ρυθμιστικό και εποπτικό πλαίσιο που επιβάλλεται από την Επιτροπή της Βασιλείας, την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Τράπεζα της Ελλάδος, δημιουργεί την ανάγκη για ενίσχυση των συστημάτων παρακολούθησης και διαχείρισης των κινδύνων στους οποίους εκτίθεται ο Όμιλος. Στο πλαίσιο αυτό ο Όμιλος εφαρμόζει σύγχρονες μεθόδους προκειμένου να εντοπίζει, να παρακολουθεί και να διαχειρίζεται αποτελεσματικά τους εν λόγω κινδύνους με βάση βέλτιστες επιχειρησιακές πρακτικές. Στον Όμιλο έχουν θεσμοθετηθεί θεσμικά όργανα τα οποία εμπλέκονται ενεργά στο γενικότερο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων. Πιο συγκεκριμένα:

Το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) αναφέρεται στη Γενική Συνέλευση και αποτελεί το ανώτατο όργανο Διοίκησης του Ομίλου. Ορίζει τον CEO ως ανώτατο αρμόδιο στέλεχος της εκτελεστικής πυραμίδας καθώς και ένα μη εκτελεστικό μέλος για την επιστασία του Διοικητικού Οργάνου Καθυστερήσεων (ΔΟΚ) σύμφωνα με την ΠΔΤΕ 42/2014. Το ΔΣ στελεχώνεται από μέλη με κατάλληλο υπόβαθρο και επαγγελματική εμπειρία προκειμένου να ανταποκρίνονται στα καθήκοντά τους. Τα μέλη του διαθέτουν συλλογικά εμπειρία και κατανόηση αναφορικά με τις έννοιες διαχείρισης κινδύνου και ειδικότερα με τη ΔΑΕΕΚ και ΔΑΕΕΡ.

Εξουσιοδοτεί και αναθέτει σε αρμόδιες επιτροπές όπως την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (BRC) και την Επιτροπή Ελέγχου, την εποπτεία και έλεγχο των κρίσιμων λειτουργιών του Ομίλου όπως απαιτείται από την ΠΔΤΕ 2577, αναθέτοντας την προεδρεία αυτών σε ειδικά επιλεγμένα μη εκτελεστικά πρόσωπα που αποδεδειγμένα έχουν τόσο την εμπειρία όσο και την ικανότητα να ανταπεξέλθουν στις σχετικές απαιτήσεις. Ορίζει τον CRO, κατόπιν υπόδειξης τόσο του CEO όσο και της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων. Τέλος το ΔΣ παρακολουθεί την εξέλιξη του προφίλ κινδύνου του Ομίλου μέσω της Έκθεσης του CRO και της τριμηνιαίας αναφοράς Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου αλλά και της ανεξάρτητης αξιολόγησης του Προέδρου της ΕΔΚ, που παρουσιάζονται ξεχωριστά στις συνεδριάσεις του ΔΣ.

Η Εκτελεστική Επιτροπή παρακολουθεί και διασφαλίζει την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία του Ομίλου για την υλοποίηση της στρατηγικής, του επιχειρηματικού πλάνου και του προϋπολογισμού, όπως έχουν εγκριθεί από το Δ.Σ.

Η Επιτροπή Ελέγχου είναι υπεύθυνη για την υποστήριξη και την εποπτεία του πλαισίου Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου (ΣΕΕ). Στην Επιτροπή αναφέρεται ο Διευθυντής Εσωτερικού Ελέγχου με σκοπό την διασφάλιση της εφαρμογής του τρίτου (3ου) επιπέδου άμυνας που ορίζεται και απαιτείται από την ΠΔΤΕ 2577. Εποπτεύει τη συμμόρφωση των Επιχειρηματικών Μονάδων με τις συστάσεις της ΔΕΑ.

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων έχει τη συνολική ευθύνη του δεύτερου (2ου) επιπέδου άμυνας του Ομίλου. Ορίζει, από κοινού με τον CEO, τον CRO ως θεσμικό ρόλο και υπεύθυνο της κρίσιμης λειτουργίας Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου, σύμφωνα με την ΠΔΤΕ 2577. Ο CRO αναφέρεται απευθείας στον Πρόεδρο και στην ΕΔΚ αλλά και στον CEO, καθώς έχει στην υπευθυνότητά του όλο τον εκτελεστικό μηχανισμό Αναγνώρισης, Αξιολόγησης, Ποσοτικοποίησης Παρακολούθησης και Διαχείρισης των Κινδύνων του Ομίλου.

Η ΕΔΚ εγκρίνει μετά από εισήγηση του CRO το προφίλ κινδύνου του Ομίλου που αναλυτικά αποτυπώνεται στο Πλαίσιο Ανάλυσης Κινδύνων (ΠΑΚ) καθώς και την περιοδική αναθεώρηση αυτού. Εγκρίνει επίσης τις πολιτικές και τις διαδικασίες λειτουργίας σε σχέση με την Διαχείριση Κινδύνων, καθώς και οτιδήποτε ορίζεται από αυτές και απαιτεί την ενημέρωση, επικύρωση ή έγκριση της ΕΔΚ.

Οι βασικοί στόχοι της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων είναι οι εξής:

- Συμμόρφωση του Ομίλου με το νομικό και θεσμικό πλαίσιο αναφορικά με την Διαχείριση Κινδύνων.
- Διαμόρφωση της στρατηγικής ανάληψης πάσης μορφής κινδύνων και διαχείρισης κεφαλαίων που ανταποκρίνεται στους επιχειρηματικούς στόχους του Ομίλου της Attica Bank (Όμιλος) και στην επάρκεια των διαθέσιμων πόρων σε τεχνικά μέσα και προσωπικό.
- Έλεγχος της επάρκειας, ανεξαρτησίας και αποτελεσματικότητας της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων.
- Διασφάλιση ότι η διάθεση ανάληψης κινδύνων έχει γνωστοποιηθεί σε όλο το εύρος των επιχειρησιακών μονάδων του Ομίλου και αποτελεί την βάση καθορισμού των ορίων ελέγχου κινδύνου.

Η Διαχείριση Κινδύνων Ομίλου στη νεοσυσταθείσα οργανογραμματική δομή με τη δημιουργία δύο διευθύνσεων, όπως αναφέρονται παρακάτω, αποτελούν την Ομιλική Διαχείριση Κινδύνων.

Η ανάγκη αποτελεσματικής κάλυψης των δράσεων διαχείρισης αλλά και η ανάγκη δημιουργίας ξεχωριστών υπεύθυνων τομέων για κάθε ενότητα κινδύνου σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, οδήγησε στην θεσμοθέτηση του ρόλου του CRO και την νέα οργανωτική δομή του Ομίλου.

Οι σημαντικότερες αλλαγές της νέας οργανωτικής δομής και οι βασικοί της στόχοι συνοψίζονται στα εξής:

- Το νέο οργανωτικό πλαίσιο, λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς πρακτικές αλλά και την ΠΔΤΕ 2577, βελτιστοποιεί τη λειτουργία και τις δράσεις τις κάθε μιας ενότητας κινδύνου ξεχωριστά καθώς διασφαλίζει την απαραίτητη επικέντρωση σε κάθε μία από αυτές.
- Η οργανωτική σύνδεση μεταξύ τους καθώς και το απαραίτητα υψηλό ιεραρχικό επίπεδο διοίκησης (Διευθυντές, Υποδιευθυντές, Τμηματάρχες) εκτός από την απαραίτητη τεχνογνωσία και εμπειρία μεγιστοποιεί την αποτελεσματικότητα πίσω από τις δράσεις αναγνώριση, αξιολόγηση, μέτρηση και παρακολούθηση.
- Δημιουργήθηκαν διακριτές μονάδες για τις ενότητες (κινδύνους) Πιστωτικού, Λειτουργικού, και Αγοράς βάσει των οποίων υλοποιείται η αποτελεσματική ενσωμάτωση στην καθημερινή λειτουργία του Ομίλου και υπάρχει εξειδικευμένη εκπροσώπηση στις διάφορες λειτουργικές και εγκριτικές επιτροπές.
- Θεσμοθετείται η Ομιλική διαχείριση κινδύνων από κάθε μια ξεχωριστή ενότητα. Τέλος δημιουργήθηκε η ανεξάρτητη μονάδα επικύρωσης (Validation and Back Testing) η οποία αναφέρεται στον CRO.

Chief Risk Officer (CRO):

- Διασφαλίζει κατάλληλους μηχανισμούς εποπτείας και ελέγχου για τον εντοπισμό, την παρακολούθηση και την αποτελεσματική διαχείριση των ανοιγμάτων σε καθυστέρηση καθώς και των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων.
- Διατυπώνει προτάσεις και εισηγείται διορθωτικές ενέργειες στην ΕΔΚ του Δ.Σ. σε περίπτωση που διαπιστώνει αδυναμία υλοποίησης της στρατηγικής που έχει διαμορφωθεί για τη διαχείριση κινδύνων του πιστωτικού ιδρύματος ή αποκλίσεις ως προς την εφαρμογή της.
- Διασφαλίζει την ανάπτυξη εσωτερικού συστήματος διαχείρισης κινδύνων το οποίο και ενσωματώνει στη διαδικασία λήψης επιχειρηματικών αποφάσεων σε όλο το εύρος των δραστηριοτήτων του Ομίλου.
- Καθορίζει τις αρχές οι οποίες πρέπει να διέπουν τη διαχείριση των κινδύνων του Ομίλου ως προς την αναγνώριση, αξιολόγηση, ποσοτικοποίηση/μέτρηση, παρακολούθηση, έλεγχο και διαχείρισή τους, σε συνέπεια με το εκάστοτε ισχύον επιχειρηματικό σχέδιο και την επάρκεια των διαθέσιμων πόρων.
- Διασφαλίζει την ανάπτυξη κατάλληλων συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης και μηχανισμών εποπτείας και ελέγχου για την παρακολούθηση και αποτελεσματική διαχείριση των πιστοδοτήσεων υψηλού κινδύνου. Τα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης καλύπτουν όλους τους κινδύνους στους οποίους είναι εκτεθειμένος ο Όμιλος και περιλαμβάνουν συγκεκριμένους ποσοτικούς και ποιοτικούς δείκτες κινδύνου, η παραβίαση των οποίων συνεπάγεται την ανάληψη συγκεκριμένων ενεργειών προς επαναφορά αυτών στο αποδεκτό επίπεδο που προσδιορίζεται από το ΠΑΚ
- Συμμετέχει ο ίδιος ή εξουσιοδοτεί εκπροσώπους των Διευθύνσεων Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου να συμμετάσχουν σε διάφορες ανώτατες επιτροπές όπως : Εκτελεστική Επιτροπή, ALCO, Εγκριτικές Επιτροπές Πιστοδοτήσεων, Επιτροπή Προβλέψεων & Διαγραφών, Επιτροπή Πληροφορικής κλπ.
- Λαμβάνει γνωστοποιήσεις του Διευθυντή Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου (Δ.Δ.Π.Κ) και του Διευθυντή Διαχείρισης Επιχειρησιακού, Λειτουργικού Κινδύνου και Κινδύνου Ρευστότητας (Δ.Ε.Λ.Κ.Ο) αναφορικά με οποιαδήποτε απόκλιση από την τήρηση των εγκεκριμένων ορίων ανάληψης κινδύνων, θέματα μη συμμόρφωσης με τα κατώτατα επίπεδα κεφαλαιακής επάρκειας καθώς και αρνητικές εξελίξεις αναφορικά με το εγκεκριμένο Επιχειρησιακό Σχέδιο του Ομίλου.
- Προωθεί στην ΕΔΚ, αφού πρώτα προβεί σε αξιολόγηση, την ετήσια αναφορά/έκθεση των (Δ.Δ.Π.Κ) και (Δ.Ε.Λ.Κ.Ο) μαζί με την δική του έκθεση καταλληλότητας. Η έκθεση αυτή, μαζί με την αξιολόγησή της ΕΔΚ, υποβάλλει μέχρι τη λήξη του πρώτου ημερολογιακού τριμήνου κάθε έτους στην Τράπεζα της Ελλάδος, σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον κανονιστικό πλαίσιο.

Η **Διεύθυνση Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου (Δ.Δ.Π.Κ)** παρακολουθεί σε μεμονωμένη και ενοποιημένη βάση τον Πιστωτικό Κίνδυνο και Κίνδυνο Αγοράς που αντιμετωπίζει ο Όμιλος. Η Διεύθυνση οργανωτικά αναφέρεται στον CRO. Αντικείμενο της Δ.Δ.Π.Κ. είναι η αναγνώριση, η ανάλυση και η ανάπτυξη αποτελεσματικών συστημάτων μέτρησης, διαχείρισης και ελέγχου κάθε είδους πιστωτικού κινδύνου που υπάρχει σε κάθε υπηρεσία ή προϊόν που ο Όμιλος θα προωθεί προς τις πελατειακές ομάδες σε ενοποιημένη βάση. Στόχος της θα είναι η διατήρηση του επιπέδου ανάληψης του σχετικού κινδύνου εντός των προκαθορισμένων ορίων. Στο πλαίσιο αυτό, οι βασικές αρμοδιότητες της θα είναι οι εξής:

Η **Διεύθυνση Επιχειρησιακού & Λειτουργικού Κινδύνου Ομίλου (Δ.Ε.Λ.Κ.Ο)** απαρτίζεται από διακριτές μονάδες και παρακολουθεί σε ατομική και ενοποιημένη βάση τον Λειτουργικό Κίνδυνο, τον Κίνδυνο Ρευστότητας, την Κεφαλαιακή Επάρκεια και τις Προβλέψεις & Απομειώσεις που αντιμετωπίζει ο Όμιλος.

Επίσης με ξεχωριστή Υποδιεύθυνση (**Enterprise Risk Management**) καλύπτει τις ενότητες:

- Μοντέλα αξιολόγησης, τεχνολογικών συστημάτων, Πολιτικών και Διαδικασιών Διαχείρισης Κινδύνων
- Επιχειρησιακής Ανάλυσης και Διοικητικής Πληροφόρησης (MIS)
- Κινδύνου Συμμόρφωσης και Εποπτικών Αναφορών
- Stress Testing

Η **Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου** διενεργεί ελέγχους αναφορικά με την αποτελεσματικότητα των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου στον Όμιλο. Ειδικότερα, διενεργεί ελέγχους σχετικούς με τη ΔΑΕΕΚ και ΔΑΕΕΡ αναφορικά με την αποτελεσματικότητα των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου με βάση το ετήσιο Πρόγραμμα Εσωτερικού Ελέγχου. Στο εν λόγω αποτυπώνονται οι περιοχές ελέγχου, λαμβάνοντας υπόψη τη στάθμιση κινδύνου που αποδίδεται σε εκάστη περιοχή και μεριμνώντας για τον τακτικό έλεγχο περιοχών υψηλού κινδύνου εντός της Ζεΐτας. Επιπλέον, παρακολουθεί τη συμμόρφωση των μονάδων με τα ευρήματα / παρατηρήσεις που αποτυπώνονται στις εκθέσεις της και τις εκθέσεις εξωτερικών ελέγχων.

Τα αποτελέσματα των ελέγχων αξιολογούνται από την Διοίκηση και λαμβάνονται υπόψη στα πλαίσια αναπροσαρμογής της στρατηγικής του Ομίλου αναφορικά με όλες τις επιχειρηματικές λειτουργίες αλλά και των κρίσιμων λειτουργιών όπως αυτό της Διαχείρισης Κινδύνων. Η εν λόγω Διεύθυνση είναι διοικητικά ανεξάρτητη από μονάδες με εκτελεστικές αρμοδιότητες και από τις υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την πραγματοποίηση ή λογιστικοποίηση συναλλαγών ενώ αναφέρεται, για τα θέματα αρμοδιότητάς της, στην Επιτροπή Ελέγχου και Κανονιστικής Συμμόρφωσης του Δ.Σ. μέσω της Επιτροπής Ελέγχου.

Η **Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης** παρακολουθεί τον κίνδυνο συμμόρφωσης όπως νοείται ο κίνδυνος νομικών ή εποπτικών κυρώσεων, οικονομικής ζημίας ή επιπτώσεων στη φήμη του πιστωτικού ιδρύματος ως αποτέλεσμα μη συμμορφώσεως με το κανονιστικό πλαίσιο και τους κώδικες δεοντολογίας.

Η **Επιτροπή Πιστοδοτήσεων** είναι διακριτό όργανο αρμόδιο για την τήρηση της πιστωτικής πολιτικής του Ομίλου η οποία ανταποκρίνεται αφενός στην υποχρέωση διασφάλισης του καταθέτη και αφετέρου στο ρόλο του Ομίλου στην διανομή των χρηματικών πόρων της κοινωνίας.

Η **Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων** είναι το Ανώτατο Εγκριτικό Όργανο της Τράπεζας για το σύνολο των πιστοδοτήσεων, ενήμερων και καθυστερημένων, καθώς και άλλων ειδικών συναφών περιπτώσεων.

Η **Διεύθυνση Πιστοδοτήσεων** μαζί με τις πελατειακές μονάδες αποτελεί το πρώτο (1ο) επίπεδο άμυνας μέσα από την κατάρτιση αλλά και σωστή εφαρμογή της Πιστωτικής Πολιτικής του Ομίλου στους τομείς Επιχειρηματικής Πίστης και Πίστης Ιδιωτών. Έχει την κεντρική εποπτεία και το συντονισμό της εγκριτικής αρμοδιότητας των πιστοδοτήσεων και προϊόντων σε όλες τις επιχειρήσεις, οργανισμούς και ιδιώτες, καθώς και τη μέριμνα για την ορθή σύνταξη - επικαιροποίηση των Κανονισμών Πιστοδοτήσεων και των διαδικασιών πιστοδοτήσεων. Οι βασικές αρμοδιότητες της περιοχής ευθύνης είναι οι εξής:

- Η κεντρική ευθύνη του καθορισμού κριτηρίων έγκαιρου εντοπισμού αύξησης του πιστωτικού κινδύνου και η μέριμνα για την κατάρτιση εισηγήσεων προκειμένου να υιοθετηθούν κατάλληλες διαδικασίες και μέτρα αυξημένης παρακολούθησης.
- Η ευθύνη για την κατάρτιση και επικαιροποίηση του Κανονισμού Πιστοδοτήσεων σε συνεργασία και την σύμφωνη γνώμη του Διευθυντή Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου (Δ.Δ.Π.Κ) του Ομίλου (βλ. Οργανόγραμμα Διαχείρισης Κινδύνων) και από κοινού να μεριμνούν για την έγκαιρη έγκρισή του από το αρμόδιο όργανο του Ομίλου.
- Ο συντονισμός των διαδικασιών αξιολόγησης και έγκρισης πιστοδοτήσεων προς φυσικά και νομικά πρόσωπα.
- Η ενεργή συμμετοχή στη διαμόρφωση στρατηγικής διαχείρισης πιστοδοτήσεων που παρουσιάζουν σημεία συναγερμού.
- Η ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία των Οργανωτικών Δομών που αναφέρονται σε αυτή, δηλαδή οι Υποδιευθύνσεις Πίστης Επιχειρήσεων, Πίστης Ιδιωτών και Διαχείρισης Προγραμμάτων και Εναλλακτικών Πηγών Χρηματοδότησης.

8. ΕΠΟΠΤΙΚΑ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Αναφορικά με τη διαβάθμιση των Εποπτικών Κεφαλαίων, ο Όμιλος εφαρμόζει τις οδηγίες του Κανονισμού 575/2013 και της ΕΠΑΘ 114/2014. Σύμφωνα με τις διατάξεις των ανωτέρω τα εποπτικά κεφάλαια του Ομίλου αναλύονται στις εξής κατηγορίες:

- **Κεφάλαια της κατηγορίας 1 (Tier 1)** τα οποία αναλύονται ως εξής:
 - **Κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1 – CET 1):** τα οποία περιλαμβάνουν το μετοχικό κεφάλαιο, τα αποθεματικά, τα κέρδη περιόδου καθώς και τις προνομιούχες μετοχές οι οποίες αφορούν στην συμμετοχή του Ομίλου στο Νόμο Ν. 3723/2008 για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Από την κατηγορία κεφαλαίων αυτή αφαιρούνται διάφορες εποπτικές προσαρμογές.
 - **Πρόσθετα κεφάλαια της Κατηγορίας 1**
- **Κεφάλαια της κατηγορίας 2 (Tier 2)** τα οποία περιλαμβάνουν δανειακά κεφάλαια μειωμένης εξασφάλισης.

Σημειώνεται ότι η εν λόγω ΕΠΑΘ προβλέπει μεταβατικές διατάξεις αναφορικά με την εφαρμογή εποπτικών αφαιρέσεων από τα κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1 – CET 1). Πιο συγκεκριμένα προβλέπεται σταδιακή αφαίρεση από τα κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων οι οποίες βασίζονται σε μελλοντική κερδοφορία, των προνομιούχων μετοχών του Δημοσίου (Grandfathered Instruments) και συγκεκριμένων τοποθετήσεων της Τράπεζας σε οντότητες του χρηματοπιστωτικού τομέα.

(ποσά σε χιλ.ευρώ)

	2017	2016
T1 - Κεφάλαια της κατηγορίας 1 (Tier I Capital)		
CET1 - Κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1 Capital)		
Μετοχικό Κεφάλαιο (κοινές μετοχές)	650.354	646.054
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	0	0
Αποθεματικά	246.609	246.052
Αποτελέσματα εις νέον	-415.910	-415.414
Δικαιώματα μειοψηφίας	0	504
Λοιπά στοιχεία εξομοιούμενα με μετοχικό κεφάλαιο	100.200	100.200
Αφαιρετικά Στοιχεία Κεφαλαίων της Κατηγορίας 1 (Καν. 575/2013 άρθρο 36)		
100% της αξίας άυλων παγίων στοιχείων	-39.980	-38.054
Μικτή αξία των περιουσιακών στοιχείων του συνταξιοδοτικού ταμείου προκαθορισμένων παροχών	0	0
80% των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων που βασίζονται σε μελλοντική κερδοφορία και δεν προκύπτουν από προσωρινές διαφορές / 60% το 2016	-37.654	-19.761
Μέσα Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών για υπολογισμό ορίου 10% (15%) CET I	503.618	519.581
Αφαιρετικά στοιχεία Κεφαλαίων της Κατηγορίας 1 (Καν. 575/2013 άρθρα 48 και 470)		
Σημαντικές επενδύσεις σε οντότητες του χρηματοπιστωτικού τομέα > 10% CET I	0	0
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που βασίζονται σε μελλοντική κερδοφορία και προκύπτουν από προσωρινές διαφορές > 10% CET I	0	-6.428
Σύνολο εξαιρούμενων στοιχείων > 15% CET I	0	0
CET1 - 'Σύνολο Μέσων Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών (Common Equity Tier 1 Capital)	503.618	513.154
Πρόσθετα κεφάλαια της Κατηγορίας 1		

Μετατρέψιμο Ομολογιακό Δάνειο	0	0
Αφαιρετικά στοιχεία Πρόσθετων Κεφαλαίων της Κατηγορίας 1 (Καν. 575/2013 άρθρο 472)		
Αξία άυλων παγίων στοιχείων	0	0
T1 - Σύνολο Κεφάλαια της κατηγορίας 1 (Tier I Capital)	503.618	513.154
T2 - Κεφάλαια της κατηγορίας 2 (Tier II Capital)		
Υποχρεώσεις μειωμένης εξασφάλισης ορισμένης διάρκειας	0	0
T2 - Σύνολο Κεφαλαίων της κατηγορίας 2 (Tier II Capital)	0	0
Σύνολο Εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων (T1 + T2)	503.618	513.154

Πίνακας 4: Πίνακας Εποπτικών Ιδίων κεφαλαίων του Ομίλου

Ο Όμιλος επικεντρώνεται στην ενίσχυση της κεφαλαιακής του θέσης μέσω της ενεργής διαχείρισης του δανειακού χαρτοφυλακίου, της θέσπισης αυστηρών πιστοδοτικών κριτηρίων και της ενίσχυσης του ελεγκτικού μηχανισμού σε όλα τα στάδια των διαδικασιών. Όσο αφορά τη διαχείριση προβληματικών ανοιγμάτων προβαίνει σε καινοτόμες πρακτικές με στόχο την επαναφορά τους στην κανονικότητα.

9. ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Ως Δείκτης **Κεφαλαιακής Επάρκειας**, ορίζεται ο λόγος των εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων προς τα στοιχεία του Ενεργητικού καθώς και τα εκτός Κατάστασης Οικονομικής Θέσης στοιχεία, σταθμισμένα κατά τον κίνδυνο που αυτά περικλείουν. Ως Δείκτης **Tier 1** ορίζεται αντίστοιχα ο λόγος των Κεφαλαίων της κατηγορίας 1 (Tier 1) προς τα σταθμισμένα στοιχεία Ενεργητικού (εντός και εκτός ισολογισμού) ενώ με αντίστοιχο τρόπο ορίζεται και ο δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1).

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013 και την ΕΠΑΘ 114/04.08.2014 οι Τράπεζες πρέπει σε ατομική και σε ενοποιημένη βάση να πληρούν κατ' ελάχιστον δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1) 4,5%, δείκτη κεφαλαίου της κατηγορίας 1 (TIER 1) 6% και συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας (Total Capital Ratio) 8%.

Σημειώνεται ότι η εν λόγω ΕΠΑΘ κατήργησε την ΠΕΕ 13/ 28.3.2013 ενώ προβλέπει ακόμα μεταβατικές διατάξεις αναφορικά με την εφαρμογή εποπτικών αφαιρέσεων από τα κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1 – CET 1). Πιο συγκεκριμένα προβλέπεται σταδιακή εφαρμογή έως το 2024 της αφαίρεσης των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων οι οποίες βασίζονται σε μελλοντική κερδοφορία. Επιπλέον η ΕΠΑΘ 114/04.08.2014 προβλέπει σταδιακή εφαρμογή έως το 2018 της αφαίρεσης από τα κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 των άυλων στοιχείων του ενεργητικού των περιουσιακών στοιχείων του συνταξιοδοτικού ταμείου προκαθορισμένων παροχών και συγκεκριμένων τοποθετήσεων της Τράπεζας σε οντότητες του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Επιπροσθέτως σύμφωνα με την Οδηγία 2013/36/ΕΕ οι Τράπεζες, επίσης υποχρεούνται να δημιουργήσουν ένα αποθεματικό διατήρησης κεφαλαίων (capital conservation buffer) 2,5% μέχρι την 01-01-2019 (0,625% την 01-01-2016, 1,25% την 01-01-2017 και 1,875% την 01-01-2018), πλέον των υφιστάμενων κεφαλαίων κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1) και των ελάχιστων εποπτικών ιδίων κεφαλαίων.

Συνολικά οι ελάχιστοι δείκτες που πρέπει να τηρούνται συμπεριλαμβανομένου του αποθεματικού διατήρησης κεφαλαίων (capital conservation buffer) και οι οποίοι θα ισχύουν από 01-01-2019 είναι:

- Ελάχιστος **Δείκτης Κοινών Ιδίων Κεφαλαίων** 7%.
- Συνολικός **Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας** 10,5%.

Τέλος η Οδηγία 2013/36/ΕΕ προβλέπει τη διακριτική ευχέρεια επιβολής από τα Κράτη Μέλη των εξής αποθεμάτων ασφαλείας:

- Αντικυκλικό Κεφαλαιακό Απόθεμα Ασφαλείας (0% για το τέταρτο τρίμηνο του 2017 βάσει της ΠΕΕ 122/12.9.2017)
- Απόθεμα Ασφαλείας Συστημικού Κινδύνου.

Στις 27 Δεκεμβρίου 2017, η Τράπεζα της Ελλάδος με αντίστοιχη απόφαση ενημέρωσε την ATTICA BANK ότι για το έτος 2018 το ελάχιστο όριο του Συνολικού Δείκτη Ιδίων Κεφαλαίων είναι 11,875%. Ο εν λόγω δείκτης αποτελείται από το ελάχιστο όριο του Συνολικού Δείκτη Ιδίων Κεφαλαίων (8%), σύμφωνα με το άρθρο 92(1) της CRR, τις πρόσθετες εποπτικές απαιτήσεις για τον Πυλώνα II καθώς επίσης και τις κεφαλαιακές απαιτήσεις τήρησης αποθέματος ασφαλείας σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ν.4261/2014. Ο ελάχιστος δείκτης θα πρέπει να τηρείται σε συνεχή βάση, λαμβάνοντας υπόψη τις μεταβατικές διατάξεις της CRR / CRD IV.

Η αποαναγνώριση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων που ολοκληρώθηκε στο 3ο τρίμηνο του 2017, δεν οδήγησε σε μείωση του σταθμισμένου ενεργητικού της Τράπεζας. Ο ροφορμα Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας με την ολοκλήρωση της Αύξησης Μετοχικού Κεφαλαίου των 88,9 εκατ. ευρώ ανέρχεται σε περίπου 14%.

Παρακάτω παρατίθεται ο πίνακας βασικών δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας με στοιχεία 31/12/2017 σύμφωνα με την ΕΠΑΘ 114/04.08.2014.

(ποσά σε χιλ.ευρώ)

	2017	2016
Σύνολο Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (Κανονισμός 575/2013)	273.739	277.646
Σύνολο Σταθμισμένου Ενεργητικού (Κανονισμός 575/2013)	3.421.732	3.470.575
- έναντι πιστωτικού κινδύνου	2.711.090	3.273.138
- έναντι κινδύνου τιτλοποίησης	489.906	0
- έναντι κινδύνου αγοράς	4.129	3.305
- έναντι λειτουργικού κινδύνου	216.608	194.132
Σύνολο Εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων	503.618	513.154
Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 (CET 1)	14,7%	14,8%
Πλεόνασμα/Έλλειμμα μέσω κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1	349.640	356.978
Δείκτης Κεφαλαίου της Κατηγορίας 1 (Tier I)	14,7%	14,8%
Πλεόνασμα/Έλλειμμα μέσω κεφαλαίου της κατηγορίας 1	298.314	304.919
Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	14,7%	14,8%
Πλεόνασμα/Έλλειμμα του συνόλου των Ιδίων Κεφαλαίων	229.880	235.508

Πίνακας 5: Σύνολο κεφαλαιακών απαιτήσεων και εποπτικών ΙΚ. Βασικοί Κεφαλαιακοί Δείκτες

Εφαρμογή IFRS 9

Ο Όμιλος εφαρμόζει τη σταδιακή μέθοδο (phase-in approach) σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή νομοθεσία (Κανονισμός ΕΕ 2017/2395) για την άμβλυση των επιπτώσεων από την εισαγωγή του ΔΠΧΑ 9, στα εποπτικά κεφάλαια. Σύμφωνα με τον ανωτέρω Κανονισμό, η μεταβατική περίοδος είναι πέντε έτη ενώ το ποσοστό της επίπτωσης που θα προστίθεται είναι 5% για το 2018 και 15%, 30%, 50% και 75% για τα επόμενα τέσσερα έτη.

Η πλήρης επίπτωση στα εποπτικά κεφάλαια λόγω της αρχικής εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 αναμένεται να απεικονιστεί την 1η Ιανουαρίου 2023.

Επίπτωση στα εποπτικά κεφάλαια από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9	31/12/2017	01/01/2018 Πλήρης εφαρμογή ΔΠΧΑ 9	01/01/2018 ΔΠΧΑ 9 μεταβατικές διατάξεις
(Ποσά σε χιλ. €)	ΔΛΠ 39		
Κεφάλαια κοινών μετοχών της Κατηγορίας 1 (Common Equity Tier I)	503.618	393.712	498.123
Σύνολο Σταθμισμένου Ενεργητικού	3.421.731	3.314.907	3.419.318
Δείκτης Κεφαλαίου κοινών μετοχών κατηγορίας 1 (CET 1)	14,7%	11,9%	14,6%

Πίνακας 6: Εποπτικά Κεφάλαια μετά από εφαρμογή ΔΠΧΑ 9

Ο Όμιλος για την εκτίμηση της επάρκειας των Ιδίων Κεφαλαίων εφαρμόζει τις διατάξεις του Νομο-κανονιστικού πλαισίου. Πιο συγκεκριμένα ο Όμιλος κατ' εφαρμογή του Κανονισμού 575/2013 υπολογίζει ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον Πιστωτικό Κίνδυνο, τον Κίνδυνο Αγοράς και τον Λειτουργικό Κίνδυνο αντίστοιχα. Σημειώνεται ότι για τον Πιστωτικό Κίνδυνο εφαρμόζεται η Τυποποιημένη Προσέγγιση ενώ για τον Λειτουργικό Κίνδυνο ο Όμιλος εφαρμόζει την Μέθοδο του Βασικού Δείκτη. Στον κάτωθι πίνακα αναλύονται οι κεφαλαιακές απαιτήσεις του Ομίλου ανά κατηγορία κινδύνου σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013:

(ποσά σε χιλ.ευρώ)

	2017	2016
Πιστωτικός Κίνδυνος: Κατηγορίες ανοιγμάτων - Τυποποιημένη Προσέγγιση	216.887	261.851
Κεντρικές κυβερνήσεις ή κεντρικές τράπεζες	31.531	0
Περιφερειακές κυβερνήσεις και τοπικές αρχές	29	35
Οντότητες του δημοσίου τομέα	1.371	1.397
Πολυμερείς Τράπεζες Ανάπτυξης	0	0
Διεθνείς Οργανισμοί	0	0
Τράπεζες και χρηματοδοτικά ιδρύματα	150	226
Επιχειρήσεις	93.072	97.874
Λιανική Τραπεζική	9.970	10.979
Εξασφαλισμένα με ακίνητη περιουσία	11.331	12.483
Αθέτηση	55.936	92.729
Στοιχεία που υπάγονται εποπτικά σε κατηγορίες υψηλού κινδύνου	0	0
Καλυμμένα ομόλογα	0	0
Απαιτήσεις έναντι ιδρυμάτων και επιχειρήσεων με βραχυπρόθεσμη πιστοληπτική αξιολόγηση	0	0
Μερίδια Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων Κινητών Αξιών (ΟΣΕΚΑ)	0	0
Ανοίγματα σε μετοχές	1.559	2.023
Λοιπά ανοίγματα	11.940	44.104
Κίνδυνος Τιτλοποίησης	39.192	0
Κίνδυνος Αγοράς	330	264
Εμπορεύσιμοι πιστωτικοί τίτλοι	41	24
Μετοχές	289	241
Συνάλλαγμα	0	0
Λειτουργικός Κίνδυνος: Προσέγγιση Βασικού Δείκτη (BIA)	17.329	15.531

Πίνακας 7: Σύνολο κεφαλαιακών απαιτήσεων

Πλέον των ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων ο Όμιλος διαθέτει αξιόπιστες, αποτελεσματικές και ολοκληρωμένες στρατηγικές και διαδικασίες για την αξιολόγηση και τη διατήρηση σε διαρκή βάση του ύψους, της σύνθεσης και της κατανομής των ιδίων κεφαλαίων που θεωρούνται επαρκή για την κάλυψη της φύσης και του επιπέδου των κινδύνων που αναλαμβάνει (εσωτερικό κεφάλαιο).

10. ΔΑΕΕΚ / ΔΑΕΕΡ

Ο Όμιλος, στα πλαίσια των εποπτικών του υποχρεώσεων, έχει σε ισχύ και αναθεωρεί σε ετήσια βάση τη Διαδικασία Αξιολόγησης Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ΔΑΕΕΚ) και τη Διαδικασία Αξιολόγησης Εσωτερικής Επάρκειας Ρευστότητας (ΔΑΕΕΡ). Οι παραπάνω διαδικασίες συνάδουν με το προφίλ κινδύνων που έχει αναλάβει και αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της λειτουργίας του και της ευρύτερης πολιτικής λήψης αποφάσεων. Υπό αυτό το πλαίσιο, λαμβάνονται υπόψη όλοι οι κίνδυνοι αναλυτικά και αναπτύσσονται διαρκώς οι κατάλληλες μεθοδολογίες ώστε να εξασφαλίζεται η αξιοπιστία των παραγόμενων αποτελεσμάτων.

Η άσκηση των ΔΑΕΕΚ-ΔΑΕΕΡ αποβλέπει σε ετήσια επικαιροποίηση της επίδρασης στην εσωτερική επάρκεια κεφαλαίου και ρευστότητας αφού ληφθεί υπόψη η σύνδεση και αλληλοεπίδραση όλων των παραπάνω ενοτήτων ή και δράσεων. Η άσκηση λαμβάνει υπόψη τόσο συστημικά όσο και ιδιосуγκρασιακά σενάρια σε βάθος της τριετίας 2018-2020 και υπό διαχωρισμό Βασικού και Δυσμενές σεναρίου.

Στα πλαίσια της Διαδικασίας Αξιολόγησης Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ΔΑΕΕΚ) εξετάζονται τα ακόλουθα στοιχεία:

- Επίπεδο, δομή και σταθερότητα των εποπτικών κεφαλαίων.
- Αναμενόμενες και μη αναμενόμενες ζημιές πιστωτικού κινδύνου.
- Κίνδυνος συγκέντρωσης πιστωτικού κινδύνου.
- Κίνδυνος Αγοράς και επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο.
- Κίνδυνος Ρευστότητας.
- Λειτουργικός Κίνδυνος.
- Κίνδυνος Μόχλευσης.
- Λοιποί Κίνδυνοι.
- Επίπεδο και κατανομή του εσωτερικού κεφαλαίου.

Από την αξιολόγηση των ανωτέρω προσδιορίζονται επιπλέον κεφαλαιακές απαιτήσεις για την περαιτέρω κάλυψη των εξής:

- Υποεκτίμηση Πιστωτικού Κινδύνου κατά την χρήση της τυποποιημένης μεθοδολογίας.
- Υποεκτίμηση του Κινδύνου Αγοράς.
- Υποεκτίμηση Λειτουργικού Κινδύνου κατά την χρήση της μεθοδολογίας του Βασικού Δείκτη.
- Λοιποί Κίνδυνοι όπως ο κίνδυνος επιτοκίου, κίνδυνος συγκέντρωσης, κίνδυνος ρευστότητας, κίνδυνος κερδοφορίας, κίνδυνος κεφαλαίων και κίνδυνος φήμης.

Το εσωτερικό κεφάλαιο υπολογίζεται ως το άθροισμα των επιμέρους αξιολογήσεων για την κάλυψη κάθε μορφής κινδύνου.

Ο σκοπός της παρούσας ΔΑΕΕΡ είναι να παράσχει λεπτομέρειες σχετικά με τα εργαλεία και τις διαδικασίες διαχείρισης κινδύνου που χρησιμοποιούνται από την Attica Bank για την παρακολούθηση και τη διαχείριση της ρευστότητας σε επίπεδο Ομίλου.

Εντός του πεδίου εφαρμογής της ΔΑΕΕΡ, ο Όμιλος αξιολογεί τη λειτουργία διαχείρισης του κινδύνου ρευστότητας της, συμπεριλαμβανομένων μετρήσεων αριθμοδεικτών ρευστότητας, ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, περιγραφή της σχετικής με τη διαχείριση ρευστότητας διακυβέρνησης, το σχέδιο έκτακτης χρηματοδότησης (Contingency Funding Plan) και τη γενικότερη στρατηγική χρηματοδότησής της.

11. ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ (ΠΑΚ)

Το Πλαίσιο Ανάληψης Κινδύνων (ΠΑΚ) εκφράζει τη διάθεση του Ομίλου για την ανάληψη κινδύνου στο πλαίσιο της Στρατηγικής για την επίτευξη των στόχων του και αποτελεί βασικό εργαλείο παρακολούθησης και ελέγχου για τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων και τα όργανα της Ανώτατης Διοίκησης. Συντίθεται από επιμέρους Δηλώσεις Ανάληψης Κινδύνων (ΔΑΚ)/(Risk Appetite Statements) με ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία και προκαθορισμένα όρια και σημεία συναγερμού (Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης/Early Warning System).

Η αναθεώρηση του ΠΑΚ γίνεται τακτικά (σε ετήσια βάση) και εκτάκτως όποτε ειδικές συνθήκες το απαιτούν, σε σχέση με εσωτερικά γεγονότα, το ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον ή το εποπτικό πλαίσιο, σύμφωνα με τις βέλτιστες

πρακτικές και σε κάθε περίπτωση εντός του ισχύοντος Νομο-κανονιστικού πλαισίου. Το ΠΑΚ εγκρίνεται αρχικά από την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων και τελικά από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας. Η αναθεώρηση του ΠΑΚ γίνεται με την συνεργασία μεταξύ του Διοικητικού Συμβουλίου, της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων, της Εκτελεστικής Επιτροπής, της Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου καθώς και των Μονάδων που αναλαμβάνουν τους διάφορους κινδύνους.

12. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Ορισμός Πιστωτικού Κινδύνου

Πιστωτικός κίνδυνος είναι η οικονομική ζημία που προκύπτει από την αθέτηση των υποχρεώσεων των δανειοληπτών και των πιστούχων γενικότερα. Ο πιστωτικός κίνδυνος αυτός τη σημαντικότερη πηγή κινδύνου και η συστηματική παρακολούθηση και διαχείρισή του, θεωρείται πρωταρχικός στόχος του Ομίλου. Η συνολική έκθεση του Ομίλου στον πιστωτικό κίνδυνο προέρχεται κυρίως από δάνεια της επιχειρηματικής και ιδιωτικής πίστης. Η Διοίκηση του Ομίλου δίνει ιδιαίτερη σημασία στην ορθή διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου αξιολογώντας την πιστοληπτική ικανότητα κάθε αντισυμβαλλόμενου, σύμφωνα με το ισχύον, κάθε φορά κανονιστικό, πλαίσιο.

Παρακολούθηση και διαχείριση Πιστωτικού Κινδύνου

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση των στόχων της πολιτικής διαχείρισης κινδύνων του Πιστωτικού Ιδρύματος όπως ορίζονται από τη Διοίκηση. Αρμόδια για την παρακολούθηση του πιστωτικού κινδύνου είναι η Διεύθυνση Πιστωτικού Κινδύνου Ομίλου (ΔΠΚΟ). Η ΔΠΚΟ έχει τη μέριμνα της διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου, μέσω της ανάπτυξης πολιτικών και διαδικασιών, πληροφοριακών συστημάτων μέτρησης και παρακολούθησης και μέτρων αντιμετώπισης και αντιστάθμισης.

Πολιτικές και Διαδικασίες

Ο Όμιλος διαχειρίζεται τον πιστωτικό κίνδυνο σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα Πολιτική Διαχείρισης Πιστωτικού κινδύνου, της οποίας κύριος στόχος είναι να περιγράψει το βασικό πλαίσιο των αρχών και των μεθόδων στις οποίες βασίζεται ο Όμιλος προκειμένου να επιτύχει αποτελεσματική διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου στον οποίο είναι εκτεθειμένος. Η Πολιτική Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου θεσπίζεται στα πλαίσια της Επιχειρησιακής στρατηγικής του Ομίλου και εγκρίνεται από την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων και το Διοικητικό Συμβούλιο. Η Πολιτική εξειδικεύεται και διαχέεται στον επιχειρησιακό μηχανισμό μέσω του Κανονισμού Πιστοδοτήσεων και της Στρατηγικής Διαχείρισης Καθυστερήσεων. Η εν λόγω πολιτική προσδιορίζει μεταξύ άλλων σε σχέση με τον πιστωτικό κίνδυνο και τα κατωτέρω:

- Την οργανωτική δομή διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου.
- Τα συστήματα και τις μεθόδους μέτρησης του.
- Τους περιορισμούς πιστοδοτήσεων και τα όρια ανάληψης κινδύνου, σύμφωνα και με το εκάστοτε ισχύον Πλαίσιο Ανάληψης Κινδύνων.
- Τα πιστοδοτικά κριτήρια.
- Την εισηγητική και εγκριτική διαδικασία και τα αρμόδια κλιμάκια
- Την πολιτική τιμολόγησης του αναλαμβανόμενου πιστωτικού κινδύνου.
- Την πολιτική λήψης εξασφαλίσεων έναντι του πιστωτικού κινδύνου.
- Την πολιτική εξαιρέσεων και η διαδικασία έγκρισής τους.
- Τη διαδικασία παρακολούθησης των Πιστοδοτήσεων.
- Το πλαίσιο κριτηρίων για τον έγκαιρο εντοπισμό και την διαχείριση πιστούχων με ενδείξεις αδυναμίας. Σημεία συναγερμού και ένταξη σε λίστα παρακολούθησης.
- Τις διαδικασίες Διαχείρισης Καθυστερήσεων και Εμπλοκών
- Την κατηγοριοποίηση και το διαχωρισμό του χαρτοφυλακίου καθυστερήσεων και εμπλοκών και τις αντίστοιχες μονάδες διαχείρισης.
- Το πλαίσιο ρύθμισης προβληματικών ανοιγμάτων.

Ο Όμιλος μεριμνά για τη συνεχή επικαιροποίηση των Πολιτικών, Κανονισμών και διαδικασιών που διέπουν τη διαχείριση του Πιστωτικού Κινδύνου, όπως και για την έγκαιρη ενημέρωση της Διοίκησης. Εντός του 2017 επικαιροποιήθηκε ο Κανονισμός Λειτουργίας του Διοικητικού Οργάνου Καθυστερήσεων, με προσθήκες για την κατάρτιση τριμηνιαίων Αναφορών προς το Δ.Σ, την εξέταση των Αναφορών προς την ΤτΕ, και την ύπαρξη μηνιαίων αναφορών για τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα. Ακόμα, εγκρίθηκε η Στρατηγική Διαχείρισης Καθυστερήσεων και ο ορισμός μέλους του Δ.Σ με την ευθύνη επίβλεψής της.

Πληροφοριακά Συστήματα

Early Warning System

Στο πλαίσιο της αποτελεσματικότερης και ενεργητικής “pro-active” διαχείρισης των πιστοδοτήσεων και δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στον έγκαιρο εντοπισμό των πιστούχων που εμφανίζουν χαρακτηριστικά (σημεία συναγερμού) που καθιστούν πιθανή την αθέτηση των υποχρεώσεων τους προς τον Τραπεζικό Όμιλο, αναπτύχθηκε Σύστημα Early Warning System για την κατηγοριοποίηση, βάσει του κινδύνου που φέρουν, των πιστούχων επιχειρηματικής πίστης και την λήψη προληπτικών μέτρων και δράσεων. Σε μηνιαία βάση το χαρτοφυλάκιο Επιχειρηματικής Πίστης του Ομίλου (ενήμερο ή με καθυστέρηση < 90 ημερών), χωρίζεται στις κάτωθι κατηγορίες:

- **Ενήμεροι λογαριασμοί**

Νοούνται οι λογαριασμοί που δεν παρουσιάζουν καμία καθυστέρηση και επιπλέον δεν εμφανίζουν κανένα σημείο συναγερμού.

- **Λογαριασμοί σε στάδιο προ καθυστέρησης (ενήμερες οφειλές)**

Στο συγκεκριμένο στάδιο εντάσσονται οφειλές που ενώ δεν παρουσιάζουν καθυστέρηση και βρίσκονται στην περίοδο ομαλής εξέλιξης της χρηματοδότησης, παρουσιάζουν σημεία συναγερμού ή και διαχειριστικές δυσκολίες.

- **Λογαριασμοί σε στάδιο αρχικής καθυστέρησης**

Στο στάδιο αρχικής καθυστέρησης εντάσσονται οφειλές από μία (1) έως τριάντα (30) ημέρες καθυστέρησης ή λογαριασμοί με καθυστερημένες οφειλές άνω των τριάντα (30) ημερών οι οποίες ωστόσο κρίνονται ως μη σημαντικές.

- **Λογαριασμοί αυξημένης προσοχής**

Θεωρούνται οι λογαριασμοί που είτε α) παρουσιάζουν σοβαρά σημεία συναγερμού, είτε β) παρουσιάζουν σημαντικές διαχειριστικές δυσκολίες, είτε γ) εμφανίζουν καθυστερήσεις από τριάντα μία (31) ημέρες έως ογδόντα εννέα (89) ημέρες ή και συνδυασμό των παραπάνω.

- **Λογαριασμοί που εντάσσονται στη watch list**

Όλοι οι λογαριασμοί οι οποίοι βάσει θεσμοθετημένων κριτηρίων – σεναρίων, συγκεντρώνουν ισχυρές ενδείξεις «προβληματικότητας» και απαιτούν άμεση εξέταση, προκειμένου να κριθεί η ενδεχόμενη μεταφορά τους ή σε καθεστώς ειδικής διαχείρισης ή στη Γενική Διεύθυνση Αναδιάρθρωσης Πιστώσεων ή παραμονή τους στον υφιστάμενο διαχειριστή και μεταφορά τους σε λίστα λογαριασμών «αυξημένης προσοχής».

Η παραπάνω κατηγοριοποίηση εφαρμόζεται προκειμένου να αναλυθούν και να δρομολογηθούν οι απαραίτητες διαχειριστικές ενέργειες, που περιγράφονται στον Κανονισμό Πιστοδοτήσεων για κάθε μια κατηγορία πιστούχων. Σε κάθε περίπτωση οι σχετικές ενέργειες αποσκοπούν στην επαναφορά των πιστούχων στην ομαλή εξυπηρέτηση.

Στο πλαίσιο της ανωτέρω διαδικασίας εντάσσεται η κατάρτιση της Watch list, η οποία λαμβάνει υπόψη της όλα τα παραπάνω αναφερόμενα και κοινοποιείται στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, μέσω της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων. Η ένταξη ενός πελάτη στην watch list, επισύρει άμεσες ενέργειες και απόφαση από τα Εγκριτικά Κλιμάκια (σήμερα Επιτροπή Πιστοδοτήσεων, Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων) για την αλλαγή του διαχειριστή του πελάτη ή όχι.

Υπηρεσία Credit Watch

Ο Όμιλος κάνει επίσης χρήση της υπηρεσίας Credit Watch της εταιρείας ICAP, κατά την οποία λαμβάνει άμεση ενημέρωση για όλες τις μεταβολές στην πιστωτική αξιολόγηση συγκεκριμένης ομάδας πελατών της.

Συστήματα Πιστοληπτικής Αξιολόγησης (Rating Systems)

Ο Όμιλος αξιολογεί την πιστοληπτική ικανότητα των πιστούχων ανάλογα την ιδιότητά τους (ιδιώτες, επιχειρήσεις), ανάμεσα σε άλλα χαρακτηριστικά, κάνοντας χρήση εσωτερικών και εξωτερικών συστημάτων πιστοληπτικής Αξιολόγησης (Rating Systems). Σε χορηγήσεις της καταναλωτικής πίστης εφαρμόζεται σύστημα αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πιστούχων ιδιωτών (credit scoring) που καλύπτει τις πιστωτικές κάρτες και τα δανειακά

προϊόντα. Το εν λόγω σύστημα μέτρησης πιστωτικού κινδύνου είναι 7-βάθμιας κλίμακας (A/B/C/D/E/F/G) και κατατάσσει τους πιστούχους σε βαθμίδες πιστοληπτικής ικανότητας προσδίδοντας αντίστοιχα πιθανότητες αθέτησης (PDs).

Για τις επιχειρήσεις με δημοσιευμένα οικονομικά στοιχεία, λαμβάνονται υπόψη οι εξωτερικές πιστοληπτικές αξιολογήσεις του Ε.Ο.Π.Α «ICAP ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ» ο οποίος έχει αναγνωριστεί από την ΤτΕ σύμφωνα με την απόφαση 262/8/26.6.2008. Το συγκεκριμένο υπόδειγμα αξιολόγησης είναι 11-βάθμιας κλίμακας (AA/A/BB/B/C/D/E/F/G/H/NR/NC/NT) και κατατάσσει τις εταιρείες σε βαθμίδες πιστοληπτικής ικανότητας (rating) εξυπηρετώντας αντίστοιχα σε ορθολογική τιμολόγηση ανάλογη με τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο.

Επιπλέον το 2017 αναπτύχθηκε, σε συνεργασία με την εταιρεία ICAP, εσωτερικό μοντέλο για τη διαβάθμιση στην ανωτέρω κλίμακα μικρών επιχειρήσεων χωρίς δημοσιευμένο ισολογισμό καθώς και για την πιστωτική αξιολόγηση και διαβάθμιση εταιρειών ειδικού σκοπού. Με τις παραπάνω δράσεις ο Όμιλος διαθέτει αξιόπιστη εκτίμηση της πιθανότητας αθέτησης για το μεγαλύτερο μέρος του δανειακού της χαρτοφυλακίου.

Οι σχετικές πιστοληπτικές διαβαθμίσεις αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της διαδικασίας πιστοδοτήσεων, καθώς η αξιολόγηση κάθε πιστοδοτικής σχέσης είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την έγκρισή της από τα αρμόδια εγκριτικά κλιμάκια. Έγκριση μη ταξινομημένης πιστοδοτικής σχέσης δεν ισχύει και δεν μπορεί να εκτελεστεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Μέτρα αντιμετώπισης και αντιστάθμισης του Πιστωτικού Κινδύνου

Διαχείριση Μη-Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων

Ο Όμιλος έχει προσαρμόσει τη Στρατηγική Διαχείρισης Καθυστερήσεων σε στάδια διαχείρισης και ανάλυσης του μη εξυπηρετούμενου χαρτοφυλακίου της, σύμφωνα και με τα όσα ορίζονται στην Π.Ε.Ε. 42/30.5.2014, όπως τροποποιήθηκε με την ΠΕΕ 47/9.2.2015 και στην συνέχεια με την ΠΕΕ 102/30.8.2016.

Στο πλαίσιο της συνεχούς προσπάθειας για την εξυγίανση του δανειακού της χαρτοφυλακίου, οι υποδομές διαχείρισης του προβληματικού χαρτοφυλακίου αλλά και οι ανθρώπινοι πόροι που απασχολούνται με τη διαχείριση του εν λόγω χαρτοφυλακίου, ενισχύθηκαν περαιτέρω υλοποιώντας μεταξύ άλλων προγράμματα εκπαίδευσης του προσωπικού.

Παράλληλα τροποποιείται η διαδικασία προγραμμάτων πλειστηριασμών από φυσικούς σε ηλεκτρονικούς όπου αυτό είναι εφικτό προκειμένου να επιταχυνθεί η διαδικασία ρευστοποίησης των ακινήτων που εξασφαλίζουν τα προβληματικά δάνεια.

Επιδιώκεται η επίτευξη ρυθμίσεων, μέσω του Εξωδικαστικού Μηχανισμού Ρύθμισης Οφειλών Επιχειρήσεων, με στόχο όσες επιχειρήσεις είναι βιώσιμες, σε συνεργασία και με τους υπόλοιπους πιστωτές, να τακτοποιήσουν τις οφειλές τους και να συνεχίσουν ή ακόμα και να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους.

Τέλος ενισχύθηκε περαιτέρω ο μηχανισμός διακυβέρνησης και παρακολούθησης της αποτελεσματικότητας του μοντέλου διαχείρισης των οφειλών σε καθυστέρηση, εμπλουτίζοντας, μεταξύ άλλων, την τακτική πληροφόρηση της Διοίκησης του Ομίλου με εξειδικευμένους δείκτες μέτρησης της απόδοσης του μηχανισμού. Με τον τρόπο αυτό δίνεται η δυνατότητα ουσιαστικής και εντατικής παρακολούθησης της αποτελεσματικότητας του μηχανισμού διαχείρισης καθυστερήσεων και έγκαιρου εντοπισμού σημείων προς βελτίωση του μηχανισμού.

Αναφορικά με τα Μη-Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα, ο Όμιλος προχώρησε σε συνεργασία με εξωτερικό πάροχο για την παροχή υποστήριξης στη διαχείριση τους. Με την κίνηση αυτή προσδοκά αποδοτικότερη διαχείριση και αυξημένη εισπραξιμότητα από τα σχετικά ανοίγματα. Ο τομέας διαχείρισης των οφειλών σε καθυστέρηση αποτέλεσε για τον Όμιλο και κατά το τελευταίο έτος σημείο εστίασης καθώς η συνεχής βελτίωση των υποδομών του σε συνδυασμό με τη σταθεροποίηση του εξωτερικού περιβάλλοντος αναμένεται να συμβάλλουν σημαντικά στη μείωση του προβληματικού χαρτοφυλακίου της. Επιπλέον και προς την κατεύθυνση της βέλτιστης διαχείρισης των ΜΕΑ πραγματοποιήθηκαν οι κάτωθι ενέργειες το αποτέλεσμα των οποίων έχει άμεσο αποτέλεσμα στα μεγέθη του Ομίλου.

Εξασφαλίσεις – Εγγυήσεις

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί την λήψη εξασφαλίσεων και εγγυήσεων ως τεχνική για τον περιορισμό της πιστωτικής ζημίας σε περίπτωση αθέτησης του πιστούχου. Με την εμπράγματη εξασφάλιση παρέχεται στον Όμιλο δικαίωμα επί πράγματος (περιουσιακού στοιχείου, κινητού ή ακινήτου), που ανήκει στην κυριότητα του πιστούχου ή τρίτου, με στόχο την προνομιακή ικανοποίησή της από το προϊόν της εκποιήσεως του. Οι εμπράγματα εξασφαλίσεις διακρίνονται σε υποθήκες και προσημειώσεις υποθηκών που εγγράφονται επί ακινήτων, καθώς και σε ενέχυρα που συστήνονται επί κινητών (π.χ. εμπορεύματα, επιταγές) ή επί απαιτήσεων. Αντίστοιχα οι εγγυήσεις αναφέρονται σε ενοχικές εξασφαλίσεις (συμβατικές συμφωνίες με τις οποίες ένα πρόσωπο ή μια οικονομική οντότητα αναλαμβάνει την ευθύνη για την εξόφληση των οφειλών κάποιου άλλου).

Τα κυριότερα είδη εξασφαλίσεων που ο Όμιλος αποδέχεται σύμφωνα με την πολιτική πιστοδοτήσεων αναλύονται στις κάτωθι κατηγορίες:

- Υποθηκοπορησιμώσεις σε αστικά και εντός σχεδίου ακίνητα που να καλύπτουν το ύψος των χρηματοδοτήσεων.
- Μετρητά ή Καταθέσεις.
- Εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου, Τραπεζών, ΕΤΕΑΝ και εταιρειών υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης.
- Συναλλαγματικές και επιταγές πελατείας.
- Εκχωρημένα φορτωτικά έγγραφα εξαγωγών.
- Ενεχύραση εμπορευμάτων με τίτλους Γενικών Αποθηκών .
- Ενεχύραση γεγεννημένων απαιτήσεων με βάση τιμολόγια-πιστοποιήσεις που προέρχονται από Συμβάσεις με Δημόσιο, Δημόσιους Οργανισμούς ή και Ν.Π.Δ.Δ .
- Ναυτικές προσημειώσεις.
- Ενεχύραση Χρεογράφων: Τραπεζικές μετοχές, Τραπεζικά Ομόλογα, Ομόλογα του Δημοσίου, Έντοκα Γραμμάτια του Δημοσίου, Εταιρικά Ομόλογα, Μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο μεγάλων Ανωνύμων Εταιρειών, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων.

Οι εξασφαλίσεις παρακολουθούνται τακτικά ώστε να διασφαλίζεται ότι παραμένουν νομικά έγκυρες, εκτελεστές και επαρκούς αξίας ενώ η αποτίμηση τους βασίζεται σε αξιόπιστες εκτιμήσεις. Η παρακολούθηση των εξασφαλίσεων καλύπτει τη νομική τους κατοχύρωση, την τρέχουσα κατάσταση και αξία και την ασφάλισή τους. Η συχνότητα της επιθεώρησης των εξασφαλίσεων των πιστοδοτήσεων εξαρτάται από το είδος του κάθε καλύμματος και από τη συχνότητα των μεταβολών, που μπορούν να το επηρεάσουν. Για τις βασικές πάντως μορφές εξασφάλισης γίνονται οι πιο κάτω σημειούμενες επιθεωρήσεις:

- Για τις υποθήκες - προσημειώσεις και για τη νομική κατάσταση και την αξία των ακινήτων, τουλάχιστον κάθε διετία.
- Για τα ανοίγματα Λιανικής Τραπεζικής, σε τριμηνιαία βάση επικαιροποιούνται οι αξίες των ακινήτων βάσει του δείκτη Property Index.
- Για τις υπέγγυες (ή προεξοφλημένες) συναλλαγματικές - επιταγές: δύο φορές το χρόνο, ανάλογα με τη συγκέντρωση ενοχών στους αποδέκτες τους.
- Για τις εκχωρημένες απαιτήσεις: τρεις τουλάχιστον φορές το χρόνο, ανάλογα με το είδος της απαίτησης και την ιδιότητα του πληρωτή.

Περισσότερες από τις πιο πάνω αναφερόμενες αξιολογήσεις υλοποιούνται στις περιπτώσεις που κρίνεται αναγκαίο. Η συχνότητα της επανεκτίμησης εξαρτάται μεταξύ άλλων από τη μεταβλητότητα της αξίας των εξασφαλίσεων, τις μεταβολές της αγοράς ή τη σημαντική μείωση της πιστοληπτικής ικανότητας του αντισυμβαλλόμενου. Σημειώνεται ότι εντός του 2017 εγκρίθηκε νέος Κανονισμός για τη διενέργεια των εκτιμήσεων των ακινήτων, βάσει του οποίου προσδιορίζονται οι κανόνες και η διαδικασία επιλογής των συνεργαζόμενων εκτιμητών και εκτιμητικών εταιρειών, οι χρησιμοποιούμενες εκτιμητικές μέθοδοι και οι προβλεπόμενοι έλεγχοι από την υπηρεσία του Ομίλου στις εκτιμήσεις που παραδίδονται.

Αναφορές Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου

Σε τριμηνιαία τουλάχιστον βάση, η Διαχείριση Κινδύνων Ομίλου καταρτίζει αναλυτική αναφορά η οποία καλύπτει, την εξέλιξη του συνόλου των κινδύνων στους οποίους εκτίθεται ο Όμιλος. Η αναφορά συνοδεύεται από μια έκθεση του Chief Risk Officer, με τα σχόλιά του επί της αναφοράς και επί του συνόλου των εξελίξεων σχετικών με τους σημαντικότερους κινδύνους. Το παραπάνω έγγραφο κατατίθεται στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, όπου και συζητείται διεξοδικά. Ακολούθως η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων και ο CRO τοποθετούνται ανεξάρτητα μεταξύ τους στην επόμενη προγραμματισμένη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Εγκριτικά Κλιμάκια

Για τις εγκρίσεις πιστοδοτήσεων ιδιωτών και επιχειρήσεων, ο Όμιλος έχει καθορίσει ειδικά εγκριτικά κλιμάκια και έχει θεσπίσει όρια ανά κλιμάκιο. Τα εγκριτικά κλιμάκια, η εγκριτική διαδικασία και η εγκριτική αρμοδιότητα της Διεύθυνσης Πιστοδοτήσεων και των αντιστοίχων Επιτροπών παρουσιάζονται παρακάτω:

Εγκριτικά Κλιμάκια	Βραχυπρόθεσμες πιστοδοτήσεις		Μεσομακροπρόθεσμα δάνεια	
	Καλυμμένα	Ακάλυπτα	Καλυμμένα	Ακάλυπτα
Υποδιεύθυνση Πιστοδοτήσεων Ιδιωτών				
Καταναλωτικά	500.000	100.000	0	0
Στεγαστικά			700.000	0
Υποδιεύθυνση Πιστοδοτήσεων Επιχειρήσεων	1.000.000	200.000	500.000	150.000
Επιτροπή Πιστοδοτήσεων	4.000.000	700.000	3.000.000	500.000
Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων	Άνω των €4.000.000 καλυμμένων και άνω του ποσού των € 700.000 ακαλύπτων και μέχρι του ποσού που επιτρέπεται από τις εποπτικές και νομισματικές αρχές και το θεσμικό πλαίσιο της χώρας μας, καθώς και αιτήματα που είναι εκτός των προκαθορισμένων ορίων ανάληψης κινδύνων.		Άνω των €3.000.000 καλυμμένων και άνω του ποσού των € 500.000 ακαλύπτων και μέχρι του ποσού που επιτρέπεται από τις εποπτικές και νομισματικές αρχές και το θεσμικό πλαίσιο της χώρας μας, καθώς και αιτήματα που είναι εκτός των προκαθορισμένων ορίων ανάληψης κινδύνων	

Πίνακας 81 - Εγκριτικά Κλιμάκια και Όρια

Διαδικασίες διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου

Για σκοπούς καλύτερης διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου υπάρχει συνεχής αναθεώρηση των πιστωτικών πολιτικών του Ομίλου και παρακολούθηση συμμόρφωσης των σχετικών υπηρεσιακών μονάδων με τις πολιτικές αυτές.

Ο Όμιλος προσδίδει σημαντική προτεραιότητα στην ανάπτυξη εργαλείων εσωτερικής αξιολόγησης των κινδύνων βάσει συγκεκριμένων χαρακτηριστικών ανά είδος χρηματοδοτικού ανοίγματος. Η προσπάθεια αυτή είναι ευθυγραμμισμένη με τις απαιτήσεις που επιβάλλονται από το εποπτικό πλαίσιο περί υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας για τις τράπεζες (Basel III, CRD IV).

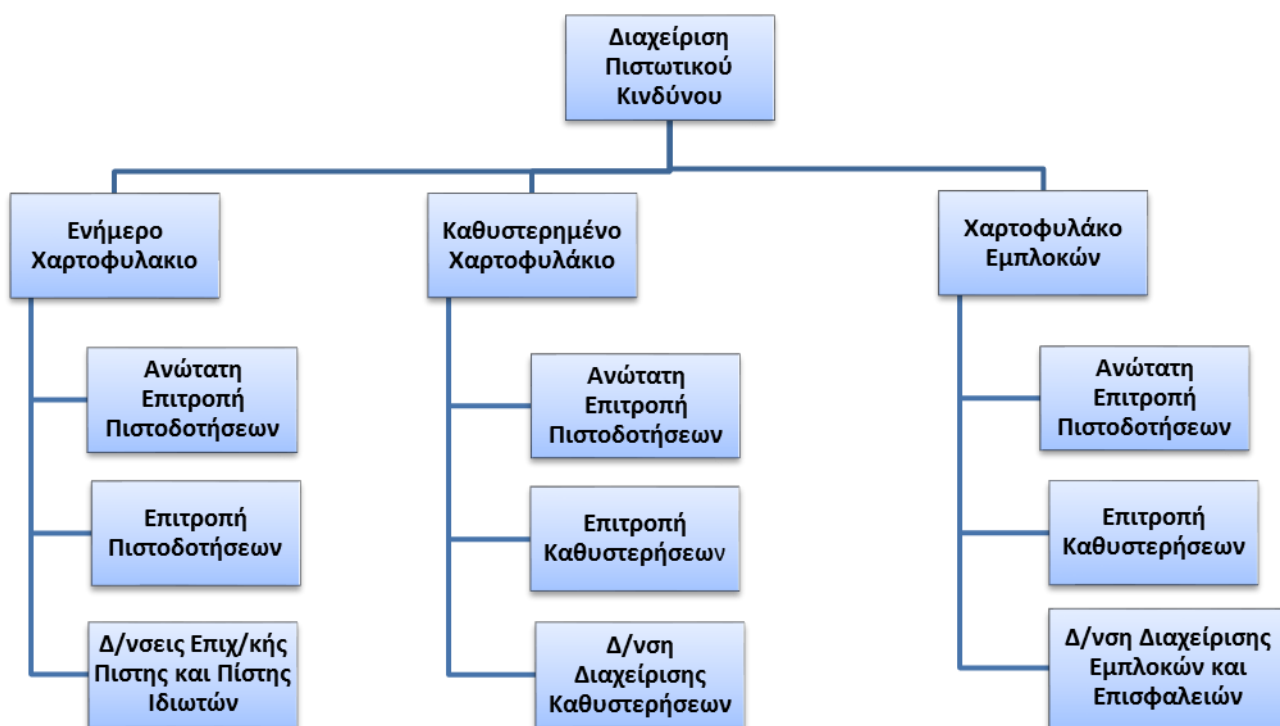
Η Διεύθυνση Πιστοδοτήσεων έχει την κεντρική ευθύνη υλοποίησης της πιστωτικής πολιτικής της Τράπεζας στους τομείς Επιχειρηματικής Πίστης και Πίστης Ιδιωτών, την κεντρική εποπτεία και το συντονισμό της εγκριτικής αρμοδιότητας των πιστοδοτήσεων και προϊόντων σε όλες τις επιχειρήσεις, οργανισμούς και ιδιώτες, καθώς και τη μέριμνα για την ορθή σύνταξη - επικαιροποίηση των Κανονισμών Πιστοδοτήσεων και των διαδικασιών πιστοδοτήσεων.

Η έγκριση διαδικασία αναφορικά με τις ενήμερες πιστοδοτήσεις του Τραπεζικού Χαρτοφυλακίου γίνεται από τη Διεύθυνση Πιστοδοτήσεων η οποία είναι ανεξάρτητη από τις επιχειρησιακές μονάδες εσόδων του Ομίλου. Για χορηγήσεις που υπερβαίνουν τα εγκριτικά όρια της Διεύθυνσης η έγκριση δίνεται από την Επιτροπή Πιστοδοτήσεων ή την Ανώτατη Εγκριτική Επιτροπή.

Αναφορικά με την διαχείριση του καθυστερημένου χαρτοφυλακίου, έχουν εκχωρηθεί, αντίστοιχες αρμοδιότητες. Για τους πελάτες Επιχειρηματικής Πίστης η Διεύθυνση Διαχείρισης Καθυστερήσεων Επιχειρήσεων εγκρίνει εισηγήσεις για οφειλές σε στάδιο προσωρινής καθυστέρησης και για λογαριασμούς που έχουν τεθεί σε status ιδιαίτερης προσοχής και βρίσκονται στην αρμοδιότητά της, καθώς επίσης και για εισηγήσεις μεταφοράς ενός λογαριασμού σε οριστική καθυστέρηση. Η Διεύθυνση Διαχείρισης Εμπλοκών και Επισφαλειών Επιχειρήσεων εγκρίνει εισηγήσεις που αφορούν σε πλειστηριασμούς, ρυθμίσεις οφειλών, άρσεις βαρών, απαλλαγή εγγυητών για οφειλές σε στάδιο

εμπλοκής, ανοιγμάτων επιχειρηματικής πίστης και πίστης ιδιωτών. Για τους πελάτες της Πίστης Ιδιωτών, τις παραπάνω αρμοδιότητες έχει η Διεύθυνση Καθυστερήσεων και Εμπλοκών Ιδιωτών. Για τις χορηγήσεις, που ξεπερνούν τα εγκριτικά όρια των Δ/σεων αυτών αρμοδιότητα έχουν οι Επιτροπή Διαχείρισης Καθυστερήσεων και η Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων οι οποίες εμπλέκονται σε αιτήματα αναφορικά με λογαριασμούς Επιχειρήσεων και Ιδιωτών, σε στάδιο προσωρινής καθυστέρησης και για θέματα που αφορούν στην διαχείριση και γενικότερη αναδιάρθρωση του λογαριασμού, στην διενέργεια ρυθμίσεων, σε άρσεις βαρών, σε απαλλαγή εγγυητών, στον περιορισμό ή και στη διαγραφή οφειλών, στη μεταφορά στις Εμπλοκές (έγκριση κλεισίματος λογαριασμού) κ.λ.π. Επιπλέον εξετάζουν αιτήματα αναφορικά με λογαριασμούς Επιχειρήσεων και Ιδιωτών σε στάδιο οριστικής καθυστέρησης (εμπλοκής) με αντίστοιχα θέματα (πχ ρυθμίσεις οφειλών, άρσεις βαρών κλπ.) και μεταφοράς οφειλών στις επισφάλειες ή και στις αποσβέσεις.

Τέλος ο Όμιλος έχει ήδη προβεί στις απαραίτητες ενέργειες για ενίσχυση του ρόλου της Δ/σης Διαχείρισης Κινδύνων στην καθημερινή λειτουργία της Τράπεζας. Σύμφωνα με αυτές, έχει ενισχυθεί ο ρόλος του Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων στην πιστοδοτική διαδικασία, με την συμμετοχή του στην Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων για πιστοδοτήσεις εκτός προκαθορισμένων ορίων ανάληψης κινδύνων καθώς για τις πιστοδοτήσεις σε καθυστέρηση πέραν ενός συγκεκριμένου ύψους. Στις δύο χαμηλότερου επιπέδου επιτροπές υπάρχει συμμετοχή της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων, μέσω του Τμηματάρχη Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου και Κινδύνου Συγκέντρωσης. Σύμφωνα με τα παραπάνω, η εμπλοκή των αρμόδιων εγκριτικών κλιμακίων στην διαχείριση του δανειακού χαρτοφυλακίου, καθορίζεται σε ιεραρχική διάταξη σύμφωνα μ κάτωθι Γράφημα.

Γράφημα: Εγκριτικά Κλιμάκια του Ομίλου σύμφωνα με τον Κανονισμό Πιστοδοτήσεων.

Στα πλαίσια της δημοσίευσης της ΠΕΕ 102/30.08.2016 της ΤτΕ, η οποία καθορίζει το εποπτικό πλαίσιο διαχείρισης μη-εξυπηρετούμενων πιστοδοτήσεων, το Διοικητικό Όργανο Καθυστερήσεων (ΔΟΚ) αποτελείται από μη-εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. Πλέον της διαμόρφωσης της στρατηγικής διαχείρισης μη-εξυπηρετούμενων πιστοδοτήσεων το εν λόγω όργανο:

- Διαμορφώνει διαθέσιμους τύπους ρύθμισης και οριστικής διευθέτησης ανά τύπο χαρτοφυλακίου δανείων και παρακολουθεί την αποτελεσματικότητά τους μέσω κατάλληλων δεικτών απόδοσης.
- Διαμορφώνει κριτήρια για την εξέταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας κάθε τύπου ρύθμισης ή οριστικής διευθέτησης.
- Μεριμνά για την τήρηση του κώδικα δεοντολογίας.
- Παρακολουθεί τις σχετικές με την διαχείριση μη-εξυπηρετούμενων δανείων αναφορές.

Πιστοδοτήσεις οι οποίες υπάγονται σε καθεστώς αναδιάρθρωσης

Για ορισμένα από τα δάνεια για τα οποία, λόγω κάποιας δυσμενούς αλλαγής στην οικονομική κατάσταση του οφειλέτη, διαφαίνεται ότι είναι ευλόγως πιθανό να μην αποπληρωθούν σύμφωνα με τους αρχικούς όρους της σύμβασης, ο Όμιλος προβαίνει σε τροποποίηση των όρων τους, προσφέροντας στον οφειλέτη όρους τους οποίους δεν θα

πρόσφερε για νέα δάνεια με τα ίδια χαρακτηριστικά κινδύνου. Η μεταβολή αυτή των όρων (παραχώρηση) δεν δικαιολογείται από κάποια βελτίωση της πιστοληπτικής ικανότητας του πιστούχου ή από μεταβολές στις τιμές της αγοράς ή στην πιστοδοτική πολιτική του πιστωτικού ιδρύματος, καθόσον η ρύθμιση αποσκοπεί στη διευκόλυνση της αποπληρωμής τμήματος τουλάχιστον των οφειλών του πιστούχου. Τα **ανοίγματα με ανοχή** είναι δανειακές συμβάσεις ως προς τις οποίες έχουν εφαρμοστεί **μέτρα ανοχής**, τα οποία συνίστανται σε παραχωρήσεις προς έναν οφειλέτη που αντιμετωπίζει ή πρόκειται να αντιμετωπίσει δυσχέρειες όσον αφορά την εκπλήρωση των οικονομικών του υποχρεώσεων («οικονομικές δυσχέρειες»).

Τα χρηματοδοτικά ανοίγματα θεωρούνται ως **ανοίγματα με ανοχή**, όταν έχουν γίνει παραχωρήσεις, ανεξάρτητα από την ύπαρξη οποιουδήποτε καθυστερούμενου ποσού ή την ταξινόμηση των ανοιγμάτων ως απομειωμένης αξίας, σύμφωνα με το εφαρμοστέο λογιστικό πλαίσιο, ή ως σε αθέτηση.

Αυτές οι **παραχωρήσεις** αφορούν στα εξής:

- Τροποποίηση των προηγούμενων όρων και προϋποθέσεων μιας σύμβασης τους οποίους θεωρείται ότι δεν είναι σε θέση να τηρήσει ο οφειλέτης, λόγω των οικονομικών του δυσχερειών, με αποτέλεσμα την ανεπαρκή ικανότητα εξυπηρέτησης του χρέους. Η τροποποίηση αυτή δεν θα είχε παραχωρηθεί εάν ο οφειλέτης δεν αντιμετώπιζε οικονομικές δυσχέρειες.
- Συνολική ή μερική αναχρηματοδότηση μιας σύμβασης προβληματικού χρέους, η οποία δεν θα είχε χορηγηθεί εάν ο οφειλέτης δεν αντιμετώπιζε οικονομικές δυσχέρειες. Ως αναχρηματοδότηση νοείται η χρήση δανειακών συμβάσεων, προκειμένου να διασφαλιστεί η πλήρης ή μερική αποπληρωμή άλλων δανειακών συμβάσεων, με ισχύοντες όρους τους οποίους δεν είναι σε θέση να τηρήσει οφειλέτης.
- Διαφορά υπέρ του οφειλέτη μεταξύ των τροποποιημένων όρων της σύμβασης και των προηγούμενων όρων της σύμβασης.
- Συμπερίληψη, σε τροποποιημένη σύμβαση, ευνοϊκότερων όρων απ' ότι θα μπορούσαν να είχαν λάβει άλλοι οφειλέτες με παρόμοιο προφίλ κινδύνου εκείνη τη χρονική στιγμή.
- Η τροποποίηση που έχει επέλθει σε μια σύμβαση συνεπάγεται ολική ή μερική ακύρωση με διαγραφή του χρέους.
- Η Τράπεζα εγκρίνει τη χρήση ενσωματωμένων ρητρών ανοχής για έναν οφειλέτη, ο οποίος αδυνατεί να εξυπηρετήσει το άνοιγμα ή που θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αδυνατεί να εξυπηρετήσει το άνοιγμα χωρίς τη χρήση των εν λόγω ρητρών.

Τα ανοίγματα δεν αντιμετωπίζονται ως ανοίγματα με ανοχή, όταν ο οφειλέτης δεν αντιμετωπίζει **οικονομικές δυσχέρειες**. Παραδείγματα **ενδείξεων δυσχερειών** όσον αφορά την εκπλήρωση των οικονομικών υποχρεώσεων και χειροτέρευσης της οικονομικής κατάστασης του πιστούχου, περιλαμβάνουν τα εξής:

- Ουσιαστική χειροτέρευση των οικονομικών στοιχείων του οφειλέτη (μείωση του εισοδήματος, των κερδών/ του κύκλου εργασιών), ιδιαίτερα αν παρουσιάζουν και τάση επιδείνωσης.
- Ύπαρξη γεγονότων που έχουν επηρεάσει δυσμενώς την οικονομική κατάσταση του οφειλέτη (ενδεικτικά αναφέρονται η παύση εργασιών βασικού πελάτη του οφειλέτη, καταστροφή εγκαταστάσεων, απόλυση από εργασία κ.α.)
- Μικρές επαναλαμβανόμενες ουσιαστικές καθυστερήσεις στην εξυπηρέτηση του δανείου που δημιουργούν αρνητική εικόνα στη συμπεριφορά του πιστούχου.
- Ουσιαστική υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας του πιστούχου (credit rating downgrade).
- Ύπαρξη άλλων ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το πιστωτικό ίδρυμα.

Στην περίπτωση εφαρμογής μέτρων ανοχής σε **μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα**, τα ανοίγματα αυτά θεωρείται ότι έχουν **παύσει να είναι μη εξυπηρετούμενα**, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Η ρύθμιση δεν συνεπάγεται την αναγνώριση απομείωσης ή αθέτησης.
- έχει παρέλθει ένα έτος από την ρύθμιση
- δεν υπάρχει μετά την ρύθμιση κανένα καθυστερούμενο ποσό πληρωμής ή ανησυχία όσον αφορά την πλήρη αποπληρωμή του ανοίγματος, σύμφωνα με τους όρους κατόπιν της ανοχής. Η μη ύπαρξη ανησυχιών προσδιορίζεται μετά από ανάλυση της χρηματοοικονομικής κατάστασης του οφειλέτη. Μπορεί να θεωρηθεί ότι παύουν να υφίστανται ανησυχίες όταν ο οφειλέτης έχει καταβάλει, μέσω των τακτικών πληρωμών του, σύμφωνα με τους όρους της ρύθμισης, συνολικό ποσό ύψους ίσου με το ποσό που ήταν προηγουμένως καθυστερούμενο (όπου υπήρχαν καθυστερούμενα ποσά) ή που έχει διαγραφεί (όπου δεν υπήρχαν καθυστερούμενα ποσά) στα πλαίσια της ρύθμισης, ή ο οφειλέτης έχει καταδείξει με άλλον τρόπο την ικανότητά του να συμμορφωθεί με τους όρους της ρύθμισης.

Για τα δάνεια με μέτρα ανοχής ο Όμιλος ακολουθεί παρόμοιες διαδικασίες αξιολόγησης της οικονομικής κατάστασης του πιστούχου με αυτές που ακολουθεί για δάνεια που δίνονται για πρώτη φορά, ενώ η παρακολούθηση των οφειλών γίνεται πιο συστηματικά. Αυτό σημαίνει ότι ο Όμιλος διενεργεί τουλάχιστον τα ακόλουθα:

- Κατά την επαναδιαπραγμάτευση των όρων, προβαίνει σε επαναξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης του οφειλέτη λαμβάνοντας υπόψη όλες τις οικονομικές ή άλλες παραμέτρους που επηρεάζουν την πιστοληπτική του ικανότητα.
- Ελέγχει το δείκτη δανειακών υποχρεώσεων προς το εισόδημα (PTI) και τον δείκτη Δάνειο προς Αξία Εξασφάλισης (LTV).
- Παρακολουθεί συστηματικά τυχόν μεταβολές στα οικονομικά και λοιπά στοιχεία του δανειολήπτη ή αντίστοιχα τη συναλλακτική συμπεριφορά του πελάτη στην περίπτωση της λιανικής τραπεζικής, τουλάχιστον για τρία έτη ή μέχρι να εξαλειφθούν οι λόγοι που υπαγόρευσαν την αναδιάρθρωση.
- Διαθέτει καταγεγραμμένες πολιτικές και διαδικασίες για την παρακολούθηση των δανείων που τελούν υπό ρύθμιση και υιοθετεί ασφαλιστικές δικλείδες που διασφαλίζουν σε ικανοποιητικό βαθμό ότι οι πολιτικές και οι διαδικασίες αυτές ακολουθούνται.
- Τα δάνεια που έχουν ρυθμιστεί παρακολουθούνται ως ειδικές κατηγορίες, διακριτά στο μηχανογραφικό σύστημα του Ομίλου ενώ αντιμετωπίζονται όπως τα δάνεια που έχουν περιέλθει σε προσωρινή καθυστέρηση.

Η ταξινόμηση στα ανοίγματα με μέτρα ανοχής διακόπτεται, όταν πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Η σύμβαση θεωρείται εξυπηρετούμενη, ακόμη και όταν έχει αναταξινομηθεί από την κατηγορία μη εξυπηρετούμενων, αφού η ανάλυση της οικονομικής κατάστασης του οφειλέτη έδειξε ότι δεν πληρούσε πλέον τις προϋποθέσεις για να θεωρείται μη εξυπηρετούμενη·
- Έχει παρέλθει ελάχιστη διετής περίοδος αναστολής από την ημερομηνία που το άνοιγμα σε ρύθμιση θεωρήθηκε εξυπηρετούμενο·
- Έχουν πραγματοποιηθεί τακτικές πληρωμές περισσότερο σημαντικού συνολικού ποσού κεφαλαίου ή τόκων, τουλάχιστον κατά το ήμισυ της περιόδου αναστολής·
- Κανένα από τα ανοίγματα έναντι του οφειλέτη δεν εμφανίζει καθυστέρηση άνω των 30 ημερών στο τέλος της περιόδου αναστολής.

Στην περίπτωση που δεν πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις στο τέλος της περιόδου αναστολής, το άνοιγμα εξακολουθεί να προσδιορίζεται ως ρυθμισμένο εξυπηρετούμενο υπό αναστολή, έως ότου εκπληρωθούν όλες οι προϋποθέσεις. Οι προϋποθέσεις αξιολογούνται τουλάχιστον σε τριμηνιαία βάση.

Ένα άνοιγμα με ανοχή μπορεί να θεωρηθεί ως εξυπηρετούμενο από την ημερομηνία που εφαρμόστηκαν τα μέτρα ανοχής, εφόσον πληρείται κάποια από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η παράταση αυτή δεν οδήγησε στην ταξινόμηση του ανοίγματος ως μη εξυπηρετούμενου·

β) το άνοιγμα δεν θεωρήθηκε μη εξυπηρετούμενο άνοιγμα κατά την ημερομηνία που παρατάθηκαν τα μέτρα ανοχής.

Επίσης, σε περίπτωση που εφαρμοστούν πρόσθετα μέτρα ανοχής σε εξυπηρετούμενη σύμβαση με ανοχή υπό αναστολή ή εάν η σύμβαση εμφανίσει καθυστέρηση άνω των 30 ημερών, ταξινομείται ως μη εξυπηρετούμενη.

Οι ρυθμίσεις οι οποίες χαρακτηρίζονται ως μη εξυπηρετούμενες σύμφωνα με τα παραπάνω, υπόκεινται σε διενέργεια ελέγχου απομείωσης (impairment test) και ακολουθούνται οι κανόνες που περιγράφονται κατά τα δύο στάδια του Ειδικού και του Γενικού Ελέγχου Απομείωσης.

Τα μέτρα ανοχής αποτελούν για την Τράπεζα αντικειμενικές ενδείξεις (trigger events) που οδηγούν στη διενέργεια ελέγχου απομείωσης (impairment test) και ακολουθούνται οι κανόνες που περιγράφονται κατά τα δύο στάδια του Ειδικού και του Γενικού Ελέγχου Απομείωσης. Τα αναδιαρθρωμένα δάνεια ταξινομούνται με βάση την ίδια κλίμακα πιστοληπτικής αξιολόγησης με το υπόλοιπο χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας. Στον κάτωθι πίνακα αναλύονται τα ποσά της συγκεκριμένης κατηγορίας δανείων ανά χαρτοφυλάκιο.

(ποσά σε χιλ.ευρώ)

	2017	2016
ΣΥΝΟΛΟ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	716.458	818.730
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ	575.254	657.469
ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ	112.489	115.182
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ	28.715	46.079
Καταναλωτικά Δάνεια	21.888	27.098
Ελεύθερα Δάνεια	5.271	13.952
Πιστωτικές Κάρτες	1.555	5.029

Πίνακας 9: Ποσά ανοιγμάτων που υπάγονται κανονιστικά σε καθεστώς αναδιάρθρωσης

Κίνδυνος Απομείωσης Αξίας

Ένα δάνειο ή μια ομάδα ομοειδών δανείων θεωρείται ότι έχει απομειωθεί όταν υπάρχει αντικειμενική ένδειξη της απομείωσης που είναι αποτέλεσμα ενός ή περισσότερων γεγονότων τα οποία έχουν επιπτώσεις στις υπολογιζόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές τους. Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να μην είναι δυνατός ο προσδιορισμός ενός συγκεκριμένου γεγονότος που προκάλεσε την απομείωση καθώς αυτή μπορεί να είναι αποτέλεσμα διαφορετικών παραγόντων.

Οι εκτιμήσεις των ειδικών (ατομικών) και γενικών (συλλογικών) προβλέψεων απομείωσης βασίζονται στο σύνολο των παραγόντων οι οποίοι επηρεάζουν την βιωσιμότητα και την εισπραξιμότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου.

Στην περίπτωση που υπάρχει αντικειμενική ένδειξη για ζημιά απομείωσης τότε το ποσό της ζημιάς απομείωσης επιμετράται ως η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του δανείου και της παρούσας αξίας των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών προεξοφλημένων με το πραγματικό επιτόκιο του δανείου. Η λογιστική αξία του δανείου μειώνεται μέσω ενός λογαριασμού πρόβλεψης και η ζημιά αναγνωρίζεται στις καταστάσεις αποτελεσμάτων του Ομίλου. Ο Έλεγχος Απομείωσης ολοκληρώνεται σε 2 στάδια:

ΣΤΑΔΙΟ 1: Ειδικός Έλεγχος Απομείωσης.

Ο ειδικός έλεγχος απομείωσης περιλαμβάνει τα εξής βήματα:

- Όλα τα δάνεια και οι απαιτήσεις από πελάτες που θεωρούνται σημαντικά σε ατομικό επίπεδο, αξιολογούνται κατά περίπτωση, για ύπαρξη αντικειμενικής απόδειξης απομείωσης τουλάχιστον σε κάθε ημερομηνία αναφοράς. Συμβάντα που αποτελούν του έναυσμα για την διενέργεια ελέγχου απομείωσης (trigger events) αποτελούν τα εξής:
 - Αθέτηση των όρων του δανείου από τον πελάτη.
 - Ενδείξεις αδυναμίας πληρωμής από τον πιστούχο.
 - Αναδιαμόρφωση των όρων της δανειακής σχέσης ως προς το ευνοϊκότερο λόγω χρηματοοικονομικής δυσκολίας του οφειλέτη
 - Γεγονότα που έχουν επίπτωση στην μη-ομαλή εξυπηρέτηση των δανείων (επιδείνωση χρηματοοικονομικής θέσης πιστούχου, κήρυξη σε πτώχευση, κ.α.).
 - Εξαφάνιση ενεργής αγοράς για το στοιχείο εξασφάλισης του δανείου.
- Εξετάζεται εάν υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις για πιθανές ζημιές στο χαρτοφυλάκιο χορηγήσεων σε πελάτες, μεμονωμένα, για χορηγήσεις που θεωρούνται από μόνες τους σημαντικές. Η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων καθορίζει κατώτατα όρια (cut-off) άνω των οποίων όλα τα δάνεια υπόκεινται σε εξατομικευμένο έλεγχο απομείωσης. Τα εν λόγω όρια διαμορφώνονται από την Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων ανάλογα με το status των οφειλών (ενήμερο, προσωρινή & οριστική καθυστέρηση), τη δομή των χαρτοφυλακίων και τις γενικότερες συνθήκες οι οποίες ισχύουν την εκάστοτε χρονική στιγμή. Επιπλέον, εφόσον κριθεί σκόπιμο, ένα δάνειο δύναται να υπαχθεί σε ειδικό έλεγχο απομείωσης ακόμα και στην περίπτωση όπου δεν θεωρείται σημαντικό σε ατομική βάση.
- Η αξιολόγηση γίνεται με βάση την οικονομική θέση του πιστούχου, τις λειτουργικές πηγές εξυπηρέτησης, το ιστορικό αποπληρωμής, τη ρευστοποιήσιμη αξία των εξασφαλίσεων και την πιθανότητα στήριξης από φερέγγυους εγγυητές.
- Εάν υπάρχει αντικειμενική απόδειξη απομείωσης, αναγνωρίζεται ζημιά απομείωσης εφόσον η λογιστική αξία της οφειλής είναι υψηλότερη από την παρούσα αξία των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών. Οι μελλοντικές εκτιμώμενες ταμειακές ροές συμπεριλαμβάνουν τις λειτουργικές ροές της εταιρείας πλέον των εσόδων από ενδεχόμενη ρευστοποίηση καλυμμάτων.
- Για πιστώσεις για τις οποίες έχουν ληφθεί εξασφαλίσεις, λαμβάνεται υπόψη η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία των εξασφαλίσεων. Η αξία των εξασφαλίσεων που χρησιμοποιείται στον υπολογισμό απομείωσης αντανάκλα τις ταμειακές ροές που μπορεί να προκύψουν από την ρευστοποίηση, μειωμένες κατά το κόστος απόκτησης και πώλησης αυτών. Η αξία των εξασφαλίσεων αξιολογείται αρχικά κατά την χορήγηση του δανείου και μετέπειτα βάσει του Κανονισμού Πιστοδοτήσεων της τράπεζας καθώς και πιο συχνά όταν οι συνθήκες της αγοράς υπόκεινται σε σημαντική μεταβολή.

ΣΤΑΔΙΟ 2: Γενικός Έλεγχος Απομείωσης.

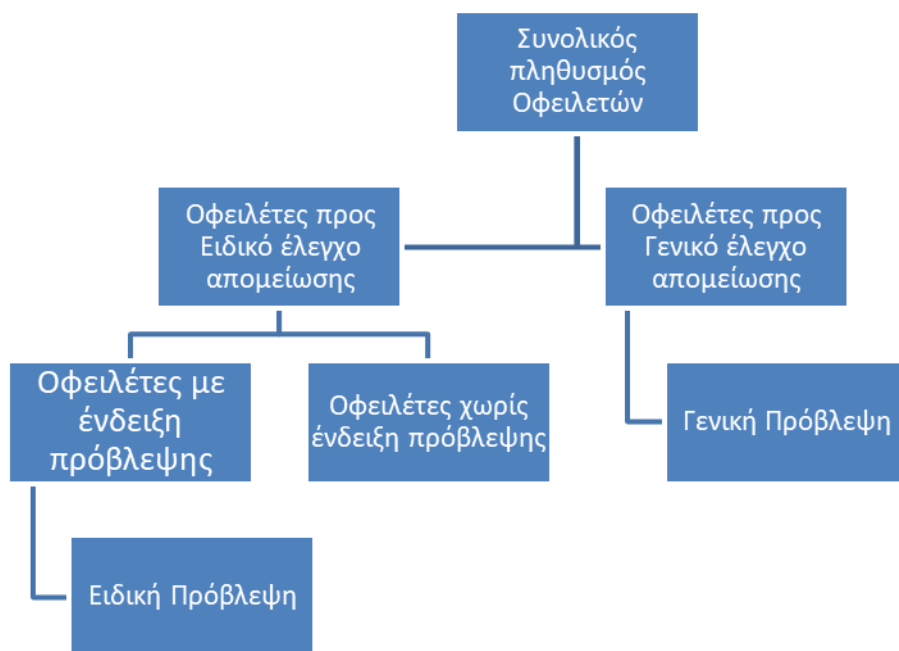
Ο γενικός έλεγχος απομείωσης περιλαμβάνει τα εξής βήματα:

- Εάν δεν υπάρχει ένδειξη απομείωσης για ένα ειδικά ελεγχόμενο δάνειο τότε αυτό συμπεριλαμβάνεται σε μια ομάδα δανείων με παρόμοια χαρακτηριστικά κινδύνου και γίνεται συλλογικός έλεγχος απομείωσης.

Παραδείγματα κοινών χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου είναι:

- Ο Βαθμός Κάλυψης με Εξασφαλίσεις.
 - Οι βαθμίδες πιστωτικού κινδύνου.
 - Το είδος του δανείου.
 - Οι μέρες καθυστέρησης.
 - Η λήξη του δανείου (Μακροπρόθεσμα, Βραχυπρόθεσμα).
 - Το είδος του αντισυμβαλλομένου (πχ ΜΜΕ, Μεγάλη Εταιρεία, Δημόσιο κλπ).
- Για τις χορηγήσεις αυτές γίνεται ομαδοποίηση των δανείων και απαιτήσεων σε ομάδες με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου οι οποίες αξιολογούνται για ύπαρξη απομείωσης με βάση την εκτίμηση του Ομίλου σε ότι αφορά στην ιστορική εμπειρία ζημιών που παρουσιάστηκαν από τις ομάδες αυτές. Αντικειμενική απόδειξη απομείωσης υπάρχει εφόσον προκύψουν διαπιστωμένες πληροφορίες ότι υπάρχει μετρήσιμη μείωση στις υπολογιζόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές μιας ομάδας δανείων αν και η εν λόγω μείωση δεν μπορεί να προσδιοριστεί σε μεμονωμένα δάνεια μες στην ομάδα.
 - Τα ιστορικά ποσοστά ασυνέπειας ανά κατηγορία χαρτοφυλακίου εξετάζονται και σε σχέση με τις τάσεις και συνθήκες οι οποίες επικρατούν κατά την ημερομηνία αξιολόγησης, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν σε μεγάλο βαθμό την εισπραξιμότητα των απαιτήσεων.
 - Κατά τον γενικό έλεγχο εφόσον παρουσιαστούν ενδείξεις απομείωσης της δανειακής απαίτησης. Ο συντελεστής απομείωσης υπολογίζεται ανά κατηγορία κοινών χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου λαμβάνοντας υπόψη εκτιμήσεις συντελεστών αναμενόμενης ζημιάς (EL%).

Η γενική μορφή της διαδικασίας υπολογισμού προβλέψεων απομείωσης περιγράφεται σχηματικά στο παρακάτω Γράφημα

Γράφημα: Διαδικασία υπολογισμού Προβλέψεων Απομείωσης

Η αξιολόγηση του δανειακού χαρτοφυλακίου για τον υπολογισμό προβλέψεων απομείωσης πέρα των ποσοτικών δεδομένων λαμβάνει υπόψη και ποιοτικές αξιολογήσεις στελεχών δεδομένου ότι τα ιστορικά δεδομένα μπορεί να απεικονίζουν τον βαθμό επικινδυνότητας του χαρτοφυλακίου σε περιορισμένο βαθμό. Παράγοντες οι οποίοι ενδεχομένως δύναται να επηρεάσουν τις ως άνω αναφερόμενες ποιοτικές αξιολογήσεις είναι οι εξής

- Αλλαγές στην πολιτική δανειοδοτήσεων, διαγραφών και διαχείρισης καθυστερήσεων (Collection).
- Μεταβολές στις διεθνείς και εγχώριες οικονομικές και επιχειρηματικές συνθήκες συμπεριλαμβανομένων των εξελίξεων σε συγκεκριμένους τομείς της αγοράς.
- Αλλαγές στην εξέλιξη των επισφαλών απαιτήσεων και των δανείων χαμηλής πιστοληπτικής ικανότητας καθώς και στους όρους αναδιάρθρωσης δανειακών απαιτήσεων.
- Η επίδραση του κινδύνου συγκέντρωσης στο προφίλ πιστωτικού κινδύνου του χαρτοφυλακίου του Ομίλου.

- Οι επιδράσεις εξωτερικών παραγόντων όπως ο ανταγωνισμός και το εκάστοτε νομο-κανονιστικό πλαίσιο.

(ποσά σε χιλ.ευρώ)

	2017	2017	2016	2016
	Αξία προ προβλέψεων απομείωσης	Αξία μετά προβλέψεων απομείωσης	Αξία προ προβλέψεων απομείωσης	Αξία μετά προβλέψεων απομείωσης
	4.061.816	3.587.149	5.203.766	3.996.108
Κεντρικές κυβερνήσεις ή κεντρικές τράπεζες	434.663	434.663	106.212	106.212
Περιφερειακές κυβερνήσεις και τοπικές αρχές	1.817	1.812	2.245	2.235
Οντότητες του δημοσίου τομέα	104.732	104.626	107.149	107.021
Διεθνείς Οργανισμοί	0	0	0	0
Τράπεζες και χρηματοδοτικά ιδρύματα	103.695	103.573	66.225	66.059
Επιχειρήσεις	1.413.710	1.408.187	1.312.142	1.298.245
Λιανική Τραπεζική	276.270	271.529	285.580	280.511
Εξασφαλισμένα με ακίνητη περιουσία	351.356	351.356	387.762	387.762
Αθέτηση	1.189.185	725.015	2.421.904	1.233.516
Στοιχεία που υπάγονται σε κατηγορίες υψηλού κινδύνου	0	0	0	0
Ανοίγματα σε μετοχές	9.347	9.347	10.431	10.431
Λοιπά ανοίγματα	177.041	177.041	504.116	504.116

Πίνακας 10: Ποσά ανοιγμάτων προ και μετά προβλέψεων απομείωσης

Εισαγωγή του ΔΠΧΑ 9

Τον Ιούλιο του 2014, το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων δημοσίευσε την τελική μορφή του ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα» το οποίο αντικαθιστά το ΔΛΠ 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και Επimέτρηση». Το ΔΠΧΑ 9 περιλαμβάνει αναθεωρημένες απαιτήσεις αναφορικά με την ταξινόμηση και επimέτρηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, την απομείωση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων του ενεργητικού και τη λογιστική αντιστάθμιση κινδύνων. Το ΔΠΧΑ 9 θα τεθεί σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2018. Η εκτιμώμενη επίπτωση στα εμποτικά κεφάλαια της αρχικής εφαρμογής του ΔΠΧΑ9 μπορεί να πραγματοποιηθεί σταδιακά σε περίοδο πέντε ετών, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/2395. Κατά την περίοδο αυτή, μέρος των «πρόσθετων» προβλέψεων απομείωσης που αναγνωρίζονται ως αποτέλεσμα της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9 θα προστεθεί στο κεφάλαιο CET1.

Μετάβαση από το ΔΛΠ 39 στο ΔΠΧΑ 9

Βάσει του ΔΛΠ 39, οι πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται εφόσον έχει ήδη πραγματοποιηθεί γεγονός αθέτησης, ενώ σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 η Τράπεζα υποχρεούται να εκτιμήσει και να αναγνωρίσει αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (Expected Credit Loss –ECL), σε όλη τη διάρκεια της ζωής των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, ανεξαρτήτως της ύπαρξης πιστωτικού γεγονότος.

Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών εκτελείται σε κάθε περίοδο αναφοράς προκειμένου να παρακολουθούνται οι μεταβολές στον πιστωτικό κίνδυνο του χρηματοοικονομικού στοιχείου αναφορικά με την ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης του. Για το λόγο αυτό, ο υπολογισμός της απομείωσης ενσωματώνει ιστορικά και τρέχοντα δεδομένα για το χρηματοοικονομικό στοιχείο καθώς και μελλοντικές προσδοκίες σε σχέση με αυτό.

Ως αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (**Expected Credit Losses, “ECL”**) ορίζεται ο σταθμισμένος μέσος όρος των πιστωτικών ζημιών στη βάση διαφορετικών σεναρίων, με συντελεστές στάθμισης τις αντίστοιχες πιθανότητες πραγματοποίησης του κάθε σεναρίου.

Βάσει του ΔΠΧΑ 9, παρ. Β5.5.29 ως πιστωτική ζημία ορίζεται η παρούσα αξία της διαφοράς μεταξύ:

- Των συμβατικών ταμειακών ροών,
- Των ταμειακών ροών που η Τράπεζα αναμένει να εισπράξει.

Η επιμέτρηση της απομείωσης πραγματοποιείται σε επίπεδο δανείου λαμβάνοντας υπόψη ποιοτικούς και ποσοτικούς παράγοντες. Ο Όμιλος σε κάθε ημερομηνία αναφοράς εκτιμά την απομείωση της αξίας των περιουσιακών της στοιχείων και δη των δανειακών της προϊόντων με βάση τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές.

Η Τράπεζα για την εκτίμηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, θα κατατάσσει τα δάνεια σε 3 στάδια, βάσει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κινδύνου που φέρουν, και της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου (Significant Increase in Credit Risk - "SICR") την περίοδο αναφοράς σε σύγκριση με την ημερομηνία αρχικής αναγνώρισης τους.

Η Τράπεζα σε κάθε περίοδο αναφοράς αξιολογεί το στάδιο κατάταξης του κάθε δανείου. Η μεταβολή του σταδίου εφαρμόζεται εφ' όσον παύσουν να ισχύουν τα κριτήρια βάσει των οποίων έγινε η αρχική κατάταξη του και έχει παρέλθει επιτυχώς η περίοδος επιτήρησης.

Εφαρμογή της τυποποιημένης μεθόδου

Ο Όμιλος υπολογίζει τα ελάχιστα εποπτικά του κεφάλαια (Πυλώνας 1) για τον πιστωτικό κίνδυνο χρησιμοποιώντας την Τυποποιημένη Προσέγγιση όπως περιγράφεται στον Κανονισμό (ΕΕ) 575/2013 - CRR (Capital Requirements Regulation).

Οι ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα Ι για τον πιστωτικό κίνδυνο υπολογίζονται ανά κατηγορία ανοίγματος ως το 8% του σταθμισμένου ενεργητικού σύμφωνα με την τυποποιημένη προσέγγιση. Στον κάτωθι πίνακα παρουσιάζονται για κάθε κατηγορία ανοίγματος το σταθμισμένο ενεργητικό και η ελάχιστη κεφαλαιακή απαίτηση.

(ποσά σε χιλ.ευρώ)

	2017	2017	2016	2016
	Σταθμισμένο Ενεργητικό	Κεφαλαιακή Απαίτηση	Σταθμισμένο Ενεργητικό	Κεφαλαιακή Απαίτηση
	2.711.090	216.887	3.273.138	261.851
Κεντρικές κυβερνήσεις ή κεντρικές τράπεζες	394.134	31.531	0	0
Περιφερειακές κυβερνήσεις και τοπικές αρχές	362	29	441	35
Οντότητες του δημοσίου τομέα	17.137	1.371	17.465	1.397
Πολυμερείς Τράπεζες Ανάπτυξης	0	0	0	0
Διεθνείς Οργανισμοί	0	0	0	0
Τράπεζες και χρηματοδοτικά ιδρύματα	1.879	150	2.820	226
Επιχειρήσεις	1.163.397	93.072	1.223.430	97.874
Λιανική Τραπεζική	124.628	9.970	137.243	10.979
Εξασφαλισμένα με ακίνητη περιουσία	141.632	11.331	156.034	12.483
Αθέτηση	699.194	55.936	1.159.117	92.729
Στοιχεία που υπάγονται σε κατηγορίες υψηλού κινδύνου	0	0	0	0
Καλυμμένα ομόλογα	0	0	0	0
Απαιτήσεις με βραχυπρόθεσμη πιστοληπτική αξιολόγηση	0	0	0	0
Μερίδια ΟΣΕΚΑ	0	0	0	0
Ανοίγματα σε μετοχές	19.483	1.559	25.292	2.023
Λοιπά ανοίγματα	149.245	11.940	551.297	44.104

Πίνακας 11: Σταθμισμένο Ενεργητικό και Κεφαλαιακή Απαίτηση ανά κατηγορία ανοίγματος

	2017	2017	2016	2016
	Αξία προ προβλέψεων απομείωσης	Αξία μετά προβλέψεων απομείωσης	Αξία προ προβλέψεων απομείωσης	Αξία μετά προβλέψεων απομείωσης
	4.061.816	3.587.149	5.203.766	3.996.108
Κεντρικές κυβερνήσεις ή κεντρικές τράπεζες	434.663	434.663	106.212	106.212
Περιφερειακές κυβερνήσεις και τοπικές αρχές	1.817	1.812	2.245	2.235

Οντότητες του δημοσίου τομέα	104.732	104.626	107.149	107.021
Διεθνείς Οργανισμοί	0	0	0	0
Τράπεζες και χρηματοδοτικά ιδρύματα	103.695	103.573	66.225	66.059
Επιχειρήσεις	1.413.710	1.408.187	1.312.142	1.298.245
Λιανική Τραπεζική	276.270	271.529	285.580	280.511
Εξασφαλισμένα με ακίνητη περιουσία	351.356	351.356	387.762	387.762
Αθέτηση	1.189.185	725.015	2.421.904	1.233.516
Στοιχεία που υπάγονται σε κατηγορίες υψηλού κινδύνου	0	0	0	0
Ανοίγματα σε μετοχές	9.347	9.347	10.431	10.431
Λοιπά ανοίγματα	177.041	177.041	504.116	504.116

Πίνακας 12: Ποσά ανοιγμάτων προ και μετά προβλέψεων απομείωσης(τα ποσά σε χιλ.ευρώ)

Πληροφοριακοί πίνακες για τον Πιστωτικό Κίνδυνο

(ποσά σε χιλ.ευρώ)

	2017	2016
Ετήσια μέση αξία ανοιγμάτων μετά προβλέψεων απομείωσης	3.791.629	4.064.470
Κεντρικές κυβερνήσεις ή κεντρικές τράπεζες	270.438	108.549
Περιφερειακές κυβερνήσεις και τοπικές αρχές	2.024	2.423
Οντότητες του δημοσίου τομέα	105.824	106.876
Διεθνείς Οργανισμοί	0	0
Τράπεζες και χρηματοδοτικά ιδρύματα	84.816	65.294
Επιχειρήσεις	1.353.216	1.319.779
Λιανική Τραπεζική	276.020	313.274
Εξασφαλισμένα με ακίνητη περιουσία	369.559	425.845
Αθέτηση	979.266	1.164.351
Στοιχεία που υπάγονται εποπτικά σε κατηγορίες υψηλού κινδύνου	0	0
Ανοίγματα σε μετοχές	9.889	13.312
Λοιπά ανοίγματα	340.579	544.769

Πίνακας 13 : Σύνολο ετήσιας μέσης αξίας ανοιγμάτων, σύμφωνα με την Τυποποιημένη Προσέγγιση μετά προβλέψεων απομείωσης

(ποσά σε χιλ.ευρώ)

	Σύνολο Χορηγήσεων	Μη εξυπηρετούμενα (EBA definition)	ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ : ΣΕ ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ	Προβλέψεις απομείωσης
Σύνολο Τράπεζας	2.666.741	1.189.185	225.840	474.667
Επιχειρηματική Πίστη	2.046.742	842.094	102.011	337.348
-Μεγάλες Επιχειρήσεις	866.526	140.312	14.954	57.540
-Μικρομεσαίες	770.002	416.753	44.239	186.819
-Λοιπές Επιχειρήσεις	410.213	285.029	42.818	92.988
Στεγαστική Πίστη	444.322	243.367	97.065	69.946
Καταναλωτική Πίστη	175.677	103.724	26.763	67.373

Νότιος Ελλάδα	2.242.340	905.428	146.862	364.803
Επιχειρηματική Πίστη	1.788.338	659.130	64.464	264.864
-Μεγάλες Επιχειρήσεις	841.184	120.651	6.241	49.007
-Μικρομεσαίες	666.492	361.895	37.393	160.176
-Λοιπές Επιχειρήσεις	280.662	176.583	20.830	55.681
Στεγαστική Πίστη	317.437	167.948	63.311	49.221
Καταναλωτική Πίστη	136.566	78.350	19.086	50.719
Βόρειος Ελλάδα	424.400	283.757	78.978	109.863
Επιχειρηματική Πίστη	258.404	182.965	37.547	72.484
-Μεγάλες Επιχειρήσεις	25.343	19.660	8.713	8.533
-Μικρομεσαίες	103.510	54.858	6.845	26.643
-Λοιπές Επιχειρήσεις	129.551	108.446	21.988	37.307
Στεγαστική Πίστη	126.885	75.419	33.754	20.726
Καταναλωτική Πίστη	39.111	25.374	7.677	16.654

Πίνακας 14: Κατανομή δανειακού χαρτοφυλακίου Ομίλου

(ποσά σε χιλ. ευρώ)

Περίοδοι	Επιχειρηματική Πίστη	Στεγαστική Πίστη	Καταναλωτική Πίστη	Σύνολο
Έως 1 μήνα	36.803	71.188	20.373	128.364
Από 1 έως 3 μήνες	90.861	4.258	2.418	97.537
Από 3 μήνες έως 1 έτος	452.349	18.683	9.886	480.917
Από 1 έως 5 έτη	322.054	89.801	58.619	470.473
Πλέον των 5 ετών	807.327	190.446	17.009	1.014.782
Σύνολο Χορηγήσεων	1.709.394	374.375	108.305	2.192.074

Πίνακας 15: Κατανομή ανοιγμάτων του Ομίλου σύμφωνα με την ληκτότητα τους

(ποσά σε χιλ. ευρώ)

	Δάνεια σε Ιδιώτες	Δάνεια σε Επιχειρήσεις	Σύνολο
Υπόλοιπο 1ης Ιανουαρίου 2016	227.572,14	942.616,05	1.170.188,18
Πρόβλεψη για απομείωση δανείων	6.521,21	33.478,79	40.000,00
Διαγραφές δανείων χρήσης	-144,10	-2.385,61	-2.529,71
Αποπληρωμές διαγραμμένων δανείων στη χρήση			0
Διαφορές συναλλάγματος			
Υπόλοιπο 31ης Δεκεμβρίου 2016	233.949,25	973.709,22	1.207.658,47
Υπόλοιπο 1ης Ιανουαρίου 2017	233.949,25	973.709,22	1.207.658,47
Πρόβλεψη για απομείωση δανείων	19.473,62	54.026,38	73.500,00
Μεταφορά από λοιπές προβλέψεις		803,61	803,61
Διαγραφές δανείων χρήσης	-248,18	-847,11	-1.095,29
Διαγραφές λόγω τιτλοποίησης	-115.855,62	-690344,3834	-806.200,00
Διαφορές συναλλάγματος			

Υπόλοιπο 31ης Δεκεμβρίου 2017	137.319,07	337.347,72	474.666,79
-------------------------------	------------	------------	------------

Πίνακας 16: Ετήσια συμφωνία κίνησης προβλέψεων

Εσωτερικό Κεφάλαιο για τον Πιστωτικό Κίνδυνο

Πλέον των ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον Πιστωτικό Κίνδυνο όπως υπολογίζονται σύμφωνα με την Τυποποιημένη προσέγγιση ο Όμιλος, στα πλαίσια της Διαδικασίας Αξιολόγησης Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ΔΑΕΕΚ), υπολογίζει εσωτερικό κεφάλαιο για το ενδεχόμενο υποεκτίμησης του συγκεκριμένου κινδύνου. Ειδικότερα στα πλαίσια της ΔΑΕΕΚ, ο Όμιλος υπολογίζει την αναμενόμενη και μη αναμενόμενη ζημιά του χαρτοφυλακίου του καθώς και το απαραίτητο εποπτικό κεφάλαιο που θα απαιτούνταν για να καλυφθεί αυτή.

Κατά τη διαδικασία αυτή αξιολογούνται επιπλέον ποσοτικά και ποιοτικά μεγέθη αναφορικά με την εξέλιξη της αποδοτικότητας του κάθε χαρτοφυλακίου σε σχέση με την εξέλιξη του συνολικού κινδύνου ανά χαρτοφυλάκιο, τη διαχρονική εξέλιξη της ποιότητας των ανοιγμάτων, την εξέλιξη των ανοιγμάτων που έχουν χαρακτηριστεί αμφιβόλου είσπραξης και την πολιτική προβλέψεων-διαγραφών

Τέλος ο Όμιλος με βάση τις βασικές παραμέτρους που υπολογίζει με την χρήση ιστορικών δεδομένων (Πιθανότητες Αθέτησης (PD), Ζημιές Δεδομένης Αθέτησης (LGD)) προβαίνει στην υλοποίηση και εφαρμογή ασκήσεων ακραίων καταστάσεων για τον πιστωτικό κίνδυνο (stress-testing). Οι εν λόγω ασκήσεις συμπεριλαμβάνουν τη δημιουργία μακροοικονομικών σεναρίων, την μέτρηση της επίπτωσης τους στις βασικές παραμέτρους πιστωτικού κινδύνου και τέλος την επίπτωση των ακραίων αναμενόμενων και μη-αναμενόμενων ζημιών που εκτιμήθηκαν στους βασικούς κεφαλαιακούς δείκτες του Ομίλου.

13. ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Ο Κίνδυνος συγκέντρωσης μπορεί να δημιουργηθεί από ανοίγματα σε συγκεκριμένους πελάτες ή ομάδες συνδεδεμένων πελατών καθώς και σε σημαντικά ανοίγματα σε συγκεκριμένες ομάδες αντισυμβαλλομένων των οποίων η πιθανότητα αθέτησης επηρεάζεται από κοινούς παράγοντες όπως ο κλάδος δραστηριότητας, το μακροοικονομικό περιβάλλον, η γεωγραφική θέση, το νόμισμα, η χρησιμοποίηση τεχνικών μείωσης κινδύνου κλπ.

Ο Όμιλος αναγνωρίζει τον κίνδυνο συγκέντρωσης που προέρχεται:

- Από τα Μεγάλα Χρηματοδοτικά Ανοίγματα (ΜΧΑ) προς έναν αντισυμβαλλόμενο ή όμιλο συνδεδεμένων πελατών. Η έννοια «συνδεδεμένοι πελάτες» νομικά και οικονομικά καλύπτεται από τα οριζόμενα στην ΠΔ/ΤΕ 2596/20.8.2007.
- Από τη συγκέντρωση σε έναν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας συνδέεται με την εμφάνιση αυξημένης πιθανότητας αθέτησης αντισυμβαλλομένων που δραστηριοποιούνται σε αυτόν τον κλάδο ή σε συμπληρωματικό/ούς με αυτόν κλάδο/ους εφόσον πραγματοποιηθεί κρίση στον κλάδο αυτό.
- Στην περίπτωση του κινδύνου χώρας, ο κίνδυνος δεν προέρχεται μόνον από την πιθανότητα αθέτησης ενός αντισυμβαλλομένου αλλά κυρίως από το ενδεχόμενο ο αντισυμβαλλόμενος να μην μπορεί να εξυπηρετήσει το δανειό του επειδή υπάρχει έλλειψη του ξένου συναλλάγματος για την αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων. Με την έννοια αυτή, ο κίνδυνος μεταφοράς κεφαλαίων (transfer risk) συνδέεται με την αδυναμία ή την απροθυμία μιας χώρας να προμηθεύει την αγορά με το απαραίτητο συνάλλαγμα. Επιπρόσθετα ο κίνδυνος χώρας συνδέεται με το πολιτικοοικονομικό περιβάλλον μιας χώρας, καθώς αυτό μπορεί να επηρεάσει την πιστοληπτική ικανότητα του αντισυμβαλλομένου αλλά και το σύνολο των χαρτοφυλακίων του πιστωτικού ιδρύματος στην αγορά κάθε χώρας, λόγω των παραμέτρων κινδύνου που συνδέονται με την πιστοληπτική διαβάθμιση της χώρας. Συνεπώς η αύξηση των ανοιγμάτων σε μία χώρα μπορεί να δημιουργήσει υψηλότερες ζημιές εφόσον ο κίνδυνος χώρας πραγματοποιηθεί.
- Αυξημένος κίνδυνος συγκέντρωσης μπορεί να προκύπτει έμμεσα σε ένα πιστωτικό ίδρυμα του οποίου τα ανοίγματα καλύπτονται κυρίως από έναν τύπο εξασφάλισης (π.χ. δάνεια εξασφαλισμένα με ακίνητα για εμπορική χρήση, η πλειοψηφία των δανείων εξασφαλίζεται με την εγγύηση ενός εγγυητή, δάνεια που καλύπτονται από ακίνητα που βρίσκονται σε μία συγκεκριμένη περιοχή).

Σύμφωνα με τη νέα οργανωτική δομή, η παρακολούθηση και η διαχείριση του κινδύνου συγκέντρωσης πραγματοποιείται στα πλαίσια του πιστωτικού κινδύνου.

Στα πλαίσια της παρακολούθησης και του περιορισμού του κινδύνου συγκέντρωσης, ο Όμιλος θέτει περιορισμούς σε νέες πιστοδοτήσεις και όρια συγκέντρωσης πιστωτικού κινδύνου σε ομίλους επιχειρήσεων, καθώς και σε κλάδους της οικονομίας. Τα παραπάνω ορίζονται και αναθεωρούνται τουλάχιστον ετησίως στο «Πλαίσιο Ανάλυσης Κινδύνων», εξειδικεύονται στον «Κανονισμό Πιστοδοτήσεων» και παρακολουθούνται από την Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων μέσω της «Αναφοράς» της και την Διεύθυνση Πιστοδοτήσεων μέσω της «Μηνιαίας Λίστας Εξαιρέσεων

Πιστοδοτήσεων» που καταρτίζει. Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων έχει την συνολική επίβλεψη και ενημερώνει το Δ.Σ.. Οι βασικότεροι ισχύοντες περιορισμοί είναι οι ακόλουθοι:

Ατομικά και Κλαδικά Όρια - διαχείριση εξαιρέσεων

Στα πλαίσια της ενεργητικής διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου και ιδιαίτερα του κινδύνου συγκέντρωσης, ο Όμιλος έχει θεσπίσει Ατομικά και Κλαδικά Όρια, τα οποία είναι τα εξής:

Ατομικά Όρια

Το ισχύον όριο ανοίγματος προς Ομίλους εταιρειών ανέρχεται στο ελάχιστο των κάτωθι:

- Το 12% των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων
- Το ύψος των ΕΥΡΩ 60.000.000

Οι Όμιλοι των οποίων τα ανοίγματα έχουν ήδη υπερβεί το ανώτατο αποδεκτό όριο κατατάσσονται σε κατάσταση εξαιρέσεων και ο Όμιλος αναλαμβάνει να προβεί σε συντονισμένες ενέργειες για την σταδιακή και στα πλαίσια του εφικτού μείωση της έκθεσής της. Επιπλέον, το άθροισμα των υπολοίπων των 20 μεγαλύτερων Ομίλων, δεν πρέπει να υπερβαίνει το 23% του συνολικού χαρτοφυλακίου.

Το σύνολο των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων (ΜΧΑ), κατά τον εποπτικό ορισμό δεν πρέπει να ξεπερνά το 100% των Εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων.

Για νέους πελάτες, με κύκλο εργασιών έως ΕΥΡΩ 1.000,000, ορίζεται ανώτατο όριο χρηματοδότησης τους, το 50% από το σύνολο χρηματοδοτήσεων τους σε όλο το Τραπεζικό Σύστημα.

Για νέους πελάτες, με κύκλο εργασιών μεγαλύτερο του € 1.000.000, ορίζεται ανώτατο όριο χρηματοδότησης τους, το 33% από το σύνολο χρηματοδοτήσεων τους σε όλο το Τραπεζικό Σύστημα.

Από τα παραπάνω εξαιρούνται οι χρηματοδοτήσεις στα πλαίσια συνεργασίας του Ομίλου με τα Ε.Τ.Ε.ΑΝ. και Τ.ΕΠΙΧ..

Κλαδικά Όρια

Τα ανώτατα κλαδικά όρια, σύμφωνα με την ταξινόμηση των εταιρειών σε κλάδους με βάση τα δελτία από την ICAP και την δραστηριότητα κατά NACE ορίζονται ως εξής:

- Έως 10% του Επιχειρηματικού Χαρτοφυλακίου (συμπεριλαμβανομένων Εγγυητικών Επιστολών και Ενέγγυων Πιστώσεων) για όλους τους κλάδους, εκτός της παρακάτω εξαίρεσης:
- Έως 27% για τον κλάδο Τεχνικών / Κατασκευαστικών εταιρείες, λόγω της εξειδίκευσης του Ομίλου στις δανειοδοτήσεις αυτών των εταιρειών και αντίστοιχων έργων.

Περιορισμός του ανώτατου κλαδικού ορίου στο τρέχον ύψος του, με εξαίρεση την αύξηση του ανοίγματος για σκοπούς restructuring και rescheduling, σε ορισμένους κλάδους ή / και κατηγορίες πελατών ως εξής :

- Πολιτικά Κόμματα
- Ναυτιλία
- Commodities
- ΜΜΕ

Για κάθε ενδεχόμενη υπέρβαση οποιουδήποτε ορίου, είτε ατομικού είτε κλαδικού, αρμόδιο εγκριτικό κλιμάκιο ορίζεται η Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων με ενημέρωση της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων και άμεση επικύρωση από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Τέλος, όλα τα ανοίγματα, τα οποία ήδη υπερβαίνουν τα θεσπισθέντα πιστωτικά όρια, αναφέρονται σε ειδική κατάσταση (exception list), η οποία κοινοποιείται στις εμπλεκόμενες Μονάδες (Δικτύου, Πιστοδοτήσεων, Διαχείρισης Ειδικών Λογαριασμών και Γενικής Διεύθυνσης Αναδιάρθρωσης Πιστώσεων) καθώς και σε όλα τα εγκριτικά κλιμάκια (Επιτροπές Πιστοδοτήσεων και Επιτροπές Καθυστερήσεων) και στην ανώτατη Διοίκηση του Ομίλου. Ο Κίνδυνος αυτός θεωρείται σημαντικός για τον Όμιλο.

Για την αξιολόγηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον κίνδυνο συγκέντρωσης στο δανειακό χαρτοφυλάκιο ο Όμιλος εφαρμόζει τις κατευθυντήριες γραμμές αναφορικά με την Διαδικασία Αξιολόγησης Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου, όπως αυτές περιγράφονται στο από 25.6.2008 έγγραφο της BANCOCODESPANΑ.

Πιο συγκεκριμένα σύμφωνα με την απλοποιημένη προσέγγιση ο Όμιλος υπολογίζει τον Δείκτη Κλαδικής Συγκέντρωσης (α) και τον Δείκτη Ατομικής Συγκέντρωσης (β) του χαρτοφυλακίου του σύμφωνα με την κάτωθι σχέση βάσει της μεθοδολογίας Herfindahl–Hirschman Index (HHI).

$$\Delta K\Sigma = \frac{\sum x^2}{(\sum x)^2} * 100$$

Εξίσωση - Δείκτης Κλαδικής Συγκέντρωσης (ΔΚΣ)

Όπου,

x: είναι η αξία σε κίνδυνο προς κάθε κλάδο της οικονομίας χωριστά

Με βάση την τιμή του δείκτη και ανάλογα με το εύρος τιμών του, όπως αυτό προσδιορίζεται από τον Πίνακα 28, ο Όμιλος προσαυξάνει το εποπτικό κεφάλαιο το οποίο έχει υπολογίσει για τον πιστωτικό κίνδυνο στα πλαίσια του Πυλώνα Ι σύμφωνα με τον εκάστοτε πολλαπλασιαστή. Με αυτόν τον τρόπο υπολογίζεται το επιπλέον εσωτερικό κεφάλαιο το οποίο κρίνεται απαραίτητο για την κάλυψη του κινδύνου ο οποίος προκύπτει από υπερβολική συγκέντρωση σε ορισμένους κλάδους στο δανειακό χαρτοφυλάκιο του.

Πίνακας 2 - Πολλαπλασιαστές Δεικτών Συγκέντρωσης

Δείκτης Κλαδικής Συγκέντρωσης (ΔΚΣ)	Πο/στης
0<ΔΚΣ<=12	0.0%
12<ΔΚΣ<=15	2.0%
15<ΔΚΣ<=20	4.0%
20<ΔΚΣ<=25	6.0%
25<ΔΚΣ<=100	8.0%

$$\Delta A\Sigma = \frac{\sum x^2}{(\sum y)^2} * 100$$

Δείκτης Ατομικής Συγκέντρωσης (ΔΑΣ)

όπου x είναι η αξία σε κίνδυνο για κάθε πιστούχο του Ομίλου (στα αθροίσματα περιλαμβάνονται οι 1000 μεγαλύτεροι πιστούχοι σε επίπεδο ομίλου) και $\sum y$ η συνολική έκθεση του Ομίλου σε πιστωτικό κίνδυνο.

Μέσω γραμμικής παρεμβολής στις τιμές του παρακάτω Πίνακα, ο Όμιλος προσαυξάνει το εποπτικό κεφάλαιο το οποίο έχει υπολογίσει για τον πιστωτικό κίνδυνο στα πλαίσια του Πυλώνα Ι, για τους 1000 μεγαλύτερους πιστούχους σε επίπεδο ομίλου, σύμφωνα με τον εκάστοτε πολλαπλασιαστή. Με αυτόν τον τρόπο υπολογίζεται το επιπλέον εσωτερικό κεφάλαιο το οποίο κρίνεται απαραίτητο για την κάλυψη του κινδύνου ο οποίος προκύπτει από υπερβολική συγκέντρωση σε ορισμένους πιστούχους στο δανειακό χαρτοφυλάκιο του.

Πολλαπλασιαστές Δεικτών Συγκέντρωσης

Δείκτης Ατομικής Συγκέντρωσης (ΔΑΣ)	Πο/στης
0.10	0.0%
0.15	1.7%
0.30	7.4%
0.60	15.4%
1.20	26.6%
2.40	60.2%
4.80	129.0%
9.60	247.9%
>=42.80	1071.2%

Ο Όμιλος σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο παρακολουθεί τα Μεγάλα Χρηματοδοτικά Ανοίγματα (ΜΧΑ) ανά ομάδα συνδεδεμένων πελατών. Ως χρηματοδοτικό άνοιγμα νοείται το σύνολο των εντός και εκτός ισολογισμού στοιχείων ενός πιστωτικού ιδρύματος (δάνεια, εγγυητικές επιστολές, ενέγγυες πιστώσεις κλπ.) που αφορούν σε μια ομάδα συνδεδεμένων πελατών (Όμιλος). Τα παραπάνω μαζί με την κλαδική συγκέντρωση του χαρτοφυλακίου παρακολουθούνται μέσω κατάλληλων δεικτών συγκέντρωσης.

Ο πίνακας υπολογισμού του Δείκτη Κλαδικής Συγκέντρωσης στο επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο σύμφωνα με τον κλαδικό διαχωρισμό απεικονίζεται στον κάτωθι Πίνακα.

Υπολογισμός Δείκτη Κλαδικής Συγκέντρωσης

Κατηγορία Κλάδου	Σύνολο
Τεχνικές - Οικοδομικές	29,96%
Ενέργεια - Νερό	13,15%
Ξενοδοχεία-Εστιατόρια	9,69%
Πετρέλαιο-άνθρακας	5,81%
Ακίνητη Περιουσία	5,54%
Γενικό Εμπόριο	5,51%
Λοιπές Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	5,22%
Λοιπές υπηρεσίες	5,13%
Είδη διατροφής-Ποτά -Καπνός	5,00%
Λοιποί βιομηχανικοί κλάδοι	3,87%
Χημικά	3,08%
Μεταφορές-επικοινωνίες	3,06%
Μεταφορικά μέσα-ναυπηγεία	1,58%
Μέταλλα	1,10%
Άγνωστοι	1,00%
Γυαλί-Κεραμικά-Υλικά κατασκευών	0,74%
Λοιπές κοινωνικές υπηρεσίες	0,25%
Αλλοδαπές Εταιρίες	0,13%
Γεωργία-Αλιεία	0,09%
Γενική κυβέρνηση	0,05%
Ορυχεία	0,04%
Ασφάλειες	0,01%
Τράπεζες	0,00%
ΣΥΝΟΛΟ	100,00%
Δείκτης Κλαδικής Συγκέντρωσης (ΔΚΣ)	13,77%

Ο υπολογισμός του εσωτερικού κεφαλαίου για τον κίνδυνο συγκέντρωσης γίνεται αθροιστικά για τους 2 δείκτες όπως φαίνεται στον κάτωθι Πίνακα.

Κεφάλαιο Κινδύνου Συγκέντρωσης (ποσά σε χιλ ευρώ).

Εσωτερικό Κεφάλαιο-Κίνδυνος Συγκέντρωσης	Ποσοστό επί των ιδίων κεφαλαίων
Δείκτης Κλαδικής Συγκέντρωσης (ΔΚΣ) %	13,77
Εσωτερικό Κεφάλαιο βάσει ΔΚΣ	2.726
Δείκτης Ατομικής Συγκέντρωσης (ΔΑΣ) %	0,69
Εσωτερικό Κεφάλαιο βάσει ΔΑΣ	23.391
Εσωτερικό Κεφάλαιο-Κίνδυνος Συγκέντρωσης	26.117
	0,76%

14. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ: ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΑ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Ο Όμιλος στα πλαίσια του κανονιστικού πλαισίου της Βασιλείας III υπολογίζει τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον Πιστωτικό κίνδυνο σύμφωνα με την Τυποποιημένη προσέγγιση. Στα πλαίσια της πράξης αυτής το πιστωτικό ίδρυμα έχει επιλέξει ως Εξωτερικό Οργανισμό Πιστοληπτικής Αξιολόγησης την εταιρεία «ICAP ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ» η οποία έχει αναγνωριστεί από την ΤΤΕ σύμφωνα με την απόφαση 262/8/26.6.2008. Οι πιστοληπτικές διαβαθμίσεις του ΕΟΠΑ χρησιμοποιούνται για τα ανοίγματα που υπάγονται στην κατηγορία «Ανοίγματα έναντι Επιχειρήσεων». Η μεταφορά των πιστοληπτικών αξιολογήσεων για στοιχεία που δεν περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών γίνεται ηλεκτρονικά μέσω του Συστήματος

Μέτρησης Πιστωτικού Κινδύνου το οποίο έχει αναπτυχθεί και συνδέεται απευθείας με το πληροφοριακό σύστημα του ως άνω αναφερόμενου ΕΟΠΑ.

Για τα ανοίγματα της κατηγορίας ιδρυμάτων του χρηματοπιστωτικού τομέα η Τράπεζα χρησιμοποιεί τις διαθέσιμες αξιολογήσεις των αναγνωρισμένων ΕΟΠΑ Moody's Investors Service, Standard & Poor's Rating Services και Fitch Ratings οι οποίοι έχουν αναγνωριστεί από την ΤτΕ σύμφωνα με την απόφαση 250/4/25.9.2007. Οι διαβαθμίσεις των ανωτέρω ΕΟΠΑ χρησιμοποιούνται και για εκδότες τίτλων οι οποίοι δεν περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών.

Η πολιτική του Ομίλου είναι όπως το ύψος των παρεχόμενων πιστωτικών διευκολύνσεων να μην ξεπερνά την ικανότητα αποπληρωμής των αντισυμβαλλομένων. Για τον λόγο αυτό εφαρμόζονται πολιτικές για την αντιστάθμιση και μείωση των πιστωτικών κινδύνων μέσω της λήψης εξασφαλίσεων. Οι πολιτικές αυτές καθορίζουν τα είδη των εξασφαλίσεων που αναγνωρίζονται ως εμπράγματα εξασφαλίσεις και τις μεθόδους για την αποτίμησή τους.

Όσον αφορά στην χρήση τεχνικών μείωσης του πιστωτικού κινδύνου η Τράπεζα εφαρμόζει την Αναλυτική Μέθοδο Χρηματοοικονομικών Εξασφαλίσεων (Κανονισμός 575/2013). Στους κάτωθι πίνακες εμφανίζονται τα ανοίγματα του Ομίλου ανά στάθμιση καθώς και η επίπτωση της εφαρμογής μεθόδων μείωσης πιστωτικού κινδύνου (CRM) και συντελεστών μετατροπής στοιχείων εκτός ισολογισμού (CCF).

(ποσά σε χιλ.ευρώ)

Κατηγορίες ανοιγμάτων	0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%
Κεντρικές κυβερνήσεις ή κεντρικές τράπεζες	149.118					298.364		38.308
Τοπική Αυτοδιοίκηση		1.812						
Οντότητες του δημοσίου τομέα		86.227				167		
Πολυμερείς Τράπεζες Ανάπτυξης								
Διεθνείς Οργανισμοί								
Τράπεζες και χρημ/κά ιδρύματα	26.292	78.102				300		
Επιχειρήσεις				64.911		1.115.820	213.399	
Λιανική Τραπεζική					268.767			
Εξασφαλισμένα με ακίνητη περιουσία			195.031	156.325				
Αθέτηση						707.818		
Στοιχεία υψηλού κινδύνου								
Καλυμμένα ομόλογα								
Βραχυπρόθεσμη πιστολ αξιολόγηση								
Μερίδια ΟΣΕΚΑ								
Ανοίγματα σε μετοχές						2.590		6.757
Λοιπά ανοίγματα	24.016	4.725				148.300		
Σύνολο	199.426	170.866	195.031	221.236	268.767	2.273.359	213.399	45.065

Πίνακας 17: Αξίες ανοιγμάτων σύμφωνα με τους συντελεστές στάθμισης της Τυποποιημένης Προσέγγισης

(ποσά σε χιλ.ευρώ)

Κατηγορίες ανοιγμάτων	Ανοίγματα προ CCF & CRM		Ανοίγματα μετά CCF & CRM		Σταθμισμένο. Ενεργητικό
	Εντός Ισολογισμού	Εκτός Ισολογισμού	Εντός Ισολογισμού.	Εκτός Ισολογισμού	
Κεντρικές κυβερνήσεις ή κεντρικές τράπεζες	434.663	0	478.996	6.794	394.134
Τοπική Αυτοδιοίκηση	1.810	2	1.810	0	362
Οντότητες του δημοσίου τομέα	103.330	1.296	84.844	171	17.137
Πολυμερείς Τράπεζες Ανάπτυξης	0	0	0	0	0
Διεθνείς Οργανισμοί	0	0	0	0	0

Τράπεζες και χρημ/κά ιδρύματα	17.501	85.840	18.235	8.053	1.879
Επιχειρήσεις	974.216	433.966	943.015	157.978	1.163.397
Λιανική Τραπεζική	152.088	119.441	137.165	50.323	124.628
Εξασφαλισμένα με ακίνητη περιουσία	345.474	5.882	345.474	4.266	141.632
Αθέτηση	725.015	0	699.194	0	699.194
Στοιχεία υψηλού κινδύνου	0	0	0	0	0
Καλυμμένα ομόλογα	0	0	0	0	0
Βραχυπρόθεσμη αξιολόγηση	0	0	0	0	0
Μερίδια ΟΣΕΚΑ	0	0	0	0	0
Ανοίγματα σε μετοχές	9.347	0	9.347	0	19.483
Λοιπά ανοίγματα	177.041	0	177.041	0	149.245
Σύνολο	2.940.485	646.427	2.895.121	227.585	2.711.090

Πίνακας 18: Αξίες ανοιγμάτων πριν και μετά την εφαρμογή μεθόδων μείωσης πιστωτικού κινδύνου (CRM) και συντελεστών μετατροπής στοιχείων εκτός ισολογισμού (CCF).

15. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ: ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΜΕΙΩΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΣΤΗΝ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Ο Όμιλος κάνει χρήση της Τυποποιημένης Προσέγγισης για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον πιστωτικό κίνδυνο. Στα πλαίσια αυτά ο Όμιλος δεν χρησιμοποιεί εντός και εκτός ισολογισμού συμψηφισμό στοιχείων. Η διαχείριση όλων των εξασφαλίσεων γίνεται από την Διεύθυνση Διαχείρισης Δανείων σε συνεργασία με το δίκτυο καταστημάτων. Αναφορικά με τις πολιτικές και τις διαδικασίες αποτίμησης των εξασφαλίσεων ισχύουν τα εξής ανά κατηγορία:

- Για τις χρηματοοικονομικές εξασφαλίσεις η αποτίμηση για κεφαλαιακούς σκοπούς γίνεται με την χρήση της κατάλληλης προσαρμογής όπως προβλέπεται στον Κανονισμό 575/2013, άρθρα 223-224.
- Για τις εμπράγματα εξασφαλίσεις (ακίνητα), αναφορικά με τα εμπορικά ακίνητα των οποίων η ημερομηνία εκτίμησης τους είναι παλαιότερη του ενός έτος και τις κατοικίες των οποίων οι ημερομηνίες εκτίμησης είναι παλαιότερες των 3 ετών ο Όμιλος προσαρμόζει την αξία των εξασφαλίσεων σύμφωνα με στατιστικές μεθόδους (Κανονισμός 575/2013, άρθρο 208). Η αξία κάθε εξασφάλισης λογίζεται ως το μικρότερο ποσό μεταξύ της καταναγκαστικής τιμής πώλησης του ακινήτου και του ποσού της υποθήκης.
- Για την μη-χρηματοδοτούμενη προστασία ισχύουν τα κάτωθι. Για τα επιχειρηματικά δάνεια λαμβάνονται εταιρικές εγγυήσεις οι οποίες οδηγούν σε στάθμιση σύμφωνα με τις πιστοληπτικές διαβαθμίσεις των αναγνωρισμένων από την ΤτΕ ΕΟΠΑ (αποφάσεις 262/8/26.6.2008 και 250/4/25.9.2007). Δεν χρησιμοποιούνται στην παρούσα φάση από την Τράπεζα ως τεχνική μείωσης πιστωτικού κινδύνου Πιστωτικά παράγωγα.

Τα κυριότερα είδη εξασφαλίσεων που ο Όμιλος αποδέχεται σύμφωνα με την πολιτική πιστοδοτήσεων αναλύονται στις κάτωθι κατηγορίες.

- Υποθηκοπροσημειώσεις σε αστικά και εντός σχεδίου ακίνητα που να καλύπτουν το ύψος των χρηματοδοτήσεων.
- Μετρητά ή Καταθέσεις.
- Εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου, Τραπεζών, ΕΤΕΑΝ και εταιρειών υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης.
- Συναλλαγματικές και επιταγές πελατείας.
- Εκχωρημένα φορτωτικά έγγραφα εξαγωγών.
- Ενεχύραση εμπορευμάτων με τίτλους Γενικών Αποθηκών .
- Ενεχύραση γεγεννημένων απαιτήσεων με βάση τιμολόγια-πιστοποιήσεις που προέρχονται από Συμβάσεις με Δημόσιο, Δημόσιους Οργανισμούς ή και Ν.Π.Δ.Δ .
- Ναυτικές προσημειώσεις.
- Ενεχύραση Χρεογράφων: Τραπεζικές μετοχές, Τραπεζικά Ομόλογα, Ομόλογα του Δημοσίου, Έντοκα Γραμμάτια του Δημοσίου, Εταιρικά Ομόλογα, Μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο μεγάλων Ανωνύμων Εταιρειών, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων.

Πολιτική του Ομίλου αποτελεί η επαρκής διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου των καλυμμάτων που λαμβάνει προκειμένου να αποφευχθούν οι συγκεντρώσεις κινδύνου αγοράς ή πιστωτικού κινδύνου στα χρησιμοποιούμενα μέσα πιστωτικού κινδύνου. Σημειώνεται ότι το σύνολο του καλυμμένου χαρτοφυλακίου με χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτελείται σχεδόν εξ ολοκλήρου από καταθέσεις. Η συνολική αξία ανοίγματος που καλύπτεται – μετά την εφαρμογή προσαρμογών μεταβλητότητας - από αποδεκτές χρηματοοικονομικές εξασφαλίσεις και από εγγυήσεις αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα.

(ποσά σε χιλ.ευρώ)

	2017	2017	2016	2016
	Χρημικες εξασφαλίσεις	Εγγυήσεις	Χρημικες εξασφαλίσεις	Εγγυήσεις
	57.822	52.248	60.336	96.109
Οντότητες του δημοσίου τομέα	1.215	18.232	1.173	19.323
Τράπεζες και χρηματοδοτικά ιδρύματα	387	0	452	0
Επιχειρήσεις	27.712	14.057	20.726	16.861
Λιανική Τραπεζική	19.884	2.762	20.646	2.865
Αθέτηση	8.624	17.197	17.339	57.060

Πίνακας 19: Συνολικές αξίες ανοιγμάτων με εξασφάλιση

16. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΝΤΙΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥ

Τα ανοίγματα για τα οποία υπολογίζεται πιστωτικός κίνδυνος αντισυμβαλλομένου προέρχονται από συναλλαγές:

- Εξω-χρηματοστηριακών πράξεων επί παραγώγων μέσων.
- Πράξεων χρηματοδότησης τίτλων ή βασικών εμπορευμάτων.
- Πράξεων με μακριά προθεσμία διακανονισμού.

Το Πιστωτικό Ίδρυμα προσδιορίζει την αξία ανοίγματος για τις ανωτέρω συναλλαγές με την χρήση της μεθόδου Αποτίμησης με Βάση Τρέχουσες Τιμές Αγοράς (Mark to Market Method) όπως καθορίζεται στο άρθρο 274 του Κανονισμού 575/2013. Σύμφωνα με την μεθοδολογία αυτή η αξία του ανοίγματος για κάθε σύμβαση υπολογίζεται ως το άνοιγμα του τρέχοντος κόστους αντικατάστασης, εφόσον είναι θετικό, και του δυνητικού μελλοντικού ανοίγματος. Το τρέχον κόστος αντικατάστασης της σύμβασης είναι η τρέχουσα αγοραία αξία της σύμβασης ενώ η αξία του δυνητικού μελλοντικού πιστωτικού ανοίγματος υπολογίζεται με την χρήση πολλαπλασιαστών ανά κατηγορία και διάρκεια σύμβασης σύμφωνα με προκαθορισμένους συντελεστές. Ο υπολογισμός των ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον πιστωτικό κίνδυνο αντισυμβαλλομένου γίνεται σύμφωνα με την Τυποποιημένη Προσέγγιση.

Ο Όμιλος έχει ορίσει εσωτερικές διαδικασίες για τα όρια διαπραγμάτευσης της Διεύθυνσης Διαχείρισης Διαθεσίμων αναφορικά με τον έλεγχο του πιστωτικού κινδύνου αντισυμβαλλομένου. Τα όρια διαπραγμάτευσης σύμφωνα με το οργανόγραμμα της Τράπεζας παρακολουθούνται από την Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων η οποία μετρά τον κίνδυνο και ενημερώνει αρμοδίως.

Για την συνομολόγηση πράξεων για προϊόντα που δεν περιλαμβάνονται στις υφιστάμενες διαδικασίες της Τράπεζας απαιτείται έγκριση του Συμβουλίου Διαχείρισης Ενεργητικού Παθητικού (ALCO). Η αξία των ανοιγμάτων του Ομίλου που υπόκεινται σε κίνδυνο αντισυμβαλλομένου, ανά κατηγορία ανοίγματος, εμφανίζεται συγκεντρωτικά στον παρακάτω πίνακα:

(ποσά σε χιλ.ευρώ)

	2017	2016
Σύνολο κατηγοριών ανοιγμάτων - Τυποποιημένη Προσέγγιση	237	268
Τράπεζες και χρηματοδοτικά ιδρύματα	232	268
Επιχειρήσεις	5	0

Πίνακας 20 : .Ανοίγματα του Ομίλου τα οποία υπόκεινται σε κίνδυνο αντισυμβαλλομένου

17. ΤΙΤΛΟΠΟΙΗΣΗ: ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η Τράπεζα κατ' εφαρμογή του Νόμου 3156/2003 μεταβίβασε χαρτοφυλάκιο δανείων σε οριστική καθυστέρηση (ποσού 1.331,2 εκατ. ευρώ) στην εταιρεία ειδικού σκοπού (SPV) με την επωνυμία ARTEMIS SECURITISATION S.A. που εδρεύει στο Λουξεμβούργο. Το SPV εξέδωσε και μεταβίβασε στην Τράπεζα ένα ομόλογο Σειράς Α ονομαστικής αξίας 525 εκατ. ευρώ (Senior Note) διάρκειας 10 ετών και με ετήσιο επιτόκιο 3% καθώς και ένα ομόλογο Σειράς Β ονομαστικής αξίας 806,2 εκατ. ευρώ (Junior Note), τα δε δύο αυτά ομόλογα προέκυψαν από την τιτλοποίηση του εν λόγω χαρτοφυλακίου δανείων.

	Θέσεις σε τιτλοποιήσεις (ανά συντελεστή στάθμησης κινδύνου)					Θέσεις σε τιτλοποιήσεις (ανά μέθοδο προσέγγισης)				Σταθμισμένο ποσό ανοίγματος (ανά μέθοδο προσέγγισης)				Κεφαλαιακή απαίτηση (μετά την εφαρμογή του ανώτατου σταθμισμένου ποσού ανοίγματος)			
	≤20% RW	20% - 50% RW	50% - 100% RW	100% - 1250% RW	1250% RW	IRB RBA (incl IAA)	IRB SFA	SA/SSFA	1250%	IRB RBA (incl IAA)	IRB SFA	SA/SSFA	1250%	IRB RBA (incl IAA)	IRB SFA	SA/SSFA	1250%
Σύνολο Ανοιγμάτων																	
Παραδοσιακή Τιτλοποίηση	-	-	525.000	-	-	-	-	525.000	-	-	-	486.237	-	-	-	38.899	-
Εκ των οποίων θέσεις σε τιτλοποιήσεις απαιτήσεων			525.000					525.000				486.237				38.899	
εκ των οποίων υποκείμενα ανοίγματα λιανικής			50.950					50.950				47.188				3.775	
εκ των οποίων υποκείμενα ανοίγματα χονδρικής			474.050					474.050				439.049				35.124	
Εκ των οποίων θέσεις σε επανατιτλοποιήσεις απαιτήσεων																	
εκ των οποίων υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας																	
εκ των οποίων μη υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας																	

Πίνακας 21 : Θέσεις σε τιτλοποίηση

Επιπρόσθετα, κατ' εφαρμογή του ίδιου Νόμου μεταβίβασε χαρτοφυλάκιο μη εξυπηρετούμενων δανείων / πιστώσεων συνολικού ποσού περίπου ευρώ 700,5 εκατ. στην εταιρεία ειδικού σκοπού (SPV) με την επωνυμία ABS METEXELIXIS S.A., που εδρεύει στο Λουξεμβούργο. Το SPV εξέδωσε και μεταβίβασε στην Τράπεζα ένα ομόλογο Σειράς Α ονομαστικής αξίας 343,25 εκατ. Ευρώ (Senior Note) και ένα ομόλογο Σειράς Β ονομαστικής αξίας 357,25 εκατ. Ευρώ (Junior Note).

18. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΓΟΡΑΣ, ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Ορισμός Κινδύνου Αγοράς

Ως Κίνδυνος Αγοράς, ορίζεται η πιθανότητα πραγματοποίησης ζημιάς από τη διαχείριση στοιχείων Ενεργητικού και Υποχρεώσεων, καθώς και από τη διαχείριση χαρτοφυλακίων συναλλαγών, λόγω αντίθετης κίνησης των τιμών των προϊόντων που συμπεριλαμβάνονται στα εν λόγω χαρτοφυλάκια. Έγκειται στον κίνδυνο απώλειας της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που προκύπτει από δυσμενείς αλλαγές στις μεταβλητές της αγοράς, όπως αλλαγές στα επιτόκια, στις χρηματιστηριακές αξίες και στις συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Ο κίνδυνος αγοράς αναλύεται στα παρακάτω είδη κινδύνου:

- **Κίνδυνος επιτοκίου:** Είναι ο κίνδυνος αυξομειώσεων των κερδών ή της αξίας των στοιχείων του ενεργητικού που προκύπτει από μετατοπίσεις της καμπύλης επιτοκίων (yield curve) και ο οποίος πηγάζει από τον ετεροχρονισμό στην αναπροσαρμογή των επιτοκίων των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού του Ομίλου.
- **Συναλλαγματικός κίνδυνος:** Είναι ο κίνδυνος που προκύπτει από αλλαγές στις συναλλαγματικές ισοτιμίες και την επίπτωσή τους στα έσοδα του Ομίλου.
- **Κίνδυνος χρηματιστηριακών αξιών:** Είναι ο κίνδυνος που προκύπτει από αλλαγές της χρηματιστηριακής αξίας των χρηματοοικονομικών αξιών που κατέχει ο Όμιλος.

Ο Όμιλος έχει ορίσει εσωτερικές διαδικασίες για τα όρια διαπραγμάτευσης της Διεύθυνσης Χρηματαγορών και Κεφαλαιαγορών αναφορικά με τον έλεγχο του κινδύνου αγοράς αναπτύσσοντας τεχνικές για την αντιστάθμιση των κινδύνων και παρακολουθώντας την αποτελεσματικότητά τους στα πλαίσια της πολιτικής και της διαχείρισης των ορίων που έχουν καθορισθεί από το Συμβούλιο Διαχείρισης Ενεργητικού Παθητικού.

Ο Όμιλος υπολογίζει τα ελάχιστα εποπτικά του κεφάλαια για τον πιστωτικό κίνδυνο χρησιμοποιώντας την Τυποποιημένη Προσέγγιση όπως περιγράφεται στον Κανονισμό CRR (Capital Requirements Regulation). Ο Κίνδυνος αυτός θεωρείται μεσαίας σημαντικότητας κίνδυνος για τον Όμιλο.

(ποσά σε χιλ.ευρώ)

	2017	2016
Κεφαλαιακές απαιτήσεις για Κίνδυνο θέσης, συναλλαγματικό κίνδυνο και κίνδυνο εμπορευμάτων	330	264
Εμπορεύσιμοι χρεωστικοί τίτλοι	41	24
Μετοχές	289	241
Συνάλλαγμα	0	0
Εμπορεύματα	0	0

Πίνακας 22: Κεφαλαιακές απαιτήσεις ανά κατηγορία κινδύνου αγοράς

Διαχείριση Κινδύνου Αγοράς – Χαρτοφυλάκιο Συναλλαγών (Trading Book)

Το αρμόδιο τμήμα της Δ/σης Διαχείρισης Κινδύνων παρακολουθεί και ελέγχει σε καθημερινή βάση τα χαρτοφυλάκια συναλλαγών αναφορικά με το αναλαμβανόμενο ποσό κινδύνου και την συμμόρφωσή τους προς τους ποιοτικούς περιορισμούς και τα όρια που έχουν εγκριθεί από την ALCO.

Η διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου, του επιτοκιακού κινδύνου και του κινδύνου χρηματιστηριακών τιμών για τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών γίνεται από την Τράπεζα σε συνεργασία με την θυγατρική εταιρεία του Ομίλου ATTICA WEALTH MANAGEMENT ΑΕΔΑΚ ΑΕ.

Για τη διαχείριση του **συναλλαγματικού κινδύνου** έχει ορισθεί ένα πλαίσιο ορίων που έχει εγκριθεί από το Συμβούλιο Διαχείρισης Ενεργητικού Παθητικού. Αυτό το πλαίσιο περιλαμβάνει όρια κέρδους-ζημιάς και ονομαστικά όρια (ανά νόμισμα, συνολικά, ημερήσια, ενδοημερήσια κα). Για τον **επιτοκιακό κίνδυνο** χρησιμοποιούνται μέθοδοι μέτρησης του κινδύνου επιτοκίου που σχετίζονται με τον κίνδυνο επανατιμολόγησης (repricing risk) και τον κίνδυνο καμπυλών απόδοσης (yield curve risk). Επιπλέον η Τράπεζα σε τακτά χρονικά διαστήματα, προβαίνει σε αναλύσεις σεναρίων ακραίων καταστάσεων και ανάλυση ευαισθησίας για την αλλαγή της **οικονομικής αξίας των χαρτοφυλακίων** που θα επέλθει σε διάφορα σενάρια αλλαγών της καμπύλης επιτοκίων. Η ανάλυση αυτή λαμβάνει υπόψη τον επιτοκιακό χρονικό ορίζοντα καθώς και αν τα στοιχεία του χαρτοφυλακίου διαπραγματεύονται σε ανεπτυγμένες ή αναδυόμενες αγορές.

Διαχείριση Κινδύνου Αγοράς – Τραπεζικό Χαρτοφυλάκιο (Banking Book)

Στο Τραπεζικό Χαρτοφυλάκιο περιλαμβάνονται τα στοιχεία που δεν αγοράστηκαν με σκοπό την άμεση απόδοση κέρδους από βραχυπρόθεσμες αυξομειώσεις των τιμών. Ο Όμιλος διαχειρίζεται τον κίνδυνο αγοράς του τραπεζικού χαρτοφυλακίου μέσω πολιτικών και διαδικασιών παρακολούθησης ορίων όπως και για το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών. Το μεγαλύτερο μέρος του κινδύνου αγοράς στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο είναι ο επιτοκιακός κίνδυνος ο οποίος πηγάζει από τον ετεροχρονισμό στην αναπροσαρμογή των επιτοκίων στα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού του Ομίλου. Επιπλέον σημειώνεται ότι ο συναλλαγματικός κίνδυνος για το Τραπεζικό Χαρτοφυλάκιο δεν είναι σημαντικός. Οι μεταβολές τιμών των επιτοκίων μπορούν να επηρεάσουν την οικονομική θέση του Ομίλου, αφού δύνανται να μεταβάλουν και:

- Το καθαρό επιτοκιακό αποτέλεσμα.
- Την αξία εσόδων και εξόδων, ευαίσθητων σε μεταβολές επιτοκίων.
- Την αξία στοιχείων Ενεργητικού & Παθητικού, αφού η παρούσα αξία μελλοντικών χρηματοροών (και, συχνά, των ιδίων χρηματοροών) μεταβάλλεται καθώς τα επιτόκια αλλάζουν.

Η μέτρηση του επιτοκιακού κινδύνου πραγματοποιείται τουλάχιστον σε μηνιαία βάση. Οι δυο βασικές μέθοδοι με τις οποίες ο Όμιλος διαχειρίζεται τον επιτοκιακό κίνδυνο στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο είναι οι κάτωθι :

— **Επιτοκιακό Άνοιγμα (Interest Rate Gap):** Ο Όμιλος παρακολουθεί τα επιτοκιακά ανοίγματα ανά χρονικά διαστήματα και συνολικά. Τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού κατατάσσονται σε διαφορετικές περιόδους ανάλογα με το διάστημα αναπροσαρμογής του επιτοκίου. Το επιτοκιακό άνοιγμα ανά χρονική περίοδο είναι η διαφορά των στοιχείων του ενεργητικού από τα στοιχεία του παθητικού στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

— **Ανάλυση ευαισθησίας μεταβολής στα καθαρά έσοδα από μεταβολές των επιτοκίων:** Ο Όμιλος παρακολουθεί τον επιτοκιακό κίνδυνο μέσω της ευαισθησίας των καθαρών εσόδων του από τόκους υπό συνθήκες διαφορετικών σεναρίων αλλαγής επιτοκίων.

Επιπλέον ο Όμιλος σε τακτά χρονικά διαστήματα προβαίνει σε αναλύσεις σεναρίων ακραίων καταστάσεων για την αλλαγή της οικονομικής αξίας των χαρτοφυλακίων που θα επέλθει σε διάφορα σενάρια αλλαγών της καμπύλης επιτοκίων. Σημειώνεται ότι στις ασκήσεις ακραίων καταστάσεων σε περιπτώσεις μείωσης επιτοκίου η μείωση φτάνει έως το μηδενικό επιτόκιο.

Ορισμός Κινδύνου Ρευστότητας

Ο Κίνδυνος Ρευστότητας αφορά την αδυναμία ενός Πιστωτικού Ιδρύματος να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του, ως συνέπεια σημαντικής μείωσης των κερδών, των κεφαλαίων και του ενεργητικού που μπορεί να οδηγήσουν σε έλλειψη ρευστών διαθεσίμων. Σε αυτό το πλαίσιο περιλαμβάνεται και ο κίνδυνος αναχρηματοδότησης λόγω αύξησης των επιτοκίων.

Ο κίνδυνος ρευστότητας αναλύεται στους εξής κινδύνους:

- **Κίνδυνο άμεσης ρευστότητας,**
- **Δομικό κίνδυνο ρευστότητας,** που συνδέεται με την μεταβολή του κόστους χρηματοδότησης λόγω υποβάθμισης του πιστωτικού ιδρύματος και,
- **Κίνδυνο ρευστότητας αγοράς.**

Ο Όμιλος στα πλαίσια της Διαδικασίας Αξιολόγησης Εσωτερικής Επάρκειας Ρευστότητας (ΔΑΕΕΡ) αξιολογεί τις σχετικές με τον κίνδυνο ρευστότητας διαδικασίες, μέτρα, πολιτικές, μηχανισμούς ελέγχου, δοκιμές ακραίων καταστάσεων κρίσης και το σχεδίων αντιμετώπισης καταστάσεων κρίσης ρευστότητας. Επιπλέον η Τράπεζα της Ελλάδος, κατά την εποπτική διαδικασία εξέτασης και αξιολόγησης, εξετάζει τις στρατηγικές, τις διαδικασίες και τους μηχανισμούς που εφαρμόζουν τα πιστωτικά ιδρύματα για τη συμμόρφωσή τους προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την εφαρμογή του Ν4261/2014 και του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ.575/2013 και αξιολογεί τους κινδύνους που έχουν ή πρόκειται να αναλάβουν.

Στα πλαίσια της Επιχειρησιακής Στρατηγικής του Ομίλου όπως έχει εγκριθεί από το ΔΣ και σύμφωνα με τους κανόνες της Βασιλείας, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και της Τράπεζας της Ελλάδος, ο όμιλος έχει θεσπίσει Πλαίσιο Ορίων Διαχείρισης Κινδύνου Ρευστότητας.

Η διαχείριση της ρευστότητας γίνεται από τη Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων βάσει εγκεκριμένων – από την ALCO πολιτικών και διαδικασιών ενώ στο πλαίσιο της παρακολούθησης της ρευστότητας υποβάλλονται στην ALCO τακτικές εκθέσεις για την κατάσταση ρευστότητας του Ομίλου, πιθανά μέτρα που πρέπει να ληφθούν, καθώς και εισηγήσεις για βελτίωση της παρακολούθησης της.

Η παρακολούθηση του κινδύνου ρευστότητας γίνεται από το ΤΜΗΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων.

Επιλογή βασικών μεθοδολογιών και εργαλείων στα πλαίσια της ΔΑΕΕΡ

Προκειμένου ο όμιλος να αποφασίσει το βέλτιστο επίπεδο ρευστότητας για τη λειτουργία του εστιάζει στην παρακολούθηση των παρακάτω παραγόντων:

- Ταμειακές ροές για το άμεσο μέλλον (1 χρόνο)
- Μη-δεσμευμένα διαθέσιμα στοιχεία ενεργητικού
- Συγκέντρωση πηγών χρηματοδότησης
- Διακυμάνσεις ρευστότητας προηγούμενων ετών (τουλάχιστον 2 χρόνια)
- Αναμενόμενη αύξηση-μείωση σε ζήτηση δανείων
- Απαιτήσεις εισοδήματος για το τρέχον έτος
- Όγκος αναλήψεων καταθέσεων
- Όγκος θεσμικών καταθέσεων και μεγάλων καταθέσεων
- Οποιοδήποτε άλλο παράγοντα ο οποίος μπορεί να έχει επίπτωση στη διαθέσιμη ρευστότητα.

Παρατίθεται η Ανάλυση Ανοίγματος Ρευστότητας (Liquidity Gap Analysis) του Ομίλου για την 31/12/2017 ως απεικόνιση των αναμενόμενων χρηματοροών που προκύπτουν από τα στοιχεία Ενεργητικού & Παθητικού, ανά χρονική περίοδο. Σε περιπτώσεις υποχρεώσεων ή απαιτήσεων χωρίς συμβατική ημερομηνία λήξης αυτές κατατάσσονται στην χρονική περίοδο έως ένα μήνα.

Κίνδυνος Ρευστότητας

(Ποσά σε χιλ. €)

Περιγραφή	Όμιλος 31/12/2017					Πλέον των 5 ετών	Σύνολο
	Έως 1 μήνα	Από 1 μήνα έως 3 μήνες	Από 3 μήνες έως 1 έτος	Από 1 έτος έως 5 έτη	Πλέον των 5 ετών		
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	38.473						38.473
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	5.628	(2.930)					2.698
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απαιτήσεις		0				190	190
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	218	1.133	1.080	587	518		3.536
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	128.364	97.537	480.917	470.473	1.014.782		2.192.074
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	2.402		194	23.807	546.744		573.147
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις				9.899			9.899
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις					6.757		6.757
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία					28.716		28.716
Επενδύσεις σε ακίνητα				58.047			58.047
Άυλα περιουσιακά στοιχεία					46.668		46.668
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις			(955)	45.966	331.391		376.402
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	47.176	20.045	26.627	55.240	74.675		223.764
Σύνολο ενεργητικού	222.261	115.786	507.863	664.019	2.050.441		3.560.371
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	943.451						943.451
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.407.932	267.185	249.015				1.924.131
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις		122					122
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού				5.691	8.578		14.269
Λοιπές προβλέψεις				27.457			27.457
Λοιπές υποχρεώσεις	14.282	2.683	1.544	(307)	35		18.236
Σύνολο υποχρεώσεων	2.365.665	269.989	250.558	32.842	8.613		2.927.667
Άνοιγμα Ρευστότητας	(2.143.403)	(154.203)	257.305	631.178	2.041.829		632.705

Πίνακας 23: Κίνδυνος Ρευστότητας**Συμμόρφωση με εποπτικές απαιτήσεις**

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013 η Τράπεζα οφείλει να διατηρεί ρευστά στοιχεία ενεργητικού, το άθροισμα των να καλύπτει τις εκροές ρευστότητας υπό ακραίες συνθήκες. Με αυτό τον τρόπο διασφαλίζεται ότι η Τράπεζα διατηρεί επαρκή αποθέματα ρευστότητας για να αντιμετωπίσει πιθανές ανισοροπίες μεταξύ εισροών και εκροών ρευστότητας υπό ιδιαίτερα ακραίες συνθήκες για χρονικό διάστημα έως **30 ημερών**. Η ανωτέρω υποχρέωση εκφράζεται μέσω του **Δείκτη Κάλυψης Ρευστότητας (Liquidity Coverage Ratio)** ο οποίος ορίζεται ως το πηλίκο των ρευστών διαθέσιμων ως προς τις καθαρές εκροές του Ομίλου¹.

Σύμφωνα με το εν λόγω πλαίσιο ο Όμιλος οφείλει να αναφέρει τακτικά στην Τράπεζα της Ελλάδος τα **ρευστά στοιχεία του ενεργητικού** της. Ως τέτοια θεωρούνται τα μετρητά και τα ανοίγματα έναντι κεντρικών τραπεζών καθώς και άλλα μεταβιβάσιμα στοιχεία ενεργητικού εξαιρετικά υψηλής ρευστότητας και πιστωτικής ποιότητας. Επιπλέον στην εν λόγω κατηγορία υπάγονται και τα μεταβιβάσιμα στοιχεία ενεργητικού τα οποία αντιπροσωπεύουν απαιτήσεις ή καλύπτονται από εγγύηση κεντρικής κυβέρνησης κράτους μέλους, κεντρικής τράπεζας, του Ομίλου Διεθνών Διακανονισμών, του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και του ESM. Τέλος στην εν λόγω κατηγορία υπάγονται και οι ανοικτές πιστωτικές διευκολύνσεις οι οποίες χορηγούνται από την ΕΚΤ στο πλαίσιο άσκησης νομισματικής πολιτικής. Τα στοιχεία ενεργητικού τα οποία εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα κατατάσσονται ως ρευστά διαθέσιμα υπό προϋποθέσεις.

Στα ίδιο πλαίσιο ο Όμιλος οφείλει να αναφέρει στην Τράπεζα της Ελλάδος τις **εκροές ρευστότητας** της, οι οποίες περιλαμβάνουν:

- Εκροές από καταθέσεις λιανικής εντός των επόμενων 30 ημερών.
- Τρέχοντα ανεξόφλητα υπόλοιπα άλλων υποχρεώσεων οι οποίες καθίστανται ληξιπρόθεσμες ή απαιτητές εντός των επόμενων 30 ημερών..
- Το μέγιστο ποσό το οποίο μπορεί να αναληφθεί κατά την διάρκεια των επόμενων 30 ημερών από μη-αναληφθείσες δεσμευμένες πιστωτικές γραμμές.
- Άλλες πρόσθετες εκροές εντός των επόμενων 30 ημερών καθώς και τις **εισροές ρευστότητας** της οι οποίες περιλαμβάνουν όλες τις συμβατικές εισροές από ανοίγματα τα οποία δεν είναι σε υπερημερία και για τα οποία ο Όμιλος δεν έχει λόγους να αναμένει μη-εκτέλεση εντός του χρονικού ορίζοντα των 30 ημερών.

¹ Καθαρές Εκροές = Εκροές – Εισροές.

Δείκτης Κάλυψης Ρευστότητας (LCR)	
Στοιχείο / Μέγεθος	Ημερομηνία Αναφοράς: 31.12.2017
Υψηλής Ποιότητας Ρευστά Στοιχεία Ενεργητικού (€ χιλ.)	0
Καθαρές Εκροές (€ χιλ.)	149.628,35
Δείκτης Κάλυψης Ρευστότητας (LCR) (%)	0

Πίνακας 24: Δείκτης Κάλυψης Ρευστότητας (LCR)

Ο LCR, είναι μηδενικός λόγω της αυξημένης εξάρτησης του Ομίλου από τον ELA και τον κατ' επέκταση υπολογισμό του δείκτη προσαρμόζοντας τη ρευστοποίηση του 100% της εξασφαλισμένης χρηματοδότησης.

Επιπλέον σύμφωνα Κανονισμό 575/2013 ο Όμιλος πρέπει να εξασφαλίσει ότι οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις της καλύπτονται κατά ενδεδειγμένο τρόπο με ευρύ φάσμα μέσων σταθερής χρηματοδότησης, τόσο σε σταθερές όσο και σε ακραίες συνθήκες. Η ανωτέρω υποχρέωση εκφράζεται μέσω του **Δείκτη Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (Net Stable Funding Ratio)** ο οποίος ορίζεται ως το πηλίκο των στοιχείων που παρέχουν σταθερή χρηματοδότηση ως προς τα στοιχεία τα οποία απαιτούν σταθερή χρηματοδότηση. Ο τρόπος υπολογισμού και εποπτικής παρακολούθησης του NSFR δεν έχει οριστικοποιηθεί αλλά υπολογίζεται και παρακολουθείται από την Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων. Παρατίθεται πίνακας με τη σύνθεση του NSFR με στοιχεία της 31.12.2017.

Στοιχείο / Μέγεθος	Ημερομηνία Αναφοράς: 31.12.2017
Διαθέσιμη Σταθερή Χρηματοδότηση	2.460.908
Απαραίτητη Σταθερή Χρηματοδότηση	2.137.437
Δείκτης Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (NSFR) (%)	115,10%

Πίνακας 253 - Δείκτη Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (Net Stable Funding Ratio)

Στο πλαίσιο αυτό ο Όμιλος αναφέρει τακτικά στην Τράπεζα της Ελλάδος τα στοιχεία τα οποία της **παρέχουν σταθερή χρηματοδότηση** (στοιχεία Παθητικού) καθώς και τα στοιχεία τα οποία **απαιτούν σταθερή χρηματοδότηση** (στοιχεία Ενεργητικού) σύμφωνα με την ληκτότητα τους.

Ορισμός Λειτουργικού Κινδύνου

Ο Λειτουργικός Κίνδυνος είναι ο κίνδυνος που απορρέει από ανεπαρκείς εσωτερικές διαδικασίες ή παραβιάσεις των διαδικασιών αυτών, ανθρώπινη συμπεριφορά, συστήματα ή από εξωτερικούς παράγοντες.

Διαχείριση Λειτουργικού Κινδύνου

Υπεύθυνο για την αναγνώριση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των λειτουργικών κινδύνων είναι το ΤΜΗΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων. Ο Όμιλος κατ' εφαρμογή του Κανονισμού 575/2013 (άρθρα 315 - 316) υπολογίζει κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον λειτουργικό κίνδυνο χρησιμοποιώντας την Προσέγγιση του Βασικού Δείκτη. Οι κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον λειτουργικό κίνδυνο απεικονίζονται στο σχετικό πίνακα. Στα πλαίσια των απαιτήσεων που θέτει το σύγχρονο χρηματοπιστωτικό περιβάλλον είναι απαραίτητη η εφαρμογή πιο εξελιγμένων προσεγγίσεων για την μέτρηση, αναγνώριση και διαχείριση του Λειτουργικού Κινδύνου. Οι διαδικασίες αυτές περιλαμβάνουν:

- Εκθέσεις εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου.
- Βάση δεδομένων καταγραφής και παρακολούθησης κινδύνων.

Τα δεδομένα γεγονότων λειτουργικού κινδύνου τα οποία συγκεντρώνονται μέσω των ανωτέρω διαδικασιών συμβάλλουν στην αναγνώριση, εντοπισμό, μέτρηση, αξιολόγηση, παρακολούθηση, έλεγχο, μείωση και αναφορά των λειτουργικών κινδύνων τους οποίους ο Όμιλος αναλαμβάνει ή ενδέχεται να αναλάβει καθώς και στον υπολογισμό του απαραίτητου εσωτερικού. Πέραν του μελλοντικού σχεδιασμού για τον λειτουργικό κίνδυνο, στην παρούσα φάση μεγάλη σημασία δίνεται επίσης στη διαχείριση των διαδικασιών, στην εκπαίδευση του προσωπικού, στην δημιουργία ορίων και στη δημιουργία σχεδίων εκτάκτου ανάγκης.

Παρακολούθηση και Διαχείριση Κινδύνου Αγοράς, Ρευστότητας και Λειτουργικού Κινδύνου

Το ΤΜΗΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΟΙΠΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων αναγνωρίζει και παρακολουθεί τους κινδύνους αγοράς, επιτοκίου, ρευστότητας και τον λειτουργικό κίνδυνο. Εξελίσσει συστήματα για την αντιστάθμιση και μείωση τους και παρακολουθεί την

αποτελεσματικότητα των αντισταθμίσεων και των τεχνικών μείωσης κινδύνου στα πλαίσια της πολιτικής και της διαχείρισης των ορίων που έχουν καθορισθεί από το Συμβούλιο Διαχείρισης Ενεργητικού Παθητικού.

Πιο συγκεκριμένα:

Για τον κίνδυνο αγοράς :

- Καθορίζει τις βασικές αρχές αποτίμησης θέσεων.
- Συσχετίζει τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο με την απαιτούμενη απόδοση.
- Παρακολουθεί την ορθότητα των μεθόδων λογιστικοποίησης των πραγματοποιούμενων συναλλαγών από τη διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων.
- Επεξεργάζεται και υποβάλλει στην Τράπεζα της Ελλάδος τα στοιχεία που αφορούν στην κεφαλαιακή επάρκεια της Τράπεζας για τον Κίνδυνο αγοράς.
- Παρακολουθεί και ελέγχει καθημερινά την τήρηση των εγκεκριμένων από το «Συμβούλιο Διαχείρισης Ενεργητικού-Παθητικού και χάραξης Στρατηγικής και Πολιτικής» ορίων, που αφορούν την Διεύθυνση Χρηματαγορών και Διαχείρισης Διαθεσίμων και πληροφορεί τις αρμόδιες Διευθύνσεις για ενδεχόμενες υπερβάσεις.
- Εξειδικεύει (με τη συνεργασία των αρμόδιων εκτελεστικών μονάδων) τα όρια ανάληψης κινδύνων κατά είδος κινδύνου και ανά αντισυμβαλλόμενο, κλάδο, χώρα, νόμισμα, είδος πιστοδοτήσεων, μορφή χρηματοπιστωτικών τίτλων, παραγώγων κλπ. και παρακολουθεί την τήρησή τους, διατηρώντας το συνολικό επίπεδο κινδύνων σταθερό, ανάλογα με τις συνθήκες της αγοράς και τις ανάγκες της Τράπεζας.
- Προτείνει τον επαναπροσδιορισμό των ορίων ανάλογα με τις ανάγκες της Τράπεζας και τη συμπεριφορά της αγοράς.
- Εντοπίζει τυχόν συγκέντρωση κινδύνων και κάνει προτάσεις για τον επιμερισμό τους, μέσω διαφοροποίησης των χαρτοφυλακίων (diversification effect) ή αντιστάθμισής (hedging, risk mitigation) τους με στόχο τη μείωση του συνολικού κινδύνου της Τράπεζας.
- Επεξεργάζεται μεθοδολογίες και διαδικασίες για την εκτίμηση του εσωτερικού κεφαλαίου για την κάλυψη τυχόν υποεκτίμησης του Κινδύνου Αγοράς από τις διατάξεις της Βασιλείας.

Για τον κίνδυνο ρευστότητας:

- Επεξεργάζεται, παρακολουθεί και υποβάλλει στην Τράπεζα της Ελλάδος τα στοιχεία που αφορούν στους υποχρεωτικούς δείκτες ρευστότητας με τη μορφή ελάχιστων ορίων.
- Αναπτύσσει μεθόδους μέτρησης και παρακολούθησης του κινδύνου ρευστότητας και ειδικότερα παρακολουθεί την μεταβλητότητα των καταθέσεων και ιδίως των μεγάλων καταθετών, την σχέση των καταθέσεων προς το σύνολο του ενεργητικού παθητικού και δανείων, την μέτρηση και παρακολούθηση του κόστους κάλυψης των ανοιχτών θέσεων (repricing gap), την διασπορά των πηγών χρηματοδότησης κατά αντισυμβαλλόμενο και οικονομικό κέντρο.
- Επιλαμβάνεται θεμάτων στρατηγικής για τον κίνδυνο ρευστότητας όπως την ρεαλιστική πολιτική του ιδρύματος σε σχέση με την κάλυψη έκτακτων αναγκών ρευστότητας από το Ευρω-σύστημα και το σχέδιο αντιμετώπισης έκτακτων προβλημάτων ρευστότητας.

Για τον κίνδυνο επιτοκίου:

- Χρησιμοποιεί μεθόδους μέτρησης του κινδύνου επιτοκίου που σχετίζονται με τον κίνδυνο επανατιμολόγησης (repricing risk), τον κίνδυνο καμπυλών απόδοσης (yield curve risk), τον κίνδυνο βάσης (basis risk) και τον κίνδυνο προαίρεσης (optionality).

Για τον λειτουργικό κίνδυνο:

- Επεξεργάζεται και υποβάλλει στην Τράπεζα της Ελλάδος τα στοιχεία που αφορούν στην κεφαλαιακή επάρκεια της Τράπεζας για τον Λειτουργικό Κίνδυνο.
- Τηρεί βάση καταγραφής γεγονότων λειτουργικού κινδύνου και αναπτύσσει μεθοδολογίες αξιοποίησης των ευρημάτων στα πλαίσια της ΔΑΕΕΚ.
- Δίνει έμφαση στην ενσωμάτωση σημείων ελέγχου στις εσωτερικές διαδικασίες που καλύπτουν την αντιμετώπιση του λειτουργικού κινδύνου.

19. ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΜΟΧΛΕΥΣΗΣ

Δεδομένου ότι οι τράπεζες σε σχέση με άλλους επιχειρηματικούς κλάδους εμφανίζουν μεγάλο βαθμό μόχλευσης, το νέο κανονιστικό πλαίσιο Βασιλεία III τις υποχρεώνει να οριοθετούν και να διαχειρίζονται ενεργά πλέον τον κίνδυνο μόχλευσης μέσω της εισαγωγής το σχετικού δείκτη μόχλευσης. Ως δείκτης μόχλευσης ορίζεται ο λόγος των ιδίων

κεφαλαίων Tier 1, ως προς το σύνολο των ανοιγμάτων του Ομίλου (συμπεριλαμβανομένων και των εκτός Ισολογισμού στοιχείων) και εκφράζεται ως ποσοστό, (όπως αναφέρει ο Κανονισμός της ΕΕ 575/2013, σελ. 253, Part Seven, article 429).

Η διαχείριση του κινδύνου μόχλευσης εντάσσεται στο γενικότερο πλαίσιο της επιχειρησιακής στρατηγικής του Ομίλου αναφορικά με την διαχείριση κινδύνων. Αρμόδια για τον υπολογισμό και την γνωστοποίηση του δείκτη μόχλευσης στα επιχειρησιακά όργανα του Ομίλου είναι η Διαχείριση Κινδύνων Ομίλου. Πέραν της συγκέντρωσης των στοιχείων για τον υπολογισμό του δείκτη η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων εξετάζει και τα επιμέρους στοιχεία τα οποία διαμορφώνουν την έκθεση του Ομίλου σε κίνδυνο μόχλευσης και εισηγείται αρμοδίως στις περιπτώσεις όπου διαπιστώνονται αποκλίσεις από τα αναληφθέντα επίπεδα ανοχής κινδύνου.

Ο Κίνδυνος αυτός συνεκτιμάται με τον κίνδυνο ρευστότητας και κεφαλαίων, στα πλαίσια της προσπάθειας για βέλτιστης διαχείρισης των στοιχείων ενεργητικού, εντός και εκτός ισολογισμού και των στοιχείων του παθητικού.

Αναφορικά με τον υπολογισμό του δείκτη μόχλευσης ο Όμιλος χρησιμοποιεί την εξαίρεση του Άρθρου 499(3) του Κανονισμού 575/2013, υπολογίζοντας τον δείκτη στο τέλος του τριμήνου και όχι ως τον απλό αριθμητικό μέσο των μηνιαίων δεικτών μόχλευσης κατά την διάρκεια του τριμήνου.

(ποσά σε χιλ.ευρώ)

	2017	2016
Συμφωνία με Λογιστικές Καταστάσεις		
Δημοσιευμένο Σύνολο Ενεργητικού - Εντός & Εκτός Ισολογισμού	3.567.708	3.611.083
Προσαρμογές Στοιχείων Εκτός Ισολογισμού	242.556	206.123
Λοιπές Προσαρμογές	-96.624	-93.487
Αξία Ανοιγμάτων για σκοπούς Δείκτη Μόχλευσης	3.713.640	3.723.720
Στοιχεία Εντός Ισολογισμού		
Στοιχεία Εντός Ισολογισμού	3.470.847	3.517.329
Στοιχεία Ενεργητικού τα οποία αφαιρούνται από τα Κεφάλαια Tier 1	0	0
Σύνολο Στοιχείων Εντός Ισολογισμού	3.470.847	3.517.329
Παράγωγα		
Παράγωγα – Αγοραία Αξία	237	268
Σύνολο Παραγώγων	237	268
Στοιχεία Εκτός Ισολογισμού		
Στοιχεία Εκτός Ισολογισμού	646.427	482.563
Προσαρμογές Στοιχείων Εκτός Ισολογισμού - Συντελεστές Μετατροπής Πιστωτικού Κινδύνου	-403.870	-276.440
Σύνολο Στοιχείων Εκτός Ισολογισμού	242.556	206.123
Στοιχεία Κεφαλαίων		
Κεφάλαια της κατηγορίας 1 (Tier 1)	503.618	513.154
Δείκτης Μόχλευσης		
Δείκτης Μόχλευσης		
Ορισμός κεφαλαίου	13,6%	13,8%
Μεταβατική εφαρμογή ορισμού κεφαλαίων		
Σύνολο Ανοιγμάτων Εντός Ισολογισμού		
Ανοίγματα Επενδυτικού Χαρτοφυλακίου	3.470.847	3.517.329
Ανοίγματα Τραπεζικού Χαρτοφυλακίου εκ των οποίων:	5.362	4.053
Καλυμμένα Ομόλογα		
Κράτη-Κεντρικές Τράπεζες	0	0
Περιφερειακές Κυβερνήσεις, Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας	565.904	280.618

Χρηματοοικονομικός Τομέας	0	0
Εξασφαλισμένα με Ακίνητα	18.622	13.937
Λιανική Τραπεζική	345.474	381.083
Επιχειρήσεις	149.520	175.082
Σε αθέτηση	966.759	971.553
Λοιπά Ανοίγματα	707.818	1.176.456
	711.388	514.547

Πίνακας 26: Στοιχεία υπολογισμού δείκτη μόχλευσης.

20. ΛΟΙΠΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Η Διαχείριση Κινδύνων Ομίλου επιλαμβάνεται των θεμάτων τα οποία αφορούν στους λοιπούς κινδύνους οι οποίοι εξετάζονται στα πλαίσια της Διαδικασίας Αξιολόγησης Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου.

Κίνδυνος Κερδοφορίας

Ο κίνδυνος Κερδοφορίας είναι ο κίνδυνος που προκύπτει από την διασπορά των πηγών λειτουργικών εσόδων από δραστηριότητες του Ομίλου ή τη διασπορά των εσόδων από μεμονωμένους πελάτες ή ομάδες συνδεδεμένων πελατών.

Η αξιολόγηση του επιπέδου και της δομής των λειτουργικών εσόδων και των κερδών αποτελούν σημαντικούς παράγοντες για τη διατήρηση της οικονομικής ευρωστίας του πιστωτικού ιδρύματος. Ο Όμιλος παρακολουθεί δυναμικά και στατικά τους βασικούς δείκτες κερδοφορίας του Ομίλου προβαίνοντας σε συγκριτικές και διαχρονικές αναλύσεις του επιπέδου και της εξέλιξης μεγεθών όπως:

- Καθαρά έσοδα από τόκους που αντιπροσωπεύουν το μικτό περιθώριο κέρδους,
- Καθαρά λειτουργικά έσοδα από τραπεζικές και μη εργασίες,
- Κέρδη προ φόρων και προβλέψεων απομείωσης αξίας απαιτήσεων,
- Κέρδη προ φόρων,
- Καθαρά κέρδη μετά από φόρους.

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στη δομή των εσόδων (τακτικά και μη, από τραπεζικές ή μη εργασίες), στην κάλυψη των προβλέψεων από τα λειτουργικά κέρδη μετά την αφαίρεση των λειτουργικών δαπανών, στο επίπεδο και την εξέλιξη των λειτουργικών δαπανών και των προβλέψεων.

Ο Κίνδυνος κερδοφορίας είναι σημαντικός στο πλαίσιο της ΔΑΕΕΚ. Το εσωτερικό κεφάλαιο που υπολογίζει ο Όμιλος στον Πυλώνα II μεταφράζεται σε κίνδυνο για την κερδοφορία του Ομίλου. Ως εκ τούτου τα αποτελέσματα κοινοποιούνται στην ανώτατη διοίκηση και λαμβάνονται υπόψη στον κεφαλαιακό προγραμματισμό.

Κίνδυνος Συμμόρφωσης

Ως Κίνδυνος Συμμόρφωσης νοείται ο κίνδυνος νομικών ή εποπτικών κυρώσεων, οικονομικής ζημιάς ή επιπτώσεων στη φήμη του πιστωτικού ιδρύματος ως αποτέλεσμα της έλλειψης συμμόρφωσής του με τους νόμους, τους κανονισμούς ή και τους κώδικες δεοντολογίας. Οι ζημιές από τη μη συμμόρφωση με το νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο περιλαμβάνονται στον λειτουργικό κίνδυνο. Οι ζημιές όμως από τη μη ουσιαστική συμμόρφωση επεκτείνονται και στη φήμη του ιδρύματος με σοβαρές συνέπειες στην κερδοφορία του.

Σύμφωνα με την οργανωτική δομή-οργανόγραμμα της Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου, ο κίνδυνος κανονιστικής συμμόρφωσης (Risk Compliance), εντάσσεται και παρακολουθείται στην Διεύθυνση Επιχειρησιακού & Λειτουργικού Κινδύνου Ομίλου (Δ.Ε.Λ.Κ.Ο) σε συνεργασία με τις αρμόδιες διευθύνσεις (π.χ. Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης & Εταιρικής Διακυβέρνησης).

Οι σημαντικότερες Κανονιστικές ρυθμίσεις για τον Όμιλο είναι οι εξής:

- AnaCredit – έργο σε εξέλιξη. Η επίσημη υποβολή στοιχείων είναι τον Απρίλιο του 2018.
- GDPR - Ολοκληρώθηκε έργο για συμμόρφωση με τον Κανονισμό Προστασίας δεδομένων εντός του 2017. Σε ισχύ στις 25-05-18.
- IFRS 9 – το έργο ολοκληρώθηκε εντός της προθεσμίας, και τέθηκε σε ισχύ από 1η Ιανουαρίου 2018.
- MiFID II – το έργο ολοκληρώθηκε εντός της προθεσμίας, και εφαρμόζεται από 3η Ιανουαρίου 2018.

Λεπτομερέστερα το Παράρτημα 7 διατυπώνει αναλυτικά το σύνολο των έργων του Κινδύνου Κανονιστικής Συμμόρφωσης, που αφορούν Κανονιστική Συμμόρφωση του Ομίλου ενώ περαιτέρω ανάλυση του Κινδύνου Κανονιστικής Συμμόρφωσης, πραγματοποιείται και κάτω από το πλαίσιο του Λειτουργικού Κινδύνου, ως αποτέλεσμα της νέας οργανωτικής δομής της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων.

Για παράδειγμα, οι ζημιές από μη συμμόρφωση με το νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο για τον Όμιλο είναι οι εξής:

- Για το έτος 2017, τα ποσά που σχετίζονται με συμβάντα λειτουργικού κινδύνου ανέρχονται σε € 772.774 έναντι € 239.670 για το προηγούμενο έτος.
- Η διαφορά προέρχεται από παραβίαση διαδικασιών και αφορά καταλογισμό προστίμων κατά το Α' τρίμηνο, κατόπιν υποβολής τροποποιητικών φορολογικών δηλώσεων, καθώς και πρόστιμο ποσού € 341.876 λόγω εκπρόθεσμων ηλεκτρονικών δηλώσεων κατασχέσεων τρίτου εις χείρας ΠΙ, το οποίο δεν επιβάρυνε τελικά τα αποτελέσματα του Ομίλου .

Ο Κίνδυνος αυτός θεωρείται ότι αντιμετωπίζεται επαρκώς από τις πολιτικές και τις εσωτερικές διαδικασίες του Ομίλου και δεν υπολογίζεται εσωτερικό Κεφάλαιο στα πλαίσια της ΔΑΕΕΚ.

Οι ανωτέρω κίνδυνοι δεν δημιουργούν κεφαλαιακή υποχρέωση σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013. Η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων επιλαμβάνεται των μεθοδολογιών για την εκτίμηση του εσωτερικού κεφαλαίου, για την κάλυψη τυχόν απωλειών από τους ανωτέρω κινδύνους στους οποίους συνολικά υπόκειται το πιστωτικό ίδρυμα.

Κίνδυνος Τιτλοποίησης

Ως Κίνδυνος Τιτλοποίησης ορίζεται ο κίνδυνος που προέρχεται από τα τιτλοποιημένα ανοίγματα και προκύπτει από τη μη μεταβίβαση κινδύνου σε τρίτο μέλος (εκτός του Ομίλου). Η τράπεζα αναγνωρίζει στο πλαίσιο της ΔΑΕΕΚ τον συγκεκριμένο κίνδυνο σημαντικό, δεδομένου ότι στο πλαίσιο της στρατηγικής αντιμετώπισης του ιδιαίτερα υψηλού ποσοστού NPE, ο Όμιλος κατά το 2017 προχώρησε στην πρώτη τιτλοποίηση (securitization) και από-αναγνώριση (de-recognition) χαρτοφυλακίου NPE.

Στο τέλος του 2017 συνέχισε με την δεύτερη τιτλοποίηση χαρτοφυλακίου NPE με σκοπό να ολοκληρωθεί πλήρως ανάλογη από-αναγνώριση το 2018. Τα δύο έργα τιτλοποίησης είναι:

- Project "ARTEMIS".
- Project "METEXELIXIS".

Project "ARTEMIS"

Εντός του 2017 ολοκληρώθηκε η από-αναγνώριση (de-recognition) μεικτού ποσού €1,332εκ, καταγγελλόμενων στην πλειοψηφία τους, μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPE). Το αποτέλεσμα της συναλλαγής για τον ισολογισμό του Ομίλου είναι η μετακίνηση καθαρής αξίας €525εκ (μετά από προβλέψεις) από το χαρτοφυλάκιο δανείων στο χαρτοφυλάκιο ομολόγων (HTC). Όσον αφορά την επίδραση στα RWA, μετά την σχετική SRT άσκηση, δεν είχε αξιολογη μεταβολή. Επίσης, η επίπτωση στον κίνδυνο κερδοφορίας θεωρείται θετική καθώς τα μεν μεταβιβαζόμενα καταγγελλόμενα δάνεια ήταν μη εκτοκίζόμενα (non accruals) το δε Senior Bond (αντίστοιχης αξίας €525εκ) φέρει κουπόνι 3%.

Συγκεκριμένα, Η Τράπεζα τον Δεκέμβριο του 2016 προχώρησε στην τιτλοποίηση δανειακού χαρτοφυλακίου συνολικής αξίας € 1.331,2 εκατ. το οποίο καλυπτόταν από προβλέψεις αξίας € 806 εκατ. Στο πλαίσιο της τιτλοποίησης προχώρησε μέσω SPV στην έκδοση 2 ομολόγων με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- Senior Note: € 525 εκατ. διάρκειας 10 ετών και με επιτόκιο 3%.
- Junior Note: € 806 εκατ. διάρκειας 10 ετών.

Επιπλέον, εντός του 2017, η Τράπεζα σύστησε την εταιρεία «THEA ARTEMIS ΣΑ» με σκοπό την διαχείριση των ανωτέρω τιτλοποιημένων απαιτήσεων. Η Εταιρεία κατέχει άδεια διαχείρισης απαιτήσεων από μη εξυπηρετούμενα δάνεια σύμφωνα με τον ν.4354/2015.

Project "METEXELIXIS"

Σε συνέχεια του στρατηγικού στόχου της αντιμετώπισης των NPEs και με σκοπό την περαιτέρω θωράκιση του ισολογισμού της, ο Όμιλος προχώρησε τον Δεκέμβριο του 2017 στην δεύτερη τιτλοποίηση με όνομα "METEXELIXIS".

Η Δεύτερη τιτλοποίηση ακολουθεί την ίδια δομή με την πρώτη "ARTEMIS". Το έργο "METEXELIXIS" αντλεί από το υπόλοιπο χαρτοφυλάκιο μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (συνολικής αξίας περίπου €1,2δισ. με στοιχεία 31/12/2017). Μέσω της δεύτερης τιτλοποίησης προσδοκάται στην συνέχεια μια αντίστοιχη επιλογή επενδυτή που θα επιφέρει ανάλογα με την πρώτη αποτελέσματα και περαιτέρω μείωση των NPE αλλά και του σχετικού δείκτη.

Όπως και στην πρώτη, το χαρτοφυλάκιο αξίας €701εκ τιτλοποιήθηκε κάτω από ένα νέο SPV, με την νομική ονομασία ABS METEXELIXIS S.A. και έδρα το Λουξεμβούργο. Διαχειριστές αυτής της οντότητας είναι οι Trustees U.S. BANK TRUSTEES LIMITED (έδρα Αγγλία) και ELAVON FINANCIAL SERVICES DAC, UK BRANCH (έδρα Ιρλανδία), ενώ μέχρι σήμερα η τράπεζα παραμένει διαχειριστής του προαναφερθέντος χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων.

Η ABS METEXELIXIS S.A., η προχώρησε στην έκδοση 2 ομολόγων τα οποία διαθέτουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- SENIOR NOTES, με αξία στα €343εκ. με διάρκεια έως το έτος 2027 και με κουπόνι 3% πληρωτέο σε τρίμηνη βάση.
- JUNIOR NOTES, με αξία € 357εκ. και διάρκειας έως το έτος 2027.

Διαχείριση Κινδύνου Τιτλοποίησης

Ο κίνδυνος του τιτλοποιημένου χαρτοφυλακίου “ARTEMIS” και κατ’ επέκταση η ύπαρξη των συγκεκριμένων ομολόγων στα χαρτοφυλάκια (HTM/HTC) στον ισολογισμό του Ομίλου, προέρχεται από δύο πηγές:

- Απομείωση του ομολόγου (impairment) και
- Μη είσπραξης του σχετικού κουπονιού εάν υφίσταται.

Ο Κίνδυνος τιτλοποίησης είναι σημαντικός κίνδυνος για τον Όμιλο στα πλαίσια της ΔΑΕΕΚ. Για αυτό το λόγο ο Όμιλος προβλέπει διακράτηση περαιτέρω κεφαλαίων μέσω της καθαρής θέσης στον Πυλώνα I και ως τούτου δεν κρίνεται αναγκαίος ο υπολογισμός επιπλέον εσωτερικού κεφαλαίου στον Πυλώνα II.

Νομικός Κίνδυνος

Ο Νομικός Κίνδυνος ορίζεται ως ο κίνδυνος της μη συμμόρφωσης με τους νόμους και τους κανονισμούς, τους κανόνες συμπεριφοράς, τις συμβατικές υποχρεώσεις, για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας καθώς και με τις αλλαγές στη νομοθεσία. Ο συγκεκριμένος κίνδυνος αποτελεί μέρος του λειτουργικού κινδύνου.

Εντός του 2017 έλαβε χώρα έργο για την τυποποίηση των συμβατικών εγγράφων. Έχουν αναμορφωθεί οι συμβάσεις Γενικών Όρων Συναλλαγών Επιχειρήσεων και Ιδιωτών και αναμορφώνονται σταδιακά οι συμβάσεις όλων των προϊόντων στη βάση των νέων προτύπων. Οι συμβάσεις είναι αναρτημένες και κλειδωμένες στο Intranet, το είδος και το ποσό της σύμβασης αναγράφεται στην εγκριτική απόφαση και πιθανή τροποποίηση της σύμβασης στη βάση των εγκριτικών αποφάσεων, ακολουθεί συγκεκριμένη διαδικασία. Τα συμβατικά έγγραφα πελατών με μεγάλη έκθεση, ελέγχθηκαν ως προς τον νομικό τους κίνδυνο και αντιμετωπίζονται οι περιπτώσεις μέτριου και σοβαρού κινδύνου.

Ο Κίνδυνος αυτός θεωρείται ότι αντιμετωπίζεται επαρκώς από τις πολιτικές και τις εσωτερικές διαδικασίες του Ομίλου και δεν υπολογίζεται εσωτερικό Κεφάλαιο στα πλαίσια της ΔΑΕΕΚ.

Κίνδυνος Φήμης

Ο κίνδυνος φήμης του Ομίλου είναι σημαντικό στοιχείο για τη Διοίκηση, τους μετόχους και όλο το ανθρώπινο δυναμικό της. Η ίδρυση του Ομίλου σε μία τοπική κοινωνία και ειδικά με συνεταιριστικό χαρακτήρα, έχει ως χαρακτηριστικό, η Τράπεζα να είναι εξαιρετικά εκτεθειμένη στο σχετικό κίνδυνο γι’ αυτό και η φροντίδα όλων είναι αποφυγή ενεργειών που ενδεχομένως θα της δημιουργήσουν προβλήματα αυτής μορφής. Δίνεται έμφαση στην ποιότητα, στην εξυπηρέτηση, τη δίκαιη μεταχείριση και στη διαφάνεια των συναλλαγών.

Ο κίνδυνο φήμης σύμφωνα με την υπό έγκριση οργανωτική δομή-οργανόγραμμα της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων, εμπεριέχεται στους λοιπούς κινδύνους. Η βασική άμυνα του Ομίλου στον κίνδυνο φήμης είναι οι πολιτικές και οι διαδικασίες, κάποιες από τις οποίες τροποποιήθηκαν πρόσφατα/ υπάρχει αντίστοιχο έργο σε ισχύ για την τροποποίηση τους, καθώς και τα εσωτερικά σημεία ελέγχου που έχει αναπτύξει. Το εν λόγω σύνολο κανονισμών και αρχών ακολουθείται με συνέπεια, ώστε να επιτευχθεί η πρόληψη σημαντικών γεγονότων που δύναται να επηρεάσουν αρνητικά φήμη του Ομίλου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, το Διοικητικό Συμβούλιο του Ομίλου ενέκρινε τη θέσπιση νέας Πολιτικής για Πιστούχους με «Ειδική Σχέση» με την Τράπεζα και «Συνδεδεμένων Πιστούχων» (Connected Borrower). Η Πολιτική καταγράφει τους κανόνες που εφαρμόζονται από την Τράπεζα για τους πιστούχους που έχουν «Ειδική Σχέση» και τους «Συνδεδεμένους Πιστούχους» με την Τράπεζα, όπως ορίζεται στο ισχύον ρυθμιστικό (νομοθετικό, κανονιστικό, εποπτικό) πλαίσιο. Ορίζει τους πιστούχους με «Ειδική Σχέση» και τους «Συνδεδεμένους Πιστούχους» και περιγράφει τη διαδικασία εντοπισμού τους, τα κριτήρια αξιολόγησης, την εγκριτική διαδικασία και το πλαίσιο παρακολούθησης των πιστοδοτήσεών τους.

Επιπλέον, στα πλαίσια της συνολικότερης στρατηγικής του Ομίλου, έλαβαν χώρα πρωτοποριακές δράσεις σημαντικής μείωσης των Μη-Εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, με πολύ θετικό αντίκτυπο στην εικόνα του ομίλου διεθνώς.

Ο Κίνδυνος αυτός θεωρείται ότι αντιμετωπίζεται επαρκώς από τις πολιτικές και τις εσωτερικές διαδικασίες του Ομίλου και δεν υπολογίζεται εσωτερικό Κεφάλαιο στα πλαίσια της ΔΑΕΕΚ.

Κίνδυνος Στρατηγικής

Ο Κίνδυνος Στρατηγικής προκύπτει από τις αλλαγές στο επιχειρηματικό περιβάλλον, τις δυσμενείς επιχειρηματικές αποφάσεις και την κακή εφαρμογή των αποφάσεων.

Ο κίνδυνος αυτός αξιολογείται στα πλαίσια της ΔΑΕΕΚ υπό την μορφή της αξιολόγησης-επικύρωσης της επάρκειας κεφαλαίων, στη βάση των παραδοχών και της στόχευσης που ορίζει το επιχειρηματικό σχέδιο του Ομίλου.

Κίνδυνος Πληροφοριακών Συστημάτων

Ορίζεται ο κίνδυνος απωλειών λόγω της ακαταλληλότητας ή της αποτυχίας του λογισμικού και των προγραμμάτων, οι οποίες μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο τη διαθεσιμότητα, την ακεραιότητα, την προσβασιμότητα και την ασφάλεια των εν λόγω υποδομών και των δεδομένων.

Ο Κίνδυνος αυτός θεωρείται ότι αποτελεί υποκατηγορία του λειτουργικού κινδύνου και προσμετράτε στον υπολογισμό του εσωτερικού κεφαλαίου για τον λειτουργικό κίνδυνο.

Κίνδυνος Διακανονισμού

Ο κίνδυνος διακανονισμού ορίζεται ως ο κίνδυνος κατά τον οποίο ένας συμβαλλόμενος δεν παραδίδει τους όρους της σύμβασης, με ένα άλλο μέρος, κατά την στιγμή του διακανονισμού και ο κίνδυνος ύπαρξης τυχόν χρονικών διαφορών στο διακανονισμό μεταξύ των δύο μερών.

Ο κίνδυνος για τον Όμιλο είναι αμελητέος επομένως δεν υπολογίζεται εσωτερικό κεφάλαιο για αυτόν τον κίνδυνο.

21. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Επιχειρησιακός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος μη αναμενόμενων ζημιών από στρατηγικές ή άλλες επιχειρησιακές αποφάσεις του Ομίλου όπως επέκταση σε άλλες αγορές, εξαγορές, εξάρτηση από ορισμένες πηγές δραστηριοτήτων. Οι οποιοσδήποτε στρατηγικές αποφάσεις εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ομίλου, μετά από ενδελεχή μελέτη. Η πρόοδος της υλοποίησης των αποφάσεων αυτών παρακολουθείται στενά από το Διοικητικό Συμβούλιο μέσω ετήσιων προϋπολογισμών και μηνιαίων αναφορών καθώς και επίσης ανεξάρτητα από την Διαχείριση Κινδύνων Ομίλου. Ο ανωτέρω κίνδυνος δεν δημιουργεί κεφαλαιακή υποχρέωση σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013. Η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων επιλαμβάνεται των μεθοδολογιών για την εκτίμηση του εσωτερικού κεφαλαίου, για την κάλυψη τυχόν απωλειών από τον ανωτέρω κίνδυνο.

22. ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΒΕΒΑΡΥΜΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΒΕΒΑΡΥΜΜΕΝΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

Η σύσταση βαρών επί στοιχείων του ενεργητικού πραγματοποιείται όταν στοιχεία του ενεργητικού χρησιμοποιούνται για την εξασφάλιση των απαιτήσεων πιστωτών. Επομένως, σε περίπτωση πτώχευσης τράπεζας, τα στοιχεία αυτά δεν είναι διαθέσιμα σε γενικούς πιστωτές. Αυτή η μορφή εξασφάλισης μπορεί να χρησιμοποιείται είτε για σκοπούς χρηματοδότησης (π.χ. ενεχυρίαση στοιχείων ενεργητικού στην ΕΚΤ, προϊόντα τιτλοποίησης, καλυμμένες ομολογίες και συμφωνίες επαναγοράς) είτε για διαπραγμάτευση και διαχείριση κινδύνων (π.χ. παράγωγα και δανεισμός τίτλων).

Ως βεβαρυσμένα στοιχεία ενεργητικού περιλαμβάνουν:

- Τα στοιχεία του ενεργητικού τα οποία έχουν ενεχυριαστεί ή υπόκεινται σε οποιαδήποτε μορφή ρύθμισης για την εξασφάλιση, εγγύηση ή πιστωτική αναβάθμιση οποιασδήποτε συναλλαγής εντός ή εκτός ισολογισμού και τα οποία δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ελεύθερα (για παράδειγμα να ενεχυριαστούν για σκοπούς χρηματοδότησης).
- Τα ενεχυριασμένα στοιχεία ενεργητικού τα οποία υπόκεινται σε περιορισμό ως προς την δυνατότητα ανάληψης τους, όπως τα στοιχεία ενεργητικού για τα οποία απαιτείται προηγούμενα συγκατάθεση πριν από ανάληψη ή αντικατάσταση από άλλα στοιχεία ενεργητικού.

(ποσά σε χιλ.ευρώ)

Α. Στοιχεία ενεργητικού	Λογιστική αξία βεβαρυσμένων στοιχείων ενεργητικού				Εύλογη αξία βεβαρυσμένων στοιχείων ενεργητικού				Λογιστική αξία μη-βεβαρυσμένων στοιχείων ενεργητικού				Εύλογη αξία μη-βεβαρυσμένων στοιχείων ενεργητικού			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Στοιχεία ενεργητ.	1.611.266	1.608.931	1.593.392	1.638.642					1.986.108	1.993.005	1.965.386	1.929.067				
Μέσα μετοχικού κεφαλαίου									2.987	3.260	3.012	4.398	2.987	3.260	3.012	4.398
Χρεωστικοί τίτλοι	50.980	53.642	35.926	44.463	50.332	53.691	35.872	44.924	10.707	12.313	538.955	537.722	10.707	12.313	538.955	537.722
Άλλα στοιχεία ενεργητικού	1.560.286	1.555.290	1.557.466	1.594.179					1.972.414	1.977.432	1.423.419	1.386.947				

B.Εξασφάλιση που έχει ληφθεί	Εύλογη αξία βεβαρυσμένων εξασφαλίσεων που ελήφθησαν ή των ίδιων εκδοθέντων χρεωστικών τίτλων				Εύλογη αξία των εξασφαλίσεων που ελήφθησαν ή των ίδιων εκδοθέντων χρεωστικών τίτλων διαθέσιμων για τη σύσταση βαρών			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Μέσα μετοχικού κεφαλαίου	0	0	0	0				
Χρεωστικοί τίτλοι	0	0	0	0				
Άλλες ληφθείσες εξασφαλίσεις	0	0	0	0				
Ίδιοι εκδοθέντες χρεωστικοί τίτλοι	380.000	380.000	380.000	380.000				

Γ. Βεβαρυσμένα στοιχεία ενεργητικού	Αντιστοιχισμένες υποχρεώσεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις ή δανεισμένοι τίτλοι				Στοιχεία ενεργητικού, ληφθείσες εξασφαλίσεις και ίδιοι εκδοθέντες χρεωστικοί τίτλοι πλην των βεβαρυσμένων καλυμμένων ομολόγων και τίτλων που προέρχονται από τιτλοποίηση			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Λογιστική αξία επιλεγμένων χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων	1.115.000	1.090.000	960.000	915.000	1.991.266	1.988.931	1.973.392	2.018.642

Πίνακας 27: Βεβαρυσμένα και μη-βεβαρυσμένα στοιχεία Ενεργητικού

Ο Όμιλος εφαρμόζει πολιτικές διαχείρισης κινδύνου, βάσει των οποίων καθορίζεται η προσέγγισή του όσον αφορά στη σύσταση βαρών επί στοιχείων του ενεργητικού, καθώς και διαδικασίες και ελέγχους που διασφαλίζουν τον πρόσφορο εντοπισμό, την παρακολούθηση και τη διαχείριση των κινδύνων που σχετίζονται με τη διαχείριση ασφαλειών και τη σύσταση των ως άνω βαρών. Το αρμόδια επιφορτισμένα όργανα καθορίζονται ανάλογα με την φύση των στοιχείων του ενεργητικού.

Επιπλέον ο Όμιλος έχει θέσει σε εφαρμογή ένα γενικό πλαίσιο παρακολούθησης, το οποίο πέραν και συμπληρωματικά, του εποπτικού πλαισίου αναφορών προς τις εποπτικές αρχές, παρέχει έγκαιρη πληροφόρηση στα διοικητικά στελέχη και τα αρμόδια διοικητικά όργανα σχετικά με:

- το επίπεδο, την εξέλιξη και τα είδη των βαρών επί στοιχείων του ενεργητικού και την προέλευση των βαρών, π.χ. εξασφαλισμένη χρηματοδότηση ή άλλες συναλλαγές,
- το ποσό, την εξέλιξη και την πιστοληπτική διαβάθμιση των στοιχείων του ενεργητικού που είναι ελεύθερα βαρών, αλλά δεκτικά βαρών, με καθορισμό του όγκου των στοιχείων του ενεργητικού επί των οποίων μπορεί να συσταθεί βάρος,
- το ποσό, την εξέλιξη και τα είδη πρόσθετων βαρών που προκύπτουν βάσει σεναρίων ακραίων καταστάσεων (έκτακτα βάρη).

Κατά την 31/12/2017 έχουν δοθεί ως ενέχυρο στον ELA δάνεια και λοιποί χρεωστικοί τίτλοι συνολικής ονομαστικής αξίας 2.019 εκατ. ευρώ, ποσό το οποίο συμπεριλαμβάνει και καλύμματα επί των ενεχύρων. Από το συνολικό ύψος των ενεχύρων η Τράπεζα έχει την ευχέρεια να αντλήσει ρευστότητα μέχρι του ποσού των 1.262,7 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων έχει κάνει χρήση ποσό ύψους 915 εκατ. ευρώ.

23. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΟΔΟΧΩΝ

Η Πολιτική Αποδοχών αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του πλαισίου της εταιρικής διακυβέρνησης της Τράπεζας και έχει τους ακόλουθους στόχους :

- Την προώθηση της επιχειρηματικής στρατηγικής, των στόχων και των μακροπρόθεσμων συμφερόντων της Τράπεζας.
- Την προώθηση της ορθής και αποτελεσματικής διαχείρισης και την κάλυψη των ειλημμένων ή μελλοντικών κινδύνων με ταυτόχρονη αποθάρρυνση ανάληψης υπερβολικών κινδύνων από την Τράπεζα.
- Τη συμβολή στην αποτροπή ή ελαχιστοποίηση καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων ή επιρροών, που αποβαίνουν σε βάρος της διαχείρισης κινδύνων.
- Την ανταπόκριση στις γενικές αρχές και απαιτήσεις διαφάνειας όπου αυτό απαιτείται και στο ισχύον εκάστοτε ρυθμιστικό πλαίσιο.

Η Επιτροπή Αποδοχών έχει συσταθεί και λειτουργεί σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον νομοκανονιστικό πλαίσιο, απαρτίζεται από τρία μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα οποία τουλάχιστον στην πλειοψηφία τους, περιλαμβανομένου του Προέδρου της, είναι ανεξάρτητα.

Η Επιτροπή Αποδοχών έχει την ευθύνη άσκησης των καθηκόντων που καθορίζονται στον κανονισμό λειτουργίας της, ώστε να είναι σε θέση να ενημερώνει επαρκώς το Διοικητικό Συμβούλιο για θέματα που αφορούν στην πολιτική αποδοχών της Τράπεζας. Το σύνολο των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής Αποδοχών περιγράφεται αναλυτικά στον Κανονισμό Λειτουργίας της.

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Ανθρωπίνου Δυναμικού μεριμνά για την πιστή και αποτελεσματική εφαρμογή της Πολιτικής Αποδοχών στην Τράπεζα.

Οι αποδοχές που καταβάλλονται από την Τράπεζα είναι σταθερές και απορρέουν από :

- τη Συλλογική Σύμβαση Εργασίας του τραπεζικού κλάδου,
- την Επιχειρησιακή Συλλογική Σύμβαση της Τράπεζας,
- συμβάσεις που στηρίζονται σε ατομική συμφωνία ανάμεσα στη Διοίκηση της Τράπεζας και τους εργαζομένους,
- τις Διαιτητικές Αποφάσεις,
- τον Κανονισμό Εργασίας Προσωπικού,
- τις ειδικές αποφάσεις της Τράπεζας,
- τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας.

24. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

	2017	2017
	Transitional	Fully phased
T1 - Κεφάλαια της κατηγορίας 1 (Tier I Capital)		
CET1 - Κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1 Capital)		
Μετοχικό Κεφάλαιο (κοινές μετοχές)	650.354	650.354
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	0	0
Αποθεματικά	246.609	246.609
Αποτελέσματα εις νέον	-415.910	-415.910
Δικαιώματα μειοψηφίας	0	0
Λοιπά στοιχεία εξομοιούμενα με μετοχικό κεφάλαιο	100.200	0
Αφαιρετικά Στοιχεία Κεφαλαίων της Κατηγορίας 1 (Καν. 575/2013 άρθρο 36)		
Αξία άυλων παγίων στοιχείων	-39.980	-39.980
Μικτή αξία των περιουσιακών στοιχείων του συνταξιοδοτικού ταμείου προκαθορισμένων παροχών	0	0
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που βασίζονται σε μελλοντική κερδοφορία και δεν προκύπτουν από προσωρινές διαφορές	-37.654	-47.067
Αφαιρετικά στοιχεία Κεφαλαίων της Κατηγορίας 1 (Καν. 575/2013 άρθρα 48 και 470)		
Σημαντικές επενδύσεις σε οντότητες του χρηματοπιστωτικού τομέα > 10% CET I	0	0
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που βασίζονται σε μελλοντική κερδοφορία και προκύπτουν από προσωρινές διαφορές > 10% CET I	0	0
Σύνολο εξαιρούμενων στοιχείων > 15% CET I	0	0
CET1 - 'Σύνολο Μέσων Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών (Common Equity Tier 1 Capital)	503.618	394.005
Πρόσθετα κεφάλαια της Κατηγορίας 1		
Μετατρέψιμο Ομολογιακό Δάνειο	0	0
Αφαιρετικά στοιχεία Πρόσθετων Κεφαλαίων της Κατηγορίας 1 (Καν. 575/2013 άρθρο 472)		
Αξία άυλων παγίων στοιχείων	0	0
T1 - Σύνολο Κεφάλαια της κατηγορίας 1 (Tier I Capital)	503.618	394.005
T2 - Κεφάλαια της κατηγορίας 2 (Tier II Capital)		
Υποχρεώσεις μειωμένης εξασφάλισης ορισμένης διάρκειας	0	0
T2 - Σύνολο Κεφαλαίων της κατηγορίας 2 (Tier II Capital)	0	0
Σύνολο Εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων (T1 + T2)	503.618	394.005
Σύνολο Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (Κανονισμός 575/2013)	273.738	273.738
Σύνολο Σταθμισμένου Ενεργητικού (Κανονισμός 575/2013)	3.421.731	3.421.731
Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 (CET 1)	14,7%	11,5%
Δείκτης Κεφαλαίου της Κατηγορίας 1 (Tier I)	14,7%	11,5%
Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	14,7%	11,5%

Πίνακας 28: Επίπτωση μεταβατικών διατάξεων CRR